

Ενοποιημένο Κείμενο - Χωρίς Νομική Ισχύ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ και ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

**ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΥΡΙΩΝ
ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

ΔΡΑΣΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

**ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ
ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ**

ΥΠΟΕΡΓΟ

ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ID: 16626

Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5164846

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ και ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

Ταχ. δ/ση: Αχαρνών 2
Τ.Κ. 10432 Αθήνα
Πληροφορίες: Α. Κεσσίση
Τηλέφωνο: 210 2124237
e-mail: akessisi@hq.minagric.gr

Αθήνα, .../.../2022
Απ. Πρωτ.: ...

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Έχοντας υπ' όψη:

Α. Τις ενωσιακές διατάξεις:

1. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 241/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθορίζονται, με απόφαση του αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργού, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των δράσεων και έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.
2. Την υπ' αρ. 10152/21 Εκτελεστική απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, με την οποία εγκρίθηκε το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την Ελλάδα.
3. Τον Κανονισμό (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (L 187/1) [Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (ΓΑΚ)].
4. Τον Κανονισμό ΕΕ 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους γενικούς δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης (L 193/1).
5. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 922/72, (ΕΟΚ) αριθ. 234/79, (ΕΚ) αριθ. 1037/2001 και (ΕΚ) αριθ. 1234/2007 του Συμβουλίου.
6. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1242/2019 σχετικά με τον καθορισμό προτύπων επιδόσεων για τις εκπομπές CO₂ των νέων βαρέων επαγγελματικών οχημάτων και την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ.

595/2009 και (ΕΕ) 2018/956 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 96/53/ΕΚ του Συμβουλίου.

7. Την με αριθμό 2021/С 58/01 ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

A. Τις εθνικές διατάξεις:

1. Του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα» (Α'98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019.

2. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

3. Το π.δ. 97/2017 « Οργανισμός Υπουργείου Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138)

4. Το π.δ. 40/2021 « Μεταφορά Υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών» (Α'100).

5. Το ΠΔ 8/2022 «Διορισμός Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 19)

6. Τον ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» και ιδίως τα άρθρα 189 έως 204 (Α' 130).

7. Τον ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Α' 135).

8. Το Ν. 4772/2021 και ειδικότερα το άρθρο 42 «Διαδικασία ένταξης και χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έργων και προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Α'17).

9. Τα άρθρα 270 έως και 281 του ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α'207) και ιδίως το άρθρο 272 για την σύσταση στο Υπουργείο Οικονομικών της αυτοτελούς Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης.

10. Τον ν. 4555 /2018, «Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Εμβάθυνση της Δημοκρατίας Ενίσχυση της Συμμετοχής Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας των ΦΟΔΣΑ Ρυθμίσεις για την αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και ενιαία άσκηση των αρμοδιοτήτων σχετικά με την απονομή ιθαγένειας και την πολιτογράφηση Λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών και άλλες διατάξεις» (Α' 133).

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

11. Τον ν. 4270/2014, Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.
12. Τον ν.4915/2022, Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Καταπολέμησης της Διαφθοράς, διατάξεις για την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», Εθνική Σύμβαση Ομογενών και άλλες επείγουσες διατάξεις (Α' 63) και ειδικότερα το άρθρο 58.
13. Την υπ' αρ. 35259/24.03.2021 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Β' 1197).
14. Την υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021, απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β' 4498).
15. Την υπ' αριθμ. 119138/28.09.2021 απόφαση (Β 4499) του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών περί συμπλήρωσης και εξειδίκευσης των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών (Β' 4499).
16. Την υπ' αριθ. πρωτ. 120141 ΕΞ 2021/2021 Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης «Έγκριση του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης, δυνάμει της υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/2021 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών».
17. Το εγκεκριμένο εγχειρίδιο Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης.
18. Το με Α.Π. 42649/ΕΥΚΕ 5351/13.05.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Διευκρινήσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014, ως προς τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής».
19. Την με Α.Π. 35522 ΕΞ 2022/16-03-2022 γνωμοδότηση της ΚΕΜΚΕ με θέμα: «ΓΝ 43/22 επί σχεδίου πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης για «Πράσινο Αγροτουρισμό» στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας».
20. Την υπ' αριθ. πρωτ. 30864 ΕΞ 2022/08-03-2022 (ΑΔΑ: 9ΔΜΩΗ-ΔΘΒ) Απόφασης Ένταξης της Δράσης/Έργου «Πράσινος Αγροτουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5164846) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και την υπ' αριθ. πρωτ. 35237 ΕΞ 2023/06-03-2023 (ΑΔΑ: ΨΩΤ5Η-ΒΚ9) τροποποίησή της.
21. Την με Α.Π. 46929 ΕΞ 2022/07-04-2022 Έγκριση πρόσκλησης του Υποέργου «Sub.3. Πράσινος Αγροτουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5164846) της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης (ΕΥΣΤΑ).
22. Την υπ' αριθ. 164/07-04-2022 Απόφαση πρόσκλησης του Υποέργου «Sub3. Πράσινος Αγροτουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5164846), (ΑΔΑ: 9ΛΦΥ4653ΠΓ-ΟΝΕ) όπως ισχύει.

ΚΑΛΕΙ

Τους δυνητικούς δικαιούχους του Υποέργου 3: «**Πράσινος Αγροτουρισμός**» της Δράσης: «**Οικονομικός μετασχηματισμός του αγροτικού τομέα**» του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, να υποβάλλουν αίτηση ενίσχυσης σύμφωνα με τους ακόλουθους όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς.

1. Προκηρυσσόμενο Υποέργο

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.**Δράση 1: Οικονομικός μετασχηματισμός του αγροτικού τομέα****Υποέργο 3: «Πράσινος Αγροτουρισμός»****ID: 16626****Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5164846**

Στο πλαίσιο της παρούσας καθορίζεται το ακόλουθο καθεστώς ενισχύσεων:

Καθεστώς ενισχύσεων σε «**Τουριστικές δραστηριότητες**» και **δραστηριότητες που συνδέουν τον πρωτογενή τομέα με τον τουρισμό**. Αφορά σε επενδυτικά σχέδια στον τομέα του τουρισμού, τα οποία συνδέουν τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, με τον τριτογενή, δημιουργώντας ένα νέο τουριστικό προϊόν (άρθρο 2, παρ. 15 του ΓΑΚ).

2. Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας ισχύουν οι ορισμοί του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, εφεξής ΓΑΚ, της υπ' αρ. 119126/2021 απόφασης «Σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας» (Β' 4498), εφεξής ΣΔΕ καθώς και οι κάτωθι ορισμοί:

ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Γενικοί ορισμοί (Άρθρο 2, ΓΑΚ)	
Ενίσχυση	Κάθε μέτρο/Υποέργο που πληροί όλα τα κριτήρια που προβλέπονται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης
Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ή ΜΜΕ	Οι επιχειρήσεις που πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα Ι του ΓΑΚ
Μεγάλες επιχειρήσεις	Οι επιχειρήσεις που δεν πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα Ι του ΓΑΚ
Προβληματική επιχείρηση	Η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις α) εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του

	<p>εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα I της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (6) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο.</p> <p>β) εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα II της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·</p> <p>γ) εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·</p> <p>δ) εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·</p> <p>ε) εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και 2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA Interest Coverage Ratio) είναι κάτω του 1,0.
<p>Έναρξη των εργασιών</p>	<p>Το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις εξαγορές, ως «έναρξη των εργασιών» νοείται η στιγμή απόκτησης των</p>

	στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση
Ένταση ενίσχυσης	Το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων
Ενισχυόμενες περιοχές	Οι περιοχές που προσδιορίζονται σε εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που έχει εγκριθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της Συνθήκης για την περίοδο ~~από 1ης Ιουλίου 2014 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021~~ ~~όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις που χορηγούνται έως την 31η Δεκεμβρίου 2021, και οι περιοχές που προσδιορίζονται σε εγκεκριμένο χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που έχει εγκριθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της Συνθήκης για την περίοδο~~ από 1ης Ιανουαρίου 2022 έως την 31η Δεκεμβρίου 2027 όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις που χορηγούνται μετά τις 31 Δεκεμβρίου 2021. Οι περιοχές υπό το άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) και γ), ορίζονται στον Πίνακα 2 της παρούσας.
Ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης	Η ημερομηνία απονομής στον δικαιούχο του εννόμου δικαιώματος να λάβει την ενίσχυση σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό καθεστώς
Ενσώματα στοιχεία ενεργητικού	Τα στοιχεία ενεργητικού που συνίστανται σε γήπεδα, κτίρια και μονάδα παραγωγής, μηχανήματα και εξοπλισμό
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	Τα στοιχεία ενεργητικού που δεν έχουν φυσική ή χρηματοοικονομική υπόσταση, όπως δικαιώματα ευρεσιτεχνίας, άδειες εκμετάλλευσης, τεχνογνωσία ή άλλη διανοητική ιδιοκτησία
Ορισμοί για Περιφερειακές Ενισχύσεις (άρθρο 14, ΓΑΚ)	
ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις	Οι περιφερειακές ενισχύσεις που χορηγούνται για αρχική επένδυση ή για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα
Καθεστώς που στοχεύει σε περιορισμένο αριθμό συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας	Το καθεστώς που καλύπτει δραστηριότητες οι οποίες εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής λιγότερων από πέντε τάξεων (τετραψήφιος αριθμητικός κωδικός) της στατιστικής ταξινόμησης οικονομικών δραστηριοτήτων NACE αναθ. 2.
Αρχική επένδυση	α) η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης, την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτή ή τη θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης· ή β) η απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει αν δεν είχε αγοραστεί και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δεν σχετίζεται με τον πωλητή και αποκλείει την απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης·
Ίδια ή παρεμφερής δραστηριότητα	Κάθε δραστηριότητα που εμπίπτει στην ίδια τάξη (τετραψήφιος αριθμητικός κωδικός) της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE αναθ. 2, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

	1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE — αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου και ορισμένων κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς
Αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα	α) η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σχετικά με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης ή τη διαφοροποίηση της δραστηριότητας επιχειρηματικής εγκατάστασης, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα δεν είναι η ίδια ή παρεμφερής με εκείνη που ασκούσαν προηγουμένως στην εγκατάσταση· β) η απόκτηση των στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δεν έχει σχέση με τον πωλητή, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα που θα ασκείται με τη χρήση των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού δεν είναι ίδια ή παρεμφερής με εκείνη που ασκούσαν στην επιχειρηματική εγκατάσταση πριν από την αγορά·
Επέκταση δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης:	Για τις ανάγκες της παρούσας, ως ελάχιστη αποδεκτή επέκταση είναι το 20% και εφόσον αποδεικνύεται η υφιστάμενη δυναμικότητα.
Διαφοροποίηση παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτή:	Για τις ανάγκες της παρούσας, η προϋπόθεση επαληθεύεται όταν οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τουλάχιστον κατά 200% τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που χρησιμοποιούνται εκ νέου, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου. Δεν επαληθεύεται η προϋπόθεση στη περίπτωση που ο δυνητικός δικαιούχος δεν έχει την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης μία τουλάχιστον κλεισμένη διαχειριστική χρήση.
Διαφοροποίηση της δραστηριότητας επιχειρηματικής εγκατάστασης, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα δεν είναι η ίδια ή παρεμφερής με εκείνη που ασκούσαν προηγουμένως στην εγκατάσταση:	Για τις ανάγκες της παρούσας, η προϋπόθεση επαληθεύεται όταν η νέα δραστηριότητα δεν εμπίπτει στην ίδια τάξη (τετραψήφιος αριθμητικός κωδικός) της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE αναθ. 2, σύμφωνα με τον κανονισμό 1893/2006 και για την τροποποίηση του κανονισμού 3037/90.
Μεγάλο επενδυτικό έργο	Η αρχική επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες άνω των 50 εκατ. ευρώ, υπολογιζόμενες με τις τιμές και τις συναλλαγματικές ισοτιμίες που ισχύουν την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης·
Μετεγκατάσταση	Μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής από επιχειρηματική εγκατάσταση στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (αρχική εγκατάσταση) σε επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία πραγματοποιείται η ενισχυόμενη επένδυση στο έδαφος άλλου

	συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας ΕΟΧ (ενισχυόμενη εγκατάσταση). Μεταφορά υπάρχει όταν το προϊόν ή η υπηρεσία στην αρχική και στην ενισχυόμενη εγκατάσταση εξυπηρετεί, τουλάχιστον εν μέρει, τον ίδιο σκοπό και καλύπτει τις απαιτήσεις ή τις ανάγκες του ίδιου τύπου πελατών και χάνονται θέσεις εργασίας στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα σε μία από τις αρχικές εγκαταστάσεις του δικαιούχου στον ΕΟΧ.
Τουριστικές δραστηριότητες	Οι ακόλουθες δραστηριότητες κατά την έννοια της NACE αναθ. 2: α) NACE 55: Καταλύματα β) NACE 56: Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης γ) NACE 79: Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες δ) NACE 90: Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση ε) NACE 91: Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες στ) NACE 93: Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας
Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων (Χ.Π.Ε.)	Κατάλογος των ελληνικών περιφερειών που έχουν οριστεί ως επιλέξιμες για περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα και έχουν λάβει την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ορίζονται τα ανώτατα ποσοστά ενισχύσεων που δύνανται να χορηγούνται για αρχικές επενδύσεις στις περιφέρειες της χώρας.
Ορισμοί για επενδυτικές ενισχύσεις στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος	
ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Προστασία του περιβάλλοντος	Οποιαδήποτε ενέργεια αποσκοπεί στην αποκατάσταση ή την πρόληψη ζημιών στο φυσικό περιβάλλον ή τους φυσικούς πόρους με δραστηριότητες του δικαιούχου, στη μείωση του κινδύνου τέτοιων ζημιών ή στην αποτελεσματικότερη χρήση των φυσικών πόρων, περιλαμβανομένων μέτρων για την εξοικονόμηση ενέργειας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
Ενωσιακό πρότυπο	α) υποχρεωτικό ενωσιακό πρότυπο που καθορίζει τα επίπεδα που πρέπει να επιτευχθούν από περιβαλλοντική άποψη από μεμονωμένες επιχειρήσεις ή β) η υποχρέωση που προβλέπει η οδηγία 2010/75/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) για χρησιμοποίηση των βέλτιστων διαθέσιμων τεχνικών (ΒΔΤ) και διασφάλιση ότι τα επίπεδα εκπομπών ρύπων δεν είναι υψηλότερα από αυτά που θα σημειώνονταν με την εφαρμογή των ΒΔΤ στις περιπτώσεις όπου τα επίπεδα εκπομπών που συνδέονται με τις ΒΔΤ έχουν καθοριστεί σε εκτελεστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί δυνάμει της οδηγίας 2010/75/ΕΕ, τα εν λόγω επίπεδα είναι εφαρμοστέα για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού· όταν αυτά τα επίπεδα εκφράζονται ως κλίμακα, είναι εφαρμοστέο το πρώτο όριο όπου επιτυγχάνεται ΒΔΤ.
Ενεργειακή απόδοση	Ποσότητα εξοικονομούμενης ενέργειας, η οποία προσδιορίζεται με τη μέτρηση και/ή τον κατ' εκτίμηση υπολογισμό της κατανάλωσης πριν και μετά την εφαρμογή ενός μέτρου βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, με

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

	ταυτόχρονη εξασφάλιση της σταθερότητας των εξωτερικών συνθηκών που επηρεάζουν την ενεργειακή κατανάλωση
Έργο για την προώθηση της ενεργειακής απόδοσης	Κάθε επενδυτικό έργο που αυξάνει την ενεργειακή απόδοση κτιρίου
Ορισμοί (Καν. 1242/2019) σχετικά με τον καθορισμό προτύπων επιδόσεων για τις εκπομπές CO₂ των νέων βαρέων επαγγελματικών οχημάτων	
ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Εκπομπές αναφοράς CO₂	Ο μέσος όρος των ειδικών εκπομπών CO ₂ κατά την περίοδο υποβολής στοιχείων που αναφέρεται στο άρθρο 1 δεύτερο εδάφιο όλων των νέων βαρέων επαγγελματικών οχημάτων σε κάθε μία από τις επιμέρους ομάδες οχημάτων, εξαιρουμένων των επαγγελματικών οχημάτων, που καθορίζονται σύμφωνα με το σημείο 3 του παραρτήματος Ι του Καν. 1242/2019.
Ορισμοί για την παρούσα πρόσκληση	
ΟΡΟΣ	ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΟΡΟΥ
Αίτηση ενίσχυσης	Η αίτηση υπαγωγής στο Υποέργο, η οποία περιλαμβάνει την αίτηση, τις Υπεύθυνες Δηλώσεις των παραρτημάτων ΙΙΙ και V και τον φάκελο υποψηφιότητας. Ο φάκελος υποψηφιότητας περιλαμβάνει τα δικαιολογητικά του παραρτήματος Ι και την οικονομοτεχνική μελέτη του παραρτήματος ΙΙ.
Αίτηση καταβολής της ενίσχυσης	Η αίτηση που υποβάλει ο δικαιούχος προκειμένου να του καταβληθεί η αναλογούσα ενίσχυση και περιλαμβάνει τα δικαιολογητικά υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του παραρτήματος Ι.
Επενδυτικό Σχέδιο – Οικονομοτεχνική μελέτη:	Το κείμενο το οποίο βασίζεται στο υπόδειγμα του παραρτήματος ΙΙ και περιγράφει με εμπειριστατωμένο και λεπτομερή τρόπο την υπό ένταξη επένδυση, συμπεριλαμβανομένου ενός χρονοδιαγράμματος υλοποίησης.
Εκσυγχρονισμός μονάδας	Η αντικατάσταση ή/και η συμπλήρωση μηχανολογικού εξοπλισμού όπως και η επέκταση δυναμικότητας (εφόσον καλύπτεται από τις απαραίτητες κάθε φορά αδειοδοτήσεις) ενεργών και ανενεργών μονάδων. Συνδυάζεται με παράλληλη επέκταση της δυναμικότητας.
Ενιαίο επενδυτικό σχέδιο	Για την εφαρμογή του παρόντος, ως ενιαίο επενδυτικό σχέδιο θεωρείται κάθε πρόσθετη αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), περιλαμβανομένων και των συνδεδεμένων ή συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, η οποία αρχίζει εντός τριών (3) ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση στην ίδια περιφέρεια (Nuts 3) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 2003 για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (L 154) (αρ. 14 παρ. 13 Γ.Α.Κ.). Οι παρεχόμενες σε κάθε φορέα επενδυτικού σχεδίου ενισχύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις σε συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις, δεν μπορεί να υπερβούν σωρευτικά τα τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) ευρώ για μεμονωμένη επιχείρηση και τα σαράντα πέντε εκατομμύρια (45.000.000) ευρώ για το σύνολο των συνεργαζόμενων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ. Οι περιορισμοί αυτοί ισχύουν για τα επενδυτικά σχέδια, τα οποία υπάγονται στο παρόν και για χρονική περίοδο τριών (3) ετών από την έναρξη εργασιών του επενδυτικού

	<p>σχεδίου του. Ως ποσό ενίσχυσης, ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο, λαμβάνεται υπόψη το εγκριθέν με την απόφαση υπαγωγής. Το υπερβάλλον ποσό ενίσχυσης περικόπτεται αναλογικά κατά είδος ενίσχυσης και ομάδα δαπανών.</p>
Συνεργαζόμενες Επιχειρήσεις	<p>Οι επιχειρήσεις στις οποίες τα φυσικά πρόσωπα ή οι εταιρείες που μετέχουν σ' αυτή μετέχουν και με ποσοστό από 25-50% σε άλλες επιχειρήσεις. Στην περίπτωση αυτή αθροίζεται ο κύκλος εργασιών και ο αριθμός των ΕΜΕ κατά το ποσοστό συμμετοχής των φυσικών προσώπων ή των εταιρειών.</p>
Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις	<p>Οι επιχειρήσεις στις οποίες τα φυσικά πρόσωπα ή οι εταιρείες που μετέχουν σ' αυτή μετέχουν και με ποσοστό >50% σε άλλες επιχειρήσεις. Στην περίπτωση αυτή αθροίζεται ο κύκλος εργασιών και ο αριθμός ΕΜΕ της συνδεδεμένης, κατά το 100%.</p>
Ανεξάρτητες Επιχειρήσεις	<p>Οι επιχειρήσεις στις οποίες τα φυσικά πρόσωπα ή οι εταιρείες που μετέχουν σ' αυτή, μπορούν να μετέχουν και σε άλλες επιχειρήσεις με ποσοστό συμμετοχής <25%.</p>
Αγροδιατροφική αλυσίδα	<p>Δομή που προσδίδει αξία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων παραγωγής αγροτικών προϊόντων, ενισχύοντας παράλληλα όλους εκείνους τους εσωτερικούς επιχειρησιακούς μηχανισμούς της εφοδιαστικής αλυσίδας για την ανάπτυξη επιχειρηματικών κινήτρων και την εξασφάλιση της παραγωγής και διανομής προϊόντων στον κατάλληλο τόπο και χρόνο.</p>
Βιώσιμο επιχειρηματικό σχέδιο	<p>Η χρηματοδότηση που παρέχεται στις επιλέξιμες επιχειρήσεις βασίζεται σε βιώσιμο επιχειρηματικό σχέδιο, το οποίο περιέχει λεπτομέρειες σχετικά με το προϊόν, τις πωλήσεις και την εξέλιξη της κερδοφορίας και καθορίζει την εκ των προτέρων χρηματοοικονομική βιωσιμότητα</p>
Εμπορία γεωργικών προϊόντων	<p>Η κατοχή ή η έκθεση με σκοπό την πώληση, η προσφορά προς πώληση, η παράδοση ή η κατά οποιονδήποτε άλλο τρόπο διάθεση στην αγορά, με εξαίρεση την πρώτη πώληση εκ μέρους του πρωτογενούς παραγωγού σε μεταπωλητές ή μεταποιητικές επιχειρήσεις και κάθε δραστηριότητα προκειμένου να προετοιμαστεί το προϊόν για την εν λόγω πρώτη πώληση. Η πώληση από πρωτογενή παραγωγό σε τελικούς καταναλωτές θεωρείται εμπορία μόνο αν πραγματοποιείται σε χωριστές εγκαταστάσεις ειδικά προοριζόμενες για τον σκοπό αυτό (άρθρο 2, παρ. 8 του ΓΑΚ).</p>
Καινοτομία	<p>Η εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης με σκοπό την παραγωγή νέων προϊόντων, διαδικασιών ή/και υπηρεσιών που βρίσκουν άμεση εφαρμογή</p>
Ψηφιακός Μετασχηματισμός	<p>Η διείσδυση των ψηφιακών τεχνολογιών στις επιχειρήσεις και ο αντίκτυπος των τεχνολογιών στην κοινωνία. Ενδεικτικά αφορά:</p> <p>α) Τις ψηφιακές πλατφόρμες, το Διαδίκτυο των Πραγμάτων, το υπολογιστικό νέφος και η τεχνητή νοημοσύνη. Είναι τεχνολογίες που επηρεάζουν τομείς όπως ο αγροδιατροφικός κλάδος, η εργοστασιακή παραγωγή κ.ά., μεταμορφώνοντας τις ζωές των ανθρώπων.</p> <p>β) Οι τεχνολογίες μπορούν να συμβάλουν στη βελτιστοποίηση των διαδικασιών παραγωγής, στη μείωση των εκπομπών και των αποβλήτων, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των εταιρειών και στη διάθεση νέων υπηρεσιών και προϊόντων στην αγορά.</p>

3. Περιεχόμενο της πρόσκλησης

3.1 Γενικές προϋποθέσεις ένταξης στο Υποέργο

Εκτός των ειδικών όρων, προϋποθέσεων και περιορισμών που αναλύονται στα άρθρα της παρούσας, για την ένταξη και παραμονή στο Υποέργο λαμβάνονται υπόψη οι πιο κάτω γενικοί κανόνες λειτουργίας του καθεστώτος.

1. Ο ΓΑΚ και κατά συνέπεια και η παρούσα πρόσκληση δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν, είτε αυτά καθαυτά, είτε οι όροι που τα συνοδεύουν ή η εφαρμοζόμενη μέθοδος χρηματοδότησής τους, παραβίαση του δικαιίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και ιδίως:

α) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του, είτε την κύρια εγκατάστασή του. Ωστόσο, είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση,

β) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες,

γ) σε μέτρα ενίσχυσης τα οποία περιορίζουν τη δυνατότητα των δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.

2. Σύμφωνα με το αρ. 8 του ΓΑΚ για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης, λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται στην ενισχυόμενη δραστηριότητα, στο ενισχυόμενο έργο ή στην επιχείρηση.

3. Σχετικά με τη σώρευση ενισχύσεων που αφορά στα έργα της παρούσας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του ΓΑΚ. Ειδικότερα:

α) Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση που υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους Οργανισμούς, τις κοινές επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του κράτους μέλους συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.

β) Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις με προσδιορισμένες επιλέξιμες δαπάνες μπορούν να σωρευθούν:

αα) με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εφόσον τα εν λόγω μέτρα αφορούν διαφορετικές προσδιορισμένες επιλέξιμες δαπάνες.

ββ) με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, όσον αφορά τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, μόνο αν η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της

υψηλότερης έντασης ενίσχυσης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζονται στην ενίσχυση αυτή.

γ) Οι απαλλασσόμενες κρατικές ενισχύσεις δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ή σπονός σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του ΓΑΚ.

δ) Σε περίπτωση που η σώρευση ενισχύσεων οδηγεί σε υπέρβαση των ορίων κοινοποίησης ή/και εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπει ο ΓΑΚ, οι προς χορήγηση ενισχύσεις θα προσαρμόζονται ώστε να διασφαλίζεται η μη υπέρβαση των εν λόγω ορίων κοινοποίησης και εντάσεων ενίσχυσης.

ε) Για να εξακριβωθεί η τήρηση των ορίων κοινοποίησης και των μέγιστων εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στο ΓΑΚ, για το παρόν Υποέργο, λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που χορηγούνται κατά περίπτωση στο ενισχυόμενο επενδυτικό σχέδιο και στην επιχείρηση και ελέγχεται, μεταξύ άλλων, η περίπτωση τεχνητής κατάτμησης του (παρ. 2 του άρθρου 4 και παρ. 1 του 8 ΓΑΚ).

στ) Για να εξακριβωθεί η τήρηση των ορίων κοινοποίησης και των μέγιστων εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στο ΓΑΚ, για το παρόν Υποέργο, ελέγχονται οι περιπτώσεις συνδυασμού των ενισχύσεων του παρόντος με ενωσιακή χρηματοδότηση, η οποία υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς, τις κοινές επιχειρήσεις ή άλλους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του Κράτους.

4. Η ένταση της ενίσχυσης, εκφραζόμενη σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης, δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων όπως αυτός έχει προσαρμοστεί στην παρούσα και ισχύει κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης στη συγκεκριμένη ενισχυόμενη περιοχή.

5. Οι επενδυτικές δαπάνες λειτουργούν ως κίνητρο κατά την έννοια του άρθρου 6 του ΓΑΚ για την περαιτέρω ανάπτυξη δραστηριοτήτων ή έργων και δεν παρέχονται για δραστηριότητες, τις οποίες θα ανέπτυξε ούτως ή άλλως ο δικαιούχος, ακόμη και αν δεν του είχε χορηγηθεί η ενίσχυση. Οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, μόνο εφόσον ο δικαιούχος έχει υποβάλει αίτηση ενίσχυσης πριν από την έναρξη των εργασιών του επενδυτικού σχεδίου. Έναρξη των εργασιών είναι το πρώτο χρονικά σημείο μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού ή άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις εξαγορές, ως έναρξη των εργασιών νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση (άρθρο 2 στοιχείο 23 του ΓΑΚ). Η έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου πριν την υποβολή της αίτησης υπαγωγής ενίσχυσης έχει ως αποτέλεσμα την απόρριψη της αίτησης για το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου. Σε κάθε περίπτωση ο δυνητικός δικαιούχος με δική του ευθύνη δύναται να ξεκινήσει την υλοποίηση των δαπανών του επενδυτικού σχεδίου αμέσως μετά την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης. Οι δαπάνες αυτές υλοποιούνται με αποκλειστική ευθύνη του δυνητικού δικαιούχου χωρίς η υλοποίηση αυτή να υποχρεώνει το Ελληνικό Δημόσιο σε χρηματοδότησή τους.

6. Κάθε αίτηση ενίσχυσης προκειμένου να κριθεί επιλέξιμη για ένταξη στο Υποέργο, πέραν των λοιπών όρων, προϋποθέσεων και περιορισμών της παρούσας περιλαμβάνει περιφερειακές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 14 του ΓΑΚ όπως εξειδικεύονται στο άρθρο 3.7 της παρούσας πρόσκλησης, για επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα ή/και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε τουριστικές δραστηριότητες, ~~όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 2 της παρούσας και εξειδικεύονται στο παράρτημα VIII και δραστηριότητες που συνδέουν τον πρωτογενή και τον δευτερογενή τομέα με τον τουρισμό.~~

Οι ενισχύσεις:

α) χορηγούνται για αρχική επένδυση, στις περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, ανεξάρτητα από το μέγεθος του δικαιούχου.

β) Χορηγούνται για αρχική επένδυση, σε ΜΜΕ, στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης,

γ) χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα σε μεγάλες επιχειρήσεις, στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης,

δ) χορηγούνται στην περίπτωση συγχώνευσης κύριων ή/και μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων εφόσον η συγχώνευση συνοδεύεται με ποιοτική αναβάθμιση και κατ' εφαρμογή του άρθρου 22 του ΓΑΚ δεν αφορά τη συγχώνευση νεοσύστατων επιχειρήσεων. Ποιοτική αναβάθμιση υφίσταται όταν το κύριο ή το μη κύριο ξενοδοχειακό κατάλυμα που προκύπτει από τη συγχώνευση, κατατάσσεται σε κατηγορία μεγαλύτερη, από τη μεγαλύτερη κατηγορία των καταλυμάτων που συγχωνεύονται.

ε) περιλαμβάνουν πλάνο βιωματικού αγροτουρισμού όπου αναφέρονται τεκμηριωμένα δράσεις γαστρονομίας και άλλων μορφών εναλλακτικού τουρισμού.

ζ) πληρούν τις προϋποθέσεις που ισχύουν και αφορούν στα ενιαία επενδυτικά σχέδια.

η) τηρούν το σύνολο των προϋποθέσεων του Γενικού μέρους και του κατά περίπτωση Ειδικού άρθρου του ΓΑΚ, ακόμα και εάν αυτές δεν αναφέρονται ρητά στην παρούσα πρόσκληση

7. Ο μέγιστος προϋπολογισμός και η μέγιστη ένταση ενίσχυσης ανά ΑΦΜ και υποβαλλόμενη αίτηση ενίσχυσης δεν ξεπερνά τα όρια της παραγράφου 4.1 και τα ποσοστά της παραγράφου 4.2

8. Αρχή «Deggendorf». Δεν μπορούν να υπαχθούν σχέδια φορέων για τους οποίους εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία οι ενισχύσεις αυτές έχουν κηρυχθεί παράνομες και ασυμβίβαστες προς την εσωτερική αγορά (περ. α' και β' της παρ. 4 του άρθρου 1 ΓΑΚ). Κάθε επενδυτής, κατά την υποβολή της αίτησης υπαγωγής οφείλει να δηλώνει ότι δεν έχει λάβει οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση σε βάρος της οποίας έχει κινηθεί η διαδικασία του προηγούμενου εδαφίου.

9. Οι δικαιούχοι συμμορφώνονται με το άρθρο 14, παράγραφος 16 του ΓΑΚ επιβεβαιώνοντας ότι, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης ενίσχυσης, δεν έχουν προβεί σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για

την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύονται ότι δεν θα το πράξουν εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση.

10. Όσον αφορά στις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις για την υλοποίηση θεμελιώδους αλλαγής στην παραγωγική διαδικασία, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν τις αποσβέσεις των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται με τη δραστηριότητα που πρόκειται να εκσυγχρονιστεί κατά τη διάρκεια των τριών προηγούμενων οικονομικών ετών.

11. Όσον αφορά ενισχύσεις που χορηγούνται για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200% τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών.

12. Δεν έχει υποβληθεί και δεν θα υποβληθεί αίτηση ενίσχυσης σε άλλο καθεστώς ενισχύσεων για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες με αυτές που ενισχύονται στο παρόν Υπόεργο, [για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης](#).

13. Όπου απαιτείται οι επενδύσεις του παρόντος συμμορφώνονται με την αρχή της «Μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» κατά την έννοια του άρθρου 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και συμμορφώνονται με την τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C 58/01) του παραρτήματος ~~IX~~ VIII.

14. Η υποβολή αιτήσεων των δικαιούχων στο πλαίσιο της πρόσκλησης σημαίνει και αποδοχή από μέρους τους, των όρων δημοσιότητας του ΓΑΚ όπως ειδικότερα ορίζονται αυτές, στα άρθρα 9 και 12 αυτού.

15. Χρηστή δημοσιονομική διαχείριση – Πρόληψη απάτης: Προς εξασφάλιση χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, η χρήση των κονδυλίων οφείλει να συμμορφώνεται με το εφαρμοστέο ενωσιακό και εθνικό δίκαιο: Για το λόγο αυτό, ο Φορέας Υλοποίησης (ΦΥ) λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η πρόληψη, ο εντοπισμός και η αντιμετώπιση υποθέσεων απάτης, διαφθοράς και σύγκρουσης συμφερόντων που περιλαμβάνεται στην περιγραφή του σχετικού μηχανισμού στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0». Περαιτέρω, η εφαρμογή του «Ελλάδα 2.0» θα υπόκειται σε αποτελεσματικούς και αποδοτικούς ελέγχους (Κανονισμός ΕΕ αριθ. 241/2021, άρθρο 22).

3.2 Φορέας Υλοποίησης (ΦΥ)

1. Ως Φορέας Υλοποίησης (ΦΥ) ορίζεται η Υπηρεσία Διαχείρισης Έργων Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ο οποίος αναλαμβάνει τη συνολική διαχείριση του Υπόεργου σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (ν. 4270/2014), διασφαλίζοντας τον αναγκαίο διαχωρισμό αρμοδιοτήτων σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 3Γ του ΣΔΕ, δηλαδή την προετοιμασία και έκδοση της πρόσκλησης, την ευθύνη για την αξιολόγηση και ένταξη των επενδυτικών σχεδίων, την παρακολούθηση της προόδου τους και την πιστοποίηση και καταβολή της ενίσχυσης στους δικαιούχους μέχρι την ολοκλήρωσή τους, τον έλεγχο τους και την παρακολούθηση των μακροχρονίων υποχρεώσεών τους.

2. Μέχρι ορισμού του ΦΥ, χρέη ΦΥ ασκεί η Γενική Γραμματεία Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

3.3 Στόχος του υποέργου

1. Στόχος του Υποέργου, είναι:

α) Η βελτίωση της θέσης του αγροτών στην αλυσίδα αξίας.

β) Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της αναγνωρισιμότητας των προϊόντων στις αγορές μέσα από την τοποθέτησή τους σε σημεία προσέλκυσης επισκεπτών – τουριστών και την ανάπτυξη δράσεων βιωματικού αγροτουρισμού.

γ) Η ενσωμάτωση διαδικασιών καινοτομίας και χρήσης νέων τεχνολογιών αλλά και διαδικασιών φιλικών προς το περιβάλλον, που περιορίζουν το φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής.

δ) Η βιώσιμη τοπική ανάπτυξη και η αποδοτικότερη διαχείριση των φυσικών πόρων.

ε) Η αύξηση του βαθμού συνεργασίας στον πρωτογενή τομέα και η υιοθέτηση της συμβολαιακής γεωργίας.

2. Το κάθε επενδυτικό αποδεικνύει ότι εκπληρώνει τουλάχιστον έναν από τους ανωτέρω στόχους και υποχρεωτικά τον στόχο της περίπτωσης β).

3.4 Γεωγραφικές περιοχές εφαρμογής

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής του Υποέργου είναι όλη η ελληνική Επικράτεια.

3.5 Πιστώσεις – Χρηματοδότηση

Η δημόσια ενίσχυση ανέρχεται σε ~~49.006.000,00~~ € 74.222.302,00 € και χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την περίοδο 2022-2025.

3.6 Κατηγορίες ενισχύσεων

1. Η παρούσα πρόσκληση αφορά στις ακόλουθες κατηγορίες ενισχύσεων:

α) Άρθρο 14 του τμήματος 1, του ΓΑΚ: «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις»

β) Άρθρο 18 του τμήματος 2, του ΓΑΚ: «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ»

γ) Άρθρο 19 του τμήματος 2, του ΓΑΚ: «Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις»

δ) Άρθρο 41 του τμήματος 7, του ΓΑΚ: «Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές»

2. Η δράση αφορά στη ενίσχυση των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα του τουρισμού.

3.7 Επιλέξιμες δαπάνες

1. Ενισχύονται επενδύσεις σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού πληρουμένων σε κάθε περίπτωση των προϋποθέσεων του κατά περίπτωση εφαρμοστέου άρθρου του ΓΑΚ. Οι επενδύσεις έχουν εύλογο κόστος υλοποίησης και πρέπει να τεκμηριώνονται εγγράφως με σαφή, συγκεκριμένο και επικαιροποιημένο τρόπο στην υποβαλλόμενη οικονομοτεχνική μελέτη.

2. Οι επενδυτικές ενισχύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφ' όσον πληρούνται οι προϋποθέσεις των άρθρων 14, 18, 19 και 41 του ΓΑΚ.

3. **Δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων (ΓΑΚ άρθρο 14 του τμήματος 1) όπως ισχύουν κάθε φορά:**

α) Κατασκευή ή εκσυγχρονισμός ακινήτων.

β) Διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της μονάδας.

γ) ~~Οχήματα με τα οποία η επιχείρηση διενεργεί μεταφορές Α' υλών και προϊόντων (έτοιμων και ημι-έτοιμων), εντός του χώρου της μονάδας. Οχήματα (συμπεριλαμβανομένων ηλεκτρικών ποδηλάτων κ.ά.) με τα οποία η επιχείρηση διενεργεί μεταφορές, στο πλαίσιο της λειτουργίας της.~~ Επιλέξιμα είναι τα ηλεκτρικά οχήματα, τα οχήματα μηδενικών εκπομπών CO₂ και τα οχήματα που εκπέμπουν CO₂ μικρότερο των 50g/Km.

δ) Αγορά, μεταφορά και εγκατάσταση εξοπλισμού, ~~συμπεριλαμβανομένου και του εξοπλισμού εργαστηρίων στο βαθμό~~ που εξυπηρετεί την λειτουργία της μονάδας.

ε) Δαπάνες εξοπλισμού μηχανοργάνωσης της επιχείρησης (όπως αγορά τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακών μηχανημάτων, φωτοτυπικών, συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων). Στον εξοπλισμό μηχανοργάνωσης συμπεριλαμβάνονται και οι δαπάνες για απομακρυσμένη και έξυπνη διαχείριση με την εγκατάσταση συστημάτων τηλε-ελέγχου καθώς και κάθε άλλη επένδυση η οποία οδηγεί σε ψηφιακή αναβάθμιση των επιχειρήσεων. Επιλέξιμος είναι ο εξοπλισμός ο οποίος που λειτουργεί κατά τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον και συνοδεύεται από αντίστοιχες πιστοποιήσεις εφόσον υφίστανται στην αγορά.

στ) Δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.

ζ) Άυλες δαπάνες όπως απόκτηση λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων (συμπεριλαμβάνονται και επενδύσεις σε ψηφιακή αναβάθμιση των επιχειρήσεων) / Τεχνικές προδιαγραφές και σχεδιασμός προϊόντων / Έρευνες αγοράς / Εταιρική ταυτότητα & branding (logos, εταιρικές παρουσιάσεις κ.λπ.) / Σχεδιασμός προωθητικών ενεργειών και υλικού για εταιρείες και προϊόντα. Επιπλέον, επιλέξιμα είναι η απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας από αρμόδιους οργανισμούς (όπως ISO, HACCP, BRC GlobalStandards, IFS FoodStandard, GLOBALG.A.P. κ.λπ.) τα οποία εξασφαλίζουν στον καταναλωτή την ποιότητα και την ασφάλεια των τροφίμων που καταναλώνει.

η) Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των επενδυτικών δαπανών, εφόσον χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση, είναι αποσβεστέα, αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή και περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον πέντε έτη ή τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ.

4. Δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

α) Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ (ΓΑΚ, άρθρο 18 του τμήματος 2)

αα) Οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στο κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους.

ββ) Οι εν λόγω υπηρεσίες δεν πρέπει να αποτελούν συνεχή ή περιοδική δραστηριότητα ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, όπως τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών ή διαφημιστικές υπηρεσίες

γγ) Δικαιούχοι είναι μόνο ΜΜΕ, όπως ορίζονται στην παράγραφο 2.

β) Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις (ΓΑΚ, άρθρο 19 του τμήματος 2)

αα) Επιλέξιμες οι δαπάνες συμμετοχής σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση (μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου).

ββ) Δικαιούχοι είναι μόνο ΜΜΕ, όπως ορίζονται στην παράγραφο 2.

γ) Επενδυτικές ενισχύσεις για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (ΓΑΚ, άρθρο 41 του τμήματος 7)

αα) Ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές δεν ενισχύεται ως μεμονωμένη δράση, αλλά ως τμήμα της συνολικής παραγωγικής επένδυσης.

ββ) Οι επενδύσεις σε ΑΠΕ, περιλαμβανομένης της ηλιακής ενέργειας, θα στηρίζονται σε σχετική μελέτη ενεργειακών απαιτήσεων και στην οποία γίνεται ανάλυση του ποσοστού κάλυψης των αναγκών λειτουργίας της επιχείρησης του δικαιούχου. Βάσει της μελέτης αυτής, γίνεται ανάλυση του τρόπου υποκατάστασης της ενέργειας και εκτιμάται η αποδοτικότητα της επένδυσης υποκατάστασης ενεργειακών αναγκών από ΑΠΕ (kWh παραγόμενης ενέργειας συστήματος ΑΠΕ / ευρώ επένδυσης, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων). Η σχετική μελέτη προσκομίζεται στο αίτημα πληρωμής που περιλαμβάνει τη δαπάνη των ΑΠΕ.

γγ) Οι ενισχυόμενες επενδύσεις χρησιμοποιούνται για την παραγωγή βιώσιμων βιοκαυσίμων που δεν είναι βασιζόμενα σε εδώδιμα φυτά.

δδ) Ως επιλέξιμες δαπάνες σε ΑΠΕ λογίζονται οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και υπολογίζονται ως εξής:

- i. Όταν το κόστος της επένδυσης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να προσδιοριστεί στο συνολικό επενδυτικό κόστος ως χωριστή επένδυση, για παράδειγμα ως εύκολα προσδιορίσιμο πρόσθετο κατασκευαστικό στοιχείο σε προϋφιστάμενη εγκατάσταση, αυτό το κόστος που σχετίζεται με την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες
  - ii. Όταν το κόστος της επένδυσης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να προσδιοριστεί με βάση παρόμοια, λιγότερο φιλική προς το περιβάλλον επένδυση, που θα μπορούσε προφανώς να πραγματοποιηθεί χωρίς την ενίσχυση, η διαφορά αυτή μεταξύ του κόστους των δύο επενδύσεων προσδιορίζει το κόστος που συνδέεται με την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες.
- εε) Οι ενισχύσεις χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις ΑΠΕ. Καμία ενίσχυση δεν χορηγείται ούτε καταβάλλεται μετά την έναρξη λειτουργίας της εγκατάστασης και η ενίσχυση είναι ανεξάρτητη από την παραγωγή.

3.8 Μη επιλέξιμες δαπάνες

Οι μη επιλέξιμες δαπάνες αφορούν στις εξής κατηγορίες:

1. Μίσθωση και απόκτηση κτηριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
2. Έργα συντήρησης κτηριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
3. Προσωρινά έργα μη αμέσως συνδεδεμένα με την εκτέλεση της επένδυσης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
4. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου εγκατάστασης της μονάδας.
5. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, ΦΠΑ που ανακτάται, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
6. Αγορά υλικών αποσβέσιμων σε διάρκεια μικρότερη του έτους.
7. Τα μεταχειρισμένα οχήματα.
8. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνονται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
9. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων ενίσχυσης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
10. Δαπάνες με σκοπό τη συμμόρφωση με τα ενωσιακά πρότυπα.
11. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά τον διοικητικό έλεγχο της αίτησης ενίσχυσης.

12. Υπερβάσεις κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.
13. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από τον δικαιούχο στο προσωπικό του.
14. Δαπάνες που αφορούν εργασίες υλοποίησης του έργου οι οποίες ξεκίνησαν προγενέστερα της ημερομηνίας υποβολής της αίτησης ενίσχυσης στο παρόν Υπόεργο, δεν είναι επιλέξιμες.
15. Μέχρι την καταχώρηση στο πληροφοριακό σύστημα της θετικής αξιολόγησης και έγκρισης του αιτήματος τροποποίησης, δεν είναι δυνατή η υποβολή αίτησης καταβολής της ενίσχυσης και η καταβολή οικονομικής ενίσχυσης για τις δαπάνες που αφορούν το σχετικό αίτημα τροποποίησης
16. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις για βιοκαύσιμα που υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης και για υδροηλεκτρικές εγκαταστάσεις.
17. Το κεφάλαιο κίνησης δεν θεωρείται επιλέξιμη δαπάνη.
18. Δραστηριότητες που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της μεταγενέστερης χρήσης.
19. Δραστηριότητες στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ (ΣΕΔΕ) για την επίτευξη των προβλεπόμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς.
20. Δραστηριότητες που σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, αποτεφρωτήρες και μονάδες μηχανικής βιολογικής επεξεργασίας.
21. Δραστηριότητες κατά τις οποίες η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να βλάψει το περιβάλλον. Βάσει των κριτηρίων επιλεξιμότητας θα απαιτείται επιπλέον να επιλέγονται μόνο οι δραστηριότητες που συμμορφώνονται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία.

4. Ποσά και ποσοστά ενίσχυσης – Ένταση ενίσχυσης

4.1 Αιτούμενος προϋπολογισμός

Τα όρια του αιτούμενου προϋπολογισμού κάθε αίτησης χρηματοδότησης είναι τα ακόλουθα:

Πίνακας 1: Καθορισμός ορίων προϋπολογισμού

Μέγεθος επιχειρήσεων	Κατώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός	Ανώτατος αιτούμενος επιλέξιμος προϋπολογισμός
Πολύ μικρές – Μικρές – Μεσαίες	500.000,00 Ευρώ	7.500.000,00 Ευρώ
Μεγάλες	500.000,00 Ευρώ	12.500.000,00 Ευρώ

4.2 Ένταση ενίσχυσης

1. Τα ποσοστά της έντασης ενίσχυσης, για όλες τις επιλέξιμες δαπάνες της παρούσας, διαμορφώνονται σύμφωνα με τον πίνακα 2. Τα ποσοστά της έντασης ενίσχυσης, για όλες τις επιλέξιμες δαπάνες (άρθρα 14, 18, 19 και 41 του ΓΑΚ), διαμορφώνονται σύμφωνα με τον πίνακα 2, με την επιφύλαξη της περίπτωσης 2.

Πίνακας 2: Καθορισμός έντασης περιφερειακών ενισχύσεων, ανά Περιφέρεια. Καθορισμός έντασης των δαπανών, των άρθρων 14, 18, 19 και 41 του ΓΑΚ, ανά Περιφέρεια.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	Περιοχές παρέμβασης	ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ		
		ΜΕΓΑΛΕΣ	ΜΕΣΑΙΕΣ	ΜΙΚΡΕΣ
Βόρειο Αιγαίο	Ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης	30%	40%	50%
Κρήτη		30%	40%	50%
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη		30%	40%	50%
Κεντρική Μακεδονία		30%	40%	50%
Δυτική Μακεδονία		40%	50%	50%
Ήπειρος		30%	55%40%	50%
Θεσσαλία		30%	40%	50%
Ιόνια Νησιά		30%	40%	50%
Δυτική Ελλάδα		30%	40%	50%
Στερεά Ελλάδα (πλην της Π.Ε. Εύβοιας)		35%30%	40%	50%
Π.Ε. Εύβοιας		40%	50%	50%
Πελοπόννησο (πλην της Π.Ε. Αρκαδίας)		35%30%	50%40%	50%
Π.Ε. Αρκαδίας		40%	50%	50%
Νότιο Αιγαίο		30%	40%	50%
Ανατολική Αττική / Δυτική Αττική / Πειραιάς και νήσοι	Ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης	25%	35%	45%
Δυτικός τομέας Αθηνών		15%	25%	35%

2. Για δαπάνες που αφορούν στην προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η ένταση της ενίσχυσης ορίζεται σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του Πίνακα 2 για κάθε Περιφέρεια αλλά δεν δύναται να ξεπερνά σε ποσοστό το 45% της επιλέξιμης δαπάνης για τις μεγάλες επιχειρήσεις και το 50% για τις ΜΜΕ (ΓΑΚ, άρθρο 41 του τμήματος 7).

3. Για τον υπολογισμό της έντασης των ενισχύσεων και των επιλέξιμων δαπανών, όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων

4.3 Μέγιστα όρια προϋπολογισμού ανά κατηγορία ενισχύσεων

Στο πλαίσιο της παρούσας ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Οι δαπάνες αγοράς οχημάτων για τη λειτουργία της επιχείρησης, κατά τα οριζόμενα στο Άρθρο 14 του ΓΑΚ, δεν ξεπερνούν το 20% του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.

2. Οι άυλες δαπάνες του ενεργητικού δεν ξεπερνούν το 50% του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού των δαπανών που εντάσσονται στις περιφερειακές ενισχύσεις (Άρθρο 14 του ΓΑΚ).
3. Για τις ενισχύσεις για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΜΜΕ, το μέγιστο όριο επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών, ορίζεται σε 300.000 ευρώ ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό σχέδιο (Άρθρο 18 του ΓΑΚ).
4. Για τις ενισχύσεις προς ΜΜΕ για συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις το μέγιστο όριο επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών, για τη συγκεκριμένη δράση, ορίζεται σε 500.000 ευρώ ανά επιχείρηση, ανά έτος (Άρθρο 19 του ΓΑΚ).
- ~~5. Η ένταση της ενίσχυσης για δαπάνες που αφορούν στην προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, ορίζεται σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του Πίνακα 2 για κάθε περιφέρεια και δεν δύναται να ξεπερνά σε ποσοστό το 45% της επιλέξιμης δαπάνης. Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται στο 55% για τις ΜΜΕ (ΓΑΚ, άρθρο 41 του τμήματος 7).~~
5. Οι δαπάνες σε ΑΠΕ κατά τα οριζόμενα στο Άρθρο 41 του ΓΑΚ, δεν ξεπερνούν το 30% του συνολικού επιλέξιμου προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου.
6. Τα ανωτέρω όρια δεν επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των καθεστώτων ενισχύσεων ή των έργων ενίσχυσης.
7. Οι ως άνω δράσεις δύνανται να ενταχθούν αθροιστικά σε ένα επιχειρηματικό σχέδιο, όπως αυτό συντάσσεται και υποβάλλεται από μία νομική μορφή.

4.4 Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου – Παρεχόμενες ενισχύσεις

1. Η χρηματοδότηση για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου καλύπτεται από την δημόσια δαπάνη και την ιδιωτική συμμετοχή.
2. Η δημόσια δαπάνη (ενίσχυση ή/και στήριξη) υπολογίζεται ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού και χορηγείται με τη μορφή επιχορήγησης από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Το ποσοστό της έντασης ενίσχυσης προκύπτει από τον πίνακα 2 και τα οριζόμενα στη υποπαράγραφο 4.2.
3. Το ύψος των επιλέξιμων δαπανών ανά κατηγορία δαπάνης προκύπτει από τα αναφερόμενα στην παράγραφο 4.3.
4. Επιλέξιμος είναι ο προϋπολογισμός που προκύπτει μετά τον έλεγχο της αίτησης ενίσχυσης, σύμφωνα με τις διαδικασίες της ενότητας 11, τηρουμένων των προϋποθέσεων κρατικών ενισχύσεων.
5. Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου προκύπτει ως διαφορά μεταξύ του επιλέξιμου προϋπολογισμού και της δημόσιας ενίσχυσης. Η ιδιωτική συμμετοχή δύναται να περιλαμβάνει ίδια κεφάλαια ή/και εξωτερική χρηματοδότηση με τον περιορισμό ότι ποσοστό 25% του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών, δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.

6. Η δημόσια δαπάνη χορηγείται απολογιστικά, δηλαδή μετά την υλοποίηση των επενδυτικών δαπανών, την εξόφλησή τους και την παραλαβή τους από τα αρμόδια όργανα με βάση τις δαπάνες που κρίνονται επιλέξιμες.

7. Για την διευκόλυνση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου παρέχεται η δυνατότητα χρησιμοποίησης χρηματοδοτικών εργαλείων ή/και προκαταβολής ή/και ανοικτού καταπιστευτικού λογαριασμού. Στα χρηματοδοτικά εργαλεία δίνεται η δυνατότητα να συμπεριλαμβάνονται και τα δάνεια του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, τηρουμένων των απαιτήσεων σώρευσης κρατικών ενισχύσεων του αρ. 8 του ΓΑΚ καθώς και του συνόλου των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων. Το ύψος του δανείου από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δεν υπερβαίνει το ύψος της ιδιωτικής συμμετοχής του δικαιούχου.

8. Η προκαταβολή παρέχεται σύμφωνα με τους όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς της παραγράφου 12.2.

9. Ο ανοικτός καταπιστευτικός λογαριασμός παρέχεται σύμφωνα με τους όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς της παραγράφου 12.4.

10. Σε κάθε περίπτωση η σώρευση των ενισχύσεων ως ποσοστό επί του επιλέξιμου προϋπολογισμού της αίτησης ενίσχυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα ποσοστά ενίσχυσης που προβλέπονται από τον ΓΑΚ με την επιφύλαξη τυχόν χαμηλότερων ορίων της ενότητας 4.1 και 4.2 της παρούσας, για κάθε κατηγορία επιλέξιμων δαπανών

5. Δικαιούχοι

1. Στο πλαίσιο του Υποέργου «**Πράσινος Αγροτουρισμός**», δικαιούχοι δύνανται να κριθούν όλα τα νομικά πρόσωπα είτε ανήκουν στις ΜΜΕ, είτε στις μεγάλες επιχειρήσεις, με την επιφύλαξη των ειδικότερα οριζόμενων στο κατά περίπτωση εφαρμοστέο ειδικό άρθρο του ΓΑΚ (**δικαιούχοι των ενισχύσεων των άρθρων 18 και 19, του ΓΑΚ, είναι μόνο οι ΜΜΕ**), εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Προσφέρουν διατροφή και προϊόντα αγροδιατροφής στους επισκέπτες, εντός του χώρου εγκατάστασης ή και στον τόπο παροχής υπηρεσιών βιωματικού τουρισμού της επιχείρησης.

β) Οι Α΄ ύλες προέρχονται:

αα) Από συμβολαιακή γεωργία σε ποσοστό κατ' ελάχιστον 60% κατ' έτος, ή

ββ) Από καθετοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας σε ποσοστό κατ' ελάχιστον 60% κατ' έτος

2. Η ανωτέρω υποχρέωση, των υποπεριπτώσεων α) και β), ξεκινάει από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της υλοποίησης της επένδυσης και έχει διάρκεια τουλάχιστον 3 ετών.

3. Τα συμβόλαια συνάπτονται μεταξύ του δικαιούχου της ενίσχυσης και των παραγωγών του γεωργικού προϊόντος ή μεταξύ του δικαιούχου και ~~Ομάδων Παραγωγών (Ο.Π.), Οργανώσεων Παραγωγών (Ο.Π.), Ενώσεων Οργανώσεων Παραγωγών, Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΑΣ), Αγροτικών Εταιρικών Συμπράξεων (ΑΕΣ) και Ανώνυμων Εταιριών των οποίων η πλειοψηφία των μετοχών ανήκει σε Αγροτικούς Συνεταιρισμούς~~

~~του ν. 4673/2020 «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί και άλλες διατάξεις» ενώσεων παραγωγών (ανεξαρτήτως νομικής μορφής) που δραστηριοποιούνται σε οποιοδήποτε κράτος μέλος του ΕΟΧ.~~

4. Με την πάροδο 3-ετίας από την ολοκλήρωση της υλοποίησης της επένδυσης και εντός προθεσμίας 2 μηνών, ο δικαιούχος υποχρεούται να προσκομίσει ενυπόγραφη βεβαίωση ορκωτού λογιστή όπου θα τεκμηριώνεται η ανωτέρω προϋπόθεση των περιπτώσεων α), β).

~~5. Δικαιούχοι δύνανται να κριθούν και υπό σύσταση νομικά πρόσωπα, που ολοκληρώνουν τις διαδικασίες σύστασης πριν την έκδοση της ατομικής εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης, της παραγράφου 12.1.~~

5. Δικαιούχοι δύνανται να κριθούν και υπό σύσταση νομικά πρόσωπα, που ολοκληρώνουν τις διαδικασίες σύστασης κατά την αξιολόγηση του επενδυτικού τους σχεδίου, σύμφωνα με την περίπτωση 2, της υποπαραγράφου 11.4, της παραγράφου 11.

6. Δεν δύνανται να κριθούν δικαιούχοι πρόσωπα που λειτουργούν υπό τη μορφή της εταιρείας αστικού δικαίου, με εξαίρεση τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις ~~και τις κοινοπραξίες.~~

7. Δεν δύνανται να κριθούν ως δικαιούχοι οι νομικές μορφές της κοινοπραξίας.

6. Κριτήρια επιλεξιμότητας – αποκλεισμού δικαιούχου

6.1 Κριτήρια επιλεξιμότητας

1. ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1: Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου

Η ωριμότητα του επενδυτικού σχεδίου αφορά στην κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής και τεκμηριώνεται με τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι, παρ. 6, κριτήριο 1).

2. ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2: Νόμιμη σύσταση δικαιούχου

Η νόμιμη σύσταση του δικαιούχου τεκμηριώνεται με τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος Ι.

3. ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3: Πράσινη μετάβαση

α) Απαιτείται τουλάχιστον μία δράση από αυτές που ενδεικτικά παρατίθενται στη συνέχεια:

αα) Επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις για την επίτευξη υψηλότερου συντελεστή ενεργειακής απόδοσης.

ββ) Επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό με μειωμένη κατανάλωση ενέργειας.

γγ) Προμήθεια οχημάτων του ανώτερου, διαθέσιμου προτύπου μέτρησης εκπομπών ρύπων, όπως ισχύει για κάθε κατηγορία οχημάτων.

δδ) Επενδύσεις σε ΑΠΕ

εε) Επενδύσεις σε υποδομές που συμβάλλουν στην εξοικονόμηση ύδατος.

στστ) Επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό που συμβάλλει στην εξοικονόμηση ύδατος.

4. ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4: Υλοποίηση σχεδίου βιωματικού αγροτουρισμού

~~Παρουσίαση βιώσιμου πλάνου βιωματικού αγροτουρισμού στο οποίο λαμβάνονται υπόψη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου. Περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστον δράσεις~~ Παρουσίαση βιωματικού αγροτουρισμού στο οποίο λαμβάνονται υπόψη τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής υλοποίησης του επιχειρηματικού σχεδίου. Περιλαμβάνεται κατ' ελάχιστον μία από τις ακόλουθες δράσεις:

αα) Προώθησης της τοπικής γαστρονομίας (π.χ. ειδικά θεματικά εργαστήρια τοπικής γαστρονομίας, σύνδεση της αγροδιατροφής με τις γαστρονομικές συνήθειες της περιοχής, κοινές δράσεις με τοπικές επιχειρήσεις του κλάδου της εστίασης κ.ά.).

ββ) Προώθησης της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από αγροτικές δραστηριότητες (π.χ. συμμετοχή σε παραγωγικές και μεταποιητικές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα της περιοχής παρέμβασης και σύνδεση της πολιτιστικής και λαογραφικής παράδοσης με τον τουρισμό – όπως γιορτές οίνου, φεστιβάλ γευσίγνωσίας κ.ά.).

~~γγ) Διασύνδεση με τοπικές επιχειρήσεις και φορείς.~~ Διασύνδεση της ενισχυόμενης τουριστικής δραστηριότητας με τοπικές επιχειρήσεις και φορείς στο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων βιωματικού τουρισμού (π.χ. σύμφωνα συνεργασίας με πολιτιστικούς φορείς, τοπικές επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα, συμμετοχή σε καλλιεργητικές ή/και μεταποιητικές δραστηριότητες κ.ά.).

5. ΚΡΙΤΗΡΙΟ 5: Βιωσιμότητα της επένδυσης

Για τον προσδιορισμό της βιωσιμότητας της επένδυσης, τα αποδεκτά όρια των επιλεγμένων αριθμοδεικτών επίδοσης στην υποβαλλόμενη οικονομοτεχνική μελέτη, είναι:

α) Γενική ρευστότητα του Φορέα πριν την επένδυση (Κυκλοφορούν Ενεργητικό / Βραχυχρόνιες υποχρεώσεις) > 1 ~~σε μία τουλάχιστον από τις τρεις τελευταίες κλεισμένες χρήσεις.~~ Αφορά μόνο στις υφιστάμενες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν κλείσει μία τουλάχιστον διαχειριστική χρήση. ~~Δεν αφορά τις υπό σύσταση επιχειρήσεις.~~

β) Καθαρό περιθώριο κέρδους του Φορέα μετά την επένδυση (Καθαρό κέρδος / συνολικό τζίρο) > 1%

γ) Εσωτερικός συντελεστής απόδοσης (IRR) του Φορέα μετά την επένδυση για περίοδο 10 ετών > 10

δ) Ικανότητα αποπληρωμής τοκοχρεολυσίων (IAT) του Φορέα μετά την επένδυση < 2

6.2 Κριτήρια αποκλεισμού

Στο πλαίσιο του παρόντος Υποέργου αποκλείονται αιτήσεις ενίσχυσης:

1. Που υποβάλλονται από φορείς που θεωρούνται προβληματικές επιχειρήσεις (παρ. 1 παρ. 4 περ. γ ΓΑΚ). Ωστόσο, δεν αποκλείονται κατά παρέκκλιση επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019, αλλά κατέστησαν προβληματικές κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021.

2. Που υποβάλλονται από φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους σε προσκλήσεις, τόσο του παρόντος Υποέργου, όσο

και των αντίστοιχων μέτρων προηγούμενων προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης, και δεν έχει προσκομισθεί απόδειξη πληρωμής του καταλογισθέντος ή ρυθμισθέντος ποσού.

3. Που αφορούν σε λιανικό εμπόριο.

4. Που αφορούν σε μη βιώσιμες επενδύσεις. Η χρηματοδότηση παρέχεται σε επιχειρήσεις που πληρούν το κριτήριο επιλεξιμότητας 5, της παραγράφου 6.1 .

5. Σε περίπτωση που για τους δυνητικούς δικαιούχους κατά των οποίων εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασής της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της ΕΕ, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

6. Σε περίπτωση που το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις.

7. Σε περίπτωση που η ενίσχυση θα αποδοθεί εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς.

8. Σε περίπτωση που οι ενισχύσεις σχετίζονται με εξαγωγές. Σε περίπτωση που οι ενισχύσεις σχετίζονται με εξαγωγικές δραστηριότητες και ειδικότερα, ενισχύσεις που χρηματοδοτούν τη συγκρότηση και τη λειτουργία δικτύου διανομής σε άλλο κράτος μέλος ή τρίτη χώρα. Δεν θεωρούνται ενισχύσεις δραστηριοτήτων που συνδέονται με εξαγωγές, οι ενισχύσεις για την κάλυψη του κόστους συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις ή του κόστους μελετών ή συμβουλευτικών υπηρεσιών απαραίτητων για τη διάθεση ενός νέου ή ήδη υπάρχοντος προϊόντος σε μια νέα αγορά σε άλλο κράτος μέλος ή τρίτη χώρα.

9. Σε περίπτωση που οι ενισχύσεις εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων.

10. Δεν ενισχύονται φυσικά πρόσωπα, ~~και~~ ατομικές επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

7. Τόπος υλοποίησης

1. Η επένδυση υλοποιείται σε ιδιόκτητο ή μισθωμένο χώρο. Στην περίπτωση μίσθωσης του τόπου εγκατάστασης, η διάρκεια μίσθωσης είναι μεγαλύτερη των 12 ετών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης. Σε κάθε περίπτωση η διάρκεια μίσθωσης θα πρέπει να καλύπτει την περίοδο των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

2. Ο τόπος υλοποίησης κατέχεται νόμιμα το αργότερο την ημερομηνία υποβολής της πρώτης αίτησης καταβολής της ενίσχυσης της παραγράφου 12.1.

3. Η επένδυση δύναται να υλοποιηθεί στην έδρα της εντασόμενης επιχείρησης ή/και σε υποκατάστημα αυτής σε οποιαδήποτε Περιφερειακή Ενότητα. Σε κάθε περίπτωση, ως ποσοστό έντασης της ενίσχυσης καθορίζεται το οριζόμενο στον Πίνακα 2 ποσοστό της εκάστοτε Περιφέρειας στην οποία ανήκει η Περιφερειακή Ενότητα, όπου θα υλοποιηθεί η επενδυτική δαπάνη, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στην παράγραφο 4.2 και τους περιορισμούς της παραγράφου 4.3.

8. Προσβασιμότητα

Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στο καθεστώς ενίσχυσης της παρούσας οφείλουν να διασφαλίζουν τις απαραίτητες συνθήκες, ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος ευπαθών ομάδων, ιδίως ως προς την προσβασιμότητα σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά. Η αντιμετώπιση των διακρίσεων σε βάρος ευπαθών ομάδων διασφαλίζεται εφόσον το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει διακριτές επιλέξιμες δαπάνες σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού που έχουν στόχο τη διασφάλιση της προσβασιμότητας / προσπελασιμότητας στα άτομα με αναπηρία ή/και αναλύεται σε ειδικό εδάφιο της οικονομοτεχνικής μελέτης ο τρόπος με τον οποίο διασφαλίζεται από το σχεδιασμό του έργου η παραπάνω προϋπόθεση.

9. Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για τις ανάγκες παρακολούθησης και αξιολόγησης του υποέργου εφαρμόζονται οι παρακάτω δείκτες:

- α) Τήρηση του χρονοδιαγράμματος
- β) Καταγραφή των ποσοστών απορρόφησης ανά έτος
- γ) Καταγραφή του ποσοστού των επενδυτικών δαπανών σε πράσινη μετάβαση
- δ) Καταγραφή του ποσοστού των επενδυτικών δαπανών σε ψηφιακή αναβάθμιση
- ~~ε) Καταγραφή του αριθμού των νέων συλλογικών φορέων~~
- ~~στ) Καταγραφή της αύξησης του αριθμού μελών που συμμετέχουν σε συλλογικούς φορείς~~
- ε) Καταγραφή του βαθμού εφαρμογής συμβολαιακής γεωργίας πριν και μετά την εφαρμογή της δράσης.

10. Χρονοδιάγραμμα

10.1 Διάρκεια υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων

Η διάρκεια υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων ορίζεται σε 18 μήνες με δυνατότητα παράτασης έξι (6) μηνών, που θα χορηγείται, είτε για λόγους ανωτέρας βίας, είτε κατόπιν ειδικής αιτιολόγησης. Σε κάθε περίπτωση η καταληκτική ημερομηνία υποβολής της τελευταίας αίτησης καταβολής της ενίσχυσης δεν ξεπερνά την 31η Μαΐου 2025.

10.2 Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του Υποέργου

1. Υποβολή των αιτήσεων από ~~30 Μαΐου 2022-05 Ιουλίου 2022~~ 19 Ιουλίου 2022 έως 30 Σεπτεμβρίου 2022.
2. ~~Η διάρκεια της αξιολόγησης υπολογίζεται σε 6 μήνες από την 31^η Μαΐου 2022 έως την 30^η Νοεμβρίου 2022.~~ Η αξιολόγηση των αιτήσεων ξεκινά την 6^η Ιουλίου 2022 20^η Ιουλίου 2022 και ολοκληρώνεται την 30^η Νοεμβρίου 2022.
3. Το τρίτο τρίμηνο του 2022 (Οκτώβριος 2022) αναμένεται να ξεκινήσει η διαδικασία υποβολής, αξιολόγησης και ελέγχου των σχετικών αιτημάτων πληρωμής.

4. Τα επενδυτικά σχέδια θα ολοκληρωθούν σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 12.8.

10.3 Περίοδος και διαδικασία υποβολής αιτήσεων ενίσχυσης

1. Ο ΦΥ ανακοινώνει την έναρξη υποβολής αιτήσεων στο Υποέργο «**Πράσινος Αγροτουρισμός**», στην κεντρική πύλη ενημέρωσης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και στον ιστοχώρο του ΥΠΑΑΤ, προς ενημέρωση όλων των δυνητικών δικαιούχων. **Η υποβολή των αιτήσεων ενίσχυσης και των φακέλων υποψηφιότητας ξεκινά την 30/05/2022 στις 05/07/2022 στις 19/07/2022, ώρα 12:00 και ολοκληρώνεται στις 30/9/2022, ώρα 12:00.**

2. Οι δυνητικοί δικαιούχοι δύνανται να υποβάλλουν περισσότερες της μίας αιτήσεις ενίσχυσης ανά ΑΦΜ. Το άθροισμα του προβλεπόμενου προϋπολογισμού ανά ΑΦΜ για το σύνολο των υποβληθεισών αιτήσεων, δεν δύναται να ξεπερνά τα ανώτατα όρια του Πίνακα 1.

3. Οι δυνητικοί δικαιούχοι υποβάλλουν την αίτηση ενίσχυσης και επισυνάπτουν τα απαιτούμενα συνοδευτικά έγγραφα/αρχεία, για την αξιολόγηση της αίτησης όπως αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα Ι. ~~Η αίτηση μαζί με το σύνολο των δικαιολογητικών υποβάλλονται με ψηφιακή υπογραφή (όπου απαιτείται) στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη του Δημοσίου – www.gov.gr – στην ενότητα Γεωργία και κτηνοτροφία / Γεωργική Επιχειρηματικότητα.~~ Η αίτηση μαζί με το σύνολο των δικαιολογητικών υποβάλλονται στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη του Δημοσίου – www.gov.gr – στην ενότητα Γεωργία και κτηνοτροφία / Γεωργική Επιχειρηματικότητα, με χρήση κωδικών Taxisnet». Η αίτηση ενίσχυσης, η οικονομοτεχνική μελέτη και όλες οι υπεύθυνες δηλώσεις υποβάλλονται με ψηφιακή υπογραφή από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Στην περίπτωση υπό σύσταση επιχείρησης, τα παραπάνω έγγραφα υπογράφονται από τον μελλοντικό νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Η ψηφιακή υπογραφή δύναται να αντικαθίσταται από ψηφιακή βεβαίωση εγγράφου μέσω του gov.gr. Μετά την ολοκλήρωση της ανάρτησης των δικαιολογητικών και την οριστικοποίηση της αίτησης από τον χρήστη, παράγεται ο αριθμός πρωτοκόλλου με τη σχετική χρονοσήμανση (ημερομηνία και ώρα οριστικοποίησης) από την οποία προκύπτει το εμπρόθεσμο της αίτησης και η σειρά υποβολής – προτεραιότητας. Για τις ανάγκες του Υποέργου η αίτηση ενίσχυσης θεωρείται ότι υποβλήθηκε εφόσον οριστικοποιηθεί ηλεκτρονικά και λάβει αριθμό πρωτοκόλλου.

4. Πλήρης αίτηση ενίσχυσης θεωρείται αυτή στην οποία περιέχονται όλα τα προβλεπόμενα στοιχεία, μελέτες και δικαιολογητικά του παραρτήματος Ι, κατάλληλα υπογεγραμμένα όπου απαιτείται, και έχει λάβει αριθμό πρωτοκόλλου και σχετική χρονοσήμανση.

5. Τα δικαιολογητικά που αναρτώνται θα είναι ευκρινή και ευανάγνωστα. Σε περίπτωση που κριθεί σκόπιμο δύναται αυτά να ζητηθούν κατά τον έλεγχο πληρότητας, επικυρωμένα ή πρωτότυπα.

6. Η ορθή καταχώρηση και η υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, η πληρότητα του φακέλου και η εμπρόθεσμη οριστικοποίηση, ανήκει στην αποκλειστική ευθύνη του δυνητικού δικαιούχου.

7. Οι δυνητικοί δικαιούχοι μπορούν να ανακαλούν, μέσω του ΠΣ, την αίτηση ενίσχυσης οιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της. Η ανάκληση, επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρισκόταν πριν υποβάλλει την αίτηση, την οποία ανακαλεί.

8. Η αίτηση ενίσχυσης μπορεί να αφορά σε περισσότερους από έναν ΚΑΔ.

9. Οι δυνητικοί δικαιούχοι ενίσχυσης θα πρέπει να προβλέψουν στα λογιστικά τους, την παρακολούθηση και διαχωρισμό των δαπανών ανά πηγή χρηματοδότησης με τρόπο ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος για ενδεχόμενη διπλή χρηματοδότηση.

10.4 Δημοσιοποίηση πρόσκλησης

1. ~~Με ευθύνη του ΦΥ η πρόσκληση δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο (διαδίκτυο, εφημερίδες εθνικής ή περιφερειακής εμβέλειας κ.λπ.), ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι θα λάβουν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενό της.~~ Με ευθύνη του ΦΥ, η πρόσκληση και η σύντομη περιγραφή του έργου (στόχοι, αποτελέσματα, χρηματοδοτική συνδρομή της Ένωσης), δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο (ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Φορέα Υλοποίησης, στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ, στην επίσημη ιστοσελίδα του ΤΑΑ www.greece20.gov.gr ή και σε κάθε άλλο χώρο που διασφαλίζει την ενημέρωση των ενδιαφερομένων), ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι θα λάβουν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενό της. Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περιλήψη της πλήρους πρόσκλησης. Στην περίπτωση αυτή:

α) το κείμενο που δημοσιεύεται περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες της πρόσκλησης και

β) περιλαμβάνει σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο της πρόσκλησης και λοιπό πληροφοριακό υλικό.

2. Για την καλύτερη ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων, ως πρόσθετο μέτρο δημοσιότητας, ο ΦΥ δύναται να οργανώνει ενημερωτικές ημερίδες και να οργανώσει γραφείο υποστήριξης (Help Desk) για την παροχή κατά ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο οδηγιών προς τους δυνητικούς δικαιούχους. Για ερωτήματα οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστέλλουν email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις akessisi@hq.minagric.gr και entamposi@hq.minagric.gr.

11. Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων ενίσχυσης – Ένταξη στο υποέργο

11.1 Διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης στο Υποέργο

1. Η αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης γίνεται με ευθύνη του ΦΥ και με την υποστήριξη των οργάνων αξιολόγησης της επόμενης παραγράφου, είναι άμεση και ολοκληρώνεται με την έκδοση των εγκριτικών αποφάσεων ενίσχυσης. Άμεση είναι η αξιολόγηση σύμφωνα με την οποία οι αιτήσεις ενίσχυσης αξιολογούνται αυτοτελώς και εγκρίνονται με βάση τη χρονική σειρά υποβολής τους, όπως αυτή πιστοποιείται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που εκδίδεται από το Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων (ΠΣ) και μέχρι εξαντλήσεως των πιστώσεων της παραγράφου 3.5.

2. Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει: α) τον έλεγχο πληρότητας των αιτήσεων ενίσχυσης, β) την προσκόμιση τυχόν απαιτούμενων πρόσθετων εγγράφων, γ) την αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης και την προσκόμιση τυχόν απαιτούμενων δικαιολογητικών ένταξης, δ) την έκδοση των σχετικών εγκριτικών αποφάσεων και ε) την αποδοχή των εγκριτικών αποφάσεων από τους δικαιούχους.

3. Η αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης ξεκινάει αμέσως μετά την οριστικοποίηση των πρώτων αιτήσεων ενίσχυσης.

11.2 Έλεγχος δικαιολογητικών- Αξιολόγηση

1. Η αξιολόγηση διενεργείται από αξιολογητές και Γνωμοδοτική Επιτροπή.
2. Χρέη αξιολογητών εκτελούν υπάλληλοι του ΦΥ ή/και αξιολογητές εγγεγραμμένοι σε Μητρώο Αξιολογητών. Μετά από εισήγηση του ΦΥ, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων καθορίζονται τα τυπικά προσόντα των αξιολογητών ή/και η ιδιότητά τους, το έργο και οι υποχρεώσεις τους, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία δημιουργίας και διαχείρισης του Μητρώου Αξιολογητών. Η διαδικασία της αξιολόγησης δύναται να ανατίθεται σε εξωτερικό αξιολογητή – ανάδοχο.
3. Στον ΦΥ, μετά από εισήγηση του, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων συστήνεται μία ή περισσότερες Γνωμοδοτικές Επιτροπές αξιολόγησης των αιτήσεων ενίσχυσης. Η Επιτροπή αποτελείται από τρία (3) μέλη, υπαλλήλους του ΦΥ ή λοιπών Υπηρεσιών του ΥΠΑΑΤ. Στην απόφαση ορίζεται η σύνθεση της Επιτροπής, ο Πρόεδρός τους, τα τυπικά προσόντα τους ή/και η ιδιότητα τους, το έργο και οι υποχρεώσεις τους, οι κανόνες λειτουργίας της, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την λειτουργία της.
4. Οι αξιολογητές και τα μέλη των Γνωμοδοτικών Επιτροπών υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 τήρησης εχεμύθειας και σύγκρουσης συμφερόντων.
5. Ο ΦΥ μεριμνά ώστε τα όργανα αξιολόγησης να απολαμβάνουν πλήρους ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και να λαμβάνουν, όπου απαιτείται, σχετική εκπαίδευση. Ο ΦΥ είναι υπεύθυνος για την τήρηση της αρχής της αμεροληψίας της Διοίκησης κατά την διαδικασία της αξιολόγησης.

11.3 Έλεγχος Πληρότητας

1. **Ο έλεγχος πληρότητας των αιτήσεων ενίσχυσης διενεργείται μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων**, από τους αξιολογητές με κατάλληλη λίστα ελέγχου, διαμορφωμένη σύμφωνα με τους όρους της πρόσκλησης με σκοπό τη διασφάλιση:
  - α) της προσήκουσας συμπλήρωσης/σύνταξης και υποβολής της αίτησης ενίσχυσης.
  - β) της ορθής υποβολής/καταχώρησης όλων των στοιχείων, δικαιολογητικών και μελετών του παραρτήματος Ι, και
  - γ) της κατάλληλα υπογεγραμμένης αίτησης ενίσχυσης και εγγράφων.
2. Με την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης ενίσχυσης και των δικαιολογητικών, ο δυνητικός Δικαιούχος ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την παραλαβή τους και αρχίζει άμεσα η διαδικασία ελέγχου των στοιχείων της πρότασης και των σχετικών δικαιολογητικών. Ελλείψεις δικαιολογητικών που εκ παραδρομής δεν συμπεριελήφθησαν στον υποβληθέντα φάκελο των δικαιολογητικών ~~και που δεν επηρεάζουν την διαδικασία ελέγχου των στοιχείων της αίτησης ενίσχυσης~~ ή και επιπλέον διευκρινίσεις που ζητούνται από ~~τον ΦΥ τον αξιολογητή~~ σε ήδη προσκομισθέντα δικαιολογητικά θα προσκομίζονται από τον **δυνητικό** δικαιούχο εντός πέντε (5) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία ηλεκτρονικής ενημέρωσής τους ~~από~~

~~των ΦΥ~~. Τα ανωτέρω δικαιολογητικά έχουν αποδεδειγμένα εκδοθεί πριν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης.

11.4 Αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης

1. Μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας της αίτησης ενίσχυσης ο αξιολογητής προβαίνει στην τελική αξιολόγηση της αίτησης ενίσχυσης η οποία αφορά στην αξιολόγηση:

- α) των κριτηρίων επιλεξιμότητας,
- β) της επιλεξιμότητας των αιτούμενων δαπανών (επενδύσεων) και
- γ) του εύλογου κόστους των αιτούμενων δαπανών.

δ) τις συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις του Γενικού Μέρους και του κατά περίπτωση εφαρμοστέου ειδικού άρθρου του ΓΑΚ.

2. Οι αξιολογητές εξετάζουν το σύνολο του περιεχομένου της αίτησης ενίσχυσης ανεξάρτητα από την τελική έκβαση της αξιολόγησης. **Με ευθύνη των αξιολογητών, οι δυνητικοί δικαιούχοι, καλούνται να προσκομίσουν τα δικαιολογητικά ένταξης του παραρτήματος I_2, εντός πέντε (5) ημερολογιακών ημερών.**

Η αξιολόγηση ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση του πορίσματος αξιολόγησης. ~~Αρνητική αξιολόγηση της αίτησης ενίσχυσης ή των αιτούμενων δαπανών αιτιολογείται πλήρως με σαφή αναφορά στη νομοθεσία.~~ Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, οι αιτήσεις ενίσχυσης εισάγονται στην Γνωμοδοτική Επιτροπή. **Η Γνωμοδοτική Επιτροπή δύναται να ζητήσει επιπλέον στοιχεία και διευκρινίσεις σε ήδη προσκομισθέντα δικαιολογητικά οι οποίες θα παρέχονται από τους δυνητικούς δικαιούχους εντός πέντε (5) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία ενημέρωσής τους.** ~~Η γνωμοδότηση ολοκληρώνεται με την συμπλήρωση του πορίσματος γνωμοδότησης. Αρνητική γνωμοδότηση της αίτησης ενίσχυσης ή των αιτούμενων δαπανών αιτιολογείται πλήρως με σαφή αναφορά στη νομοθεσία. Με ευθύνη του ΦΥ, οι δυνητικοί δικαιούχοι με θετική γνωμοδότηση, καλούνται να προσκομίσουν τα τυχόν πρόσθετα δικαιολογητικά του Παραρτήματος I του εν λόγω σταδίου αξιολόγησης.~~

11.5 Έκδοση Απόφασης έγκρισης ή Απόφασης απόρριψης

1. ~~Ο ΦΥ εξετάζει το πόρισμα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής και συντάσσει εισήγηση~~ Ο ΦΥ συντάσσει εισήγηση προς τον Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων, σύμφωνα με το πόρισμα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής, ο οποίος με απόφασή/εις του τις εντάσσει ή τις απορρίπτει (έκδοση Απόφασης Έγκρισης Ενίσχυσης ή Απόφασης Απόρριψης). Οι αποφάσεις εκδίδονται μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων, με βάση τη χρονική σειρά υποβολής των αιτήσεων ενίσχυσης, όπως αυτή πιστοποιείται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που εκδίδεται από το πληροφοριακό σύστημα υποβολής των αιτήσεων και σύμφωνα με τους περιορισμούς που ορίζονται στην παράγραφο 3.5.

2. Η εγκριτική απόφαση ενίσχυσης είναι ατομική, συνοδεύεται από έντυπο αποδοχής της και περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που απαιτείται να γνωρίζει ο δικαιούχος. Ειδικότερα, περιλαμβάνει:

- α) τον τίτλο της επένδυσης,
- β) τον κωδικό της επένδυσης στο πληροφοριακό σύστημα του προγράμματος,
- γ) τα στοιχεία του δικαιούχου,

- δ) το χρηματοδοτικό σχήμα της επένδυσης: συνολικό προϋπολογισμό, το ποσοστό ενίσχυσης, δημόσια και ιδιωτική δαπάνη,
- ε) τα δικαιολογητικά ένταξης που ο δικαιούχος υποχρεούται να προσκομίσει με την υποβολή της πρώτης αίτησης καταβολής της ενίσχυσης,
- στ) το φυσικό αντικείμενο της επένδυσης, δηλαδή τις εγκεκριμένες δαπάνες,
- η) το συμβατικό χρόνο υλοποίησης του έργου,
- θ) τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης της χρηματοδότησης,
- ι) τα όργανα και τη διαδικασία παρακολούθησης του φυσικού αντικειμένου, καταβολής της δημόσιας δαπάνης και της πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου της επένδυσης,
- κ) Την υποχρέωση αποδοχής των ελέγχων,
- λ) Τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις,
- μ) Τις συνέπειες μη τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του Υποέργου,
- ν) Επιπλέον περιλαμβάνει τους ειδικούς όρους που απορρέουν από τον ενωσιακό Κανονισμό κρατικών ενισχύσεων που εφαρμόζεται ή την εγκριτική απόφαση της ΕΕ για το καθεστώς ενίσχυσης όπου υπάρχει.

3. Η εγκριτική απόφαση ενίσχυσης δημοσιεύεται στο Δικτυακό τόπο του ΦΥ (www.minagric.gr) και αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια. Η ημερομηνία δημοσίευσης της τεκμαίρεται ως το χρονικό σημείο ανάληψης δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του δικαιούχου.

4. Οι δυνητικοί δικαιούχοι ενημερώνονται για την έκδοση των ατομικών εγκριτικών αποφάσεων ενίσχυσης, με ευθύνη του ΦΥ και καλούνται να αποδεχθούν τις αποφάσεις εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών, από την ημερομηνία ενημέρωσής τους. ~~Οι ατομικές εγκριτικές αποφάσεις ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένου του εντύπου αποδοχής, με ευθύνη του ΦΥ αποστέλλονται με συστημένη αποστολή στο δικαιούχο, ο οποίος εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών την αποδέχεται, αποστέλλοντας με συστημένη επιστολή στην ταχυδρομική διεύθυνση του ΦΥ υπογεγραμμένο αντίγραφο της ατομικής εγκριτικής απόφασης και το έντυπο αποδοχής της.~~

5. Η αποδοχή από τον δυνητικό δικαιούχο της υπαγωγής του στο Υποέργο συνιστά αποδοχή ότι κάθε στοιχείο του έργου μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δημοσιοποίησης. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του ν. 4624/2019 (Α' 137).

6. Με ευθύνη του ΦΥ οι δυνητικοί δικαιούχοι με Απορριπτική Απόφαση ενημερώνονται αμελλητί για την Απορριπτική Απόφαση.

11.6 Υποβολή και Εξέταση Ενστάσεων

1. Οι δυνητικοί δικαιούχοι που υπέβαλαν αιτήσεις ενίσχυσης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, δύνανται να υποβάλουν ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) κατά της απόφασης έγκρισης ενίσχυσης ή της απόφασης απόρριψης ή της απόφασης απόρριψης επί του

ελέγχου πληρότητας, εντός αποκλειστικής ημερομηνίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη γνωστοποίηση της ως άνω απόφασης.

2. Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι τριμελής επιτροπή, η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων. Για τις ανάγκες της διαδικασίας των ενστάσεων, δύναται να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων.

3. Οι ενστάσεις εξετάζονται τόσο ως προς τη νομιμότητα της επένδυσης όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων υποβάλλει το πόρισμά της στον ΦΥ και κατόπιν τούτου εκδίδονται, σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 2690/1999, οι αποφάσεις επί των ενστάσεων από τον Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων, το αργότερο μέσα σε έναν (1) μήνα από την υποβολή της ένστασης. Αποκλείεται έτερο στάδιο διοικητικής προσφυγής μετά την απόφαση επί της ενστάσεως.

4. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των ενστάσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, εφόσον απαιτείται, η απόφαση έγκρισης ενίσχυσης και ενημερώνονται οι δυνητικοί δικαιούχοι.

12. Διαδικασία Υλοποίησης- Παρακολούθησης

12.1 Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης

1. Μετά την έκδοση της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης και την αποδοχή της, ο δικαιούχος αποκτά το νόμιμο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης. Προς τούτου υποβάλλει μέσω του ΠΣ αίτημα καταβολής της ενίσχυσης. Στο αίτημα καταχωρούνται τα στοιχεία που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της ενίσχυσης συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων στοιχείων και δικαιολογητικών πληρωμής σύμφωνα με τους όρους της παρούσας. Το αίτημα καταβολής της ενίσχυσης λαμβάνει μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code από το πληροφοριακό σύστημα.

2. Το πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης υποβάλλεται εντός χρονικού διαστήματος ~~3-6 μηνών~~ 12 μηνών από την έκδοση της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης. Η μη εμπρόθεσμη οριστικοποίηση του πρώτου αιτήματος υποβολής της ενίσχυσης συνεπάγεται την απένταξη του δυνητικού δικαιούχου.

3. Κάθε δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής αιτημάτων για την καταβολή της ενίσχυσης με ελάχιστο ποσοστό υλοποίησης, το 10% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού.

4. Για την διευκόλυνση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, ο δικαιούχος δύναται να χρησιμοποιήσει τα εργαλεία ρευστότητας των παραγράφων 12.2, 12.3 και 12.4, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων.

5. Με το πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης, εφόσον περιγράφονται στην ατομική εγκριτική απόφαση ενίσχυσης, υποβάλλονται και τα δικαιολογητικά ~~ένταξης όπως περιγράφονται~~ επιλεξιμότητας, όπως αναγράφονται στο Παράρτημα Ι.

12.2 Διαδικασία χορήγησης προκαταβολής

1. Μετά την αποδοχή της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής σε κάθε δικαιούχο μέχρι το 100% της δημόσιας χρηματοδότησης, εντός χρονικού διαστήματος **3 6 μηνών**. Στην περίπτωση αυτή ο δικαιούχος προσκομίζει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος πληρωμών ΔΙΑΣ, η οποία εκδίδεται υπέρ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με διάρκεια ισχύος είτε αορίστου χρόνου, είτε ορισμένου χρόνου με λήξη 12 μήνες μετά την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου.
2. Στην περίπτωση λήξης της εγγυητικής επιστολής ορισμένου χρόνου, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, ο δικαιούχος υποχρεούται να την αντικαταστήσει αμέσως με άλλη ώστε να ικανοποιείται εκ νέου η ανωτέρω απαίτηση, με ποσό ανάλογο της υπολειπόμενης δημόσιας δαπάνης
3. Οι εγγυητικές επιστολές υποβάλλονται στον ΦΥ και γίνονται αποδεκτές μετά από έλεγχο εγκυρότητας. Όταν από τον έλεγχο προκύπτει ότι η εγγυητική επιστολή δεν είναι έγκυρη επιστρέφεται αμελλητί στο δικαιούχο. Ο ΦΥ είναι υπεύθυνος για την φύλαξη των εγγυητικών επιστολών, εξασφαλίζει ότι οι ορισμένου χρόνου εγγυητικές παραμένουν σε ισχύ για το χρονικό διάστημα που απαιτείται και ενημερώνουν τους δικαιούχους τρεις (3) μήνες πριν την λήξη τους ώστε να προβούν σε αντικατάστασή τους.
4. Η εγγυητική επιστολή απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με την καταβληθείσα ενίσχυση και επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της.

12.3 Διαδικασία εκχώρησης του ποσού της επιχορήγησης

1. Οι δικαιούχοι ενίσχυσης της παρούσας δύνανται να εκχωρήσουν τη δημόσια δαπάνη σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου της αίτησης ενίσχυσης. Στην περίπτωση αυτή η ενίσχυση καταβάλλεται στον τραπεζικό λογαριασμό της εκχώρησης και μέχρι εξαντλήσεως του ποσού της εκχώρησης. Η εκχώρηση για να είναι έγκυρη: α) είναι ποσού μικρότερου ή ίσου του ποσού της ενίσχυσης ή της υπολειπόμενης ενίσχυσης και β) ο εκδοχέας υποχρεούται να προβεί στην κατά το νόμο απαιτούμενη αναγγελία στον ΦΥ, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Οι εκχωρήσεις γίνονται αποδεκτές μετά από έλεγχο εγκυρότητας. Όταν από τον έλεγχο προκύπτει ότι η εκχώρηση δεν είναι έγκυρη επιστρέφεται αμελλητί στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που την εξέδωσε.
2. Η διαδικασία εκχώρησης του ποσού της επιχορήγησης ολοκληρώνεται εντός χρονικού διαστήματος **3 6 μηνών** από την αποδοχή της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης.

12.4 Ανοιχτός Καταπιστευτικός Λογαριασμός - Escrow Account

Οι δικαιούχοι ενίσχυσης της παρούσας πρόσκλησης δύνανται, κατόπιν της έκδοσης απόφασης έγκρισης της χρηματοδότησης από το αρμόδιο όργανο, να προχωρούν σε άνοιγμα ειδικών δεσμευμένων καταπιστευτικών λογαριασμών (escrow accounts) σε εμπορικές τράπεζες, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (ν.4915/2022). Το άνοιγμα των ειδικών δεσμευμένων καταπιστευτικών λογαριασμών

(escrowaccounts) σε εμπορικές τράπεζες, ολοκληρώνεται εντός χρονικού διαστήματος 3 μηνών από την αποδοχή της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης.

12.5 Παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων ενίσχυσης

1. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων ενίσχυσης αφορά:

α) στην πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της αίτησης καταβολής της ενίσχυσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης και στην εθνική νομοθεσία σχετική με τις δαπάνες της αίτησης για την καταβολή της ενίσχυσης και

β) στην πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της υλοποίησης της αίτησης χρηματοδότησης.

2. Η παρακολούθηση γίνεται με ευθύνη του ΦΥ με την υποστήριξη των οργάνων ελέγχου της επόμενης παραγράφου.

3. Η πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης καθώς και η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης διενεργείται από τον ΦΥ με την υποστήριξη ελεγκτών και ομάδων ελέγχου.

4. Χρέη ελεγκτών εκτελούν υπάλληλοι του ΦΥ ή/και ελεγκτές εγγεγραμμένοι σε Μητρώο Ελεγκτών. Μετά από εισήγηση του ΦΥ, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων καθορίζονται τα τυπικά προσόντα των ελεγκτών ή/και η ιδιότητά τους, το έργο και οι υποχρεώσεις τους, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία δημιουργίας και διαχείρισης του Μητρώου Ελεγκτών. Ελεγκτές δύναται να είναι και οι αξιολογητές των αιτήσεων ενίσχυσης. Η διαδικασία του ελέγχου των αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης δύναται να ανατίθεται σε εξωτερικό ελεγκτή – ανάδοχο με τη διαδικασία των δημόσιων συμβάσεων.

5. Μετά από εισήγηση του ΦΥ, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων, ορίζεται **μία ή περισσότερες ομάδες ελέγχου** ~~ομάδα ελέγχου~~. Στην απόφαση ορίζονται τα μέλη, το αντικείμενο του ελέγχου, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υποχρεούνται να διενεργήσουν τον έλεγχο και να παραδώσουν την έκθεσή τους, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την υλοποίηση του ελέγχου. Η ομάδα ελέγχου αποτελείται από τρία (3) ~~έως επτά (7)~~ μέλη, υπαλλήλους του ΦΥ ή **ελεγκτές εγγεγραμμένους σε Μητρώο Ελεγκτών**, ανάλογα με το συνολικό προϋπολογισμό της αίτησης καταβολής της ενίσχυσης και τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της ελεγχόμενης επένδυσης.

6. Οι ελεγκτές και τα μέλη της ομάδας ελέγχου υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 τήρησης εχεμύθειας και σύγκρουσης συμφερόντων.

7. Ο ΦΥ είναι υπεύθυνος για την τήρηση της αρχής της αμεροληψίας της Διοίκησης κατά την διαδικασία της αξιολόγησης.

12.6 Επαλήθευση αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης

1. Για την εξέταση των ενδιάμεσων αιτημάτων καταβολής της ενίσχυσης ο ΦΥ διενεργεί διοικητική επαλήθευση με την υποστήριξη των ελεγκτών/ ομάδων ελέγχου της προηγούμενης παραγράφου. ~~Ο ελεγκτής, δεν έχει συμμετάσχει στις διαδικασίες αξιολόγησης της αίτησης ενίσχυσης του ίδιου δικαιούχου.~~

2. Η διοικητική επαλήθευση συνίσταται στην πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της αίτησης καταβολής της ενίσχυσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης, στην παρούσα και στην εθνική νομοθεσία που είναι σχετική με τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης. **Ειδικότερα ελέγχεται, η περίπτωση διπλής χρηματοδότησης για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, από άλλα καθεστώτα ενίσχυσης.** Ο ελεγκτής καταχωρεί το σχετικό υλικό ελέγχου (ψηφιακά υπογεγραμμένο). Με την οριστικοποίηση της επαλήθευσης παράγεται σχετικό έντυπο με μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code από το ΠΣ και εν συνεχεία συντάσσεται η σχετική Έκθεση Επαλήθευσης από τον ΦΥ. Αρνητική έκθεση αιτιολογείται πλήρως με σαφή αναφορά στη νομοθεσία. Με ευθύνη του ΦΥ οι δικαιούχοι με αρνητική έκθεση ενημερώνονται αμελλητί για το περιεχόμενο της έκθεσης.

3. Για την εξέταση του τελικού αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης ο ΦΥ διενεργεί, με την υποστήριξη ομάδας ελέγχου, διοικητική επαλήθευση του αιτήματος και επιτόπια επίσκεψη στο χώρο υλοποίησης των επενδύσεων. Στο πλαίσιο του ελέγχου, η ομάδα ελέγχει εκ νέου σε τυχαίο δείγμα τη νομιμότητα και ορθότητα των δικαιολογητικών καταβολής της ενίσχυσης προηγούμενων αιτημάτων. Στο πλαίσιο της επιτόπιας επίσκεψης ταυτοποιούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί στο χώρο υλοποίησης με εκείνες που παραλήφθηκαν με τις εκθέσεις επαλήθευσης και πιστοποιείται η λειτουργία τους. Το έργο της ομάδας ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση της έκθεσης πιστοποίησης. Αρνητική έκθεση αιτιολογείται πλήρως με σαφή αναφορά στη νομοθεσία. Με ευθύνη του ΦΥ οι δικαιούχοι με αρνητική έκθεση ενημερώνονται αμελλητί για το περιεχόμενο της.

4. **Ο ΦΥ δύναται και για την εξέταση των ενδιάμεσων αιτημάτων καταβολής της ενίσχυσης, να διενεργεί δειγματοληπτικά, εκτός από διοικητική επαλήθευση και επιτόπια επίσκεψη στο χώρο υλοποίησης των επενδύσεων.**

12.7 Αντιρρήσεις κατά της Έκθεσης Επαλήθευσης/Πιστοποίησης

Δικαιούχοι που δεν συμφωνούν με την έκθεση επαλήθευσης/πιστοποίησης δύνανται να υποβάλουν αντιρρήσεις, εντός αποκλειστικής ημερομηνίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη γνωστοποίηση της έκθεσης. Η ένσταση αντικρούει το πόρισμα της έκθεσης βάσει του περιεχομένου της αίτησης ενίσχυσης αλλά και πρόσθετων πληροφοριών και δικαιολογητικών που ο δικαιούχος δύναται να προσκομίσει. Οι ενστάσεις εξετάζονται τόσο ως προς τη νομιμότητα της επένδυσης, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης από την Επιτροπή Ενστάσεων κατ' αναλογία των διαδικασιών της παραγράφου 11.6.

12.8 Ολοκλήρωση επένδυσης

1. Με βάση τα αποτελέσματα της οριστικής έκθεσης πιστοποίησης, του τελικού αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης, των οριστικών εκθέσεων επαλήθευσης των ενδιάμεσων πληρωμών και τυχόν καταβολή προκαταβολής (αν έχουν γίνει), ο ΦΥ εκδίδει την Βεβαίωση Ολοκλήρωσης η οποία αποτελεί και προϋπόθεση για την εκταμίευση του υπολειπόμενου ποσού προς τον δικαιούχο. Η Βεβαίωση εκδίδεται μέσω του ΠΣ, με μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code και τα καταχωρημένα σε αυτή στοιχεία επιβεβαιώνονται από τον ΦΥ.

2. Με τη Βεβαίωση Ολοκλήρωσης :

α) βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου της ενίσχυσης, δηλαδή έχει περατωθεί φυσικά, έχει παραληφθεί και πιστοποιηθεί το σύνολο των δαπανών της επένδυσης ή έχει εκτελεστεί πλήρως (τα παραδοτέα, η επίτευξη της τιμής των δεικτών και των στόχων της ενίσχυσης).

β) βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου της ενίσχυσης και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης των δαπανών που έχουν παραληφθεί: συνολική δαπάνη και αντιστοιχούσα δημόσια δαπάνη, όλων των προηγούμενων ενδιάμεσων Αιτημάτων Καταβολής Ενίσχυσης καθώς και του τελικού Αιτήματος

γ) ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας δαπάνης και αποτυπώνονται τα ποσά που ενδεχόμενα έχουν ήδη καταβληθεί καθώς και το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό.

δ) καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της ενίσχυσης.

ε) διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του δικαιούχου που τίθενται στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης και ειδικότερα των υποχρεώσεων δημοσιότητας.

στ) διαπιστώνεται η συμμόρφωση του δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί (από ΦΥ, ΕΥΣΤΑ, Αρχή Ελέγχου, Εξωτερικοί Ελεγκτές λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της Ε.Ε.)

ζ) καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης κάθε μακροχρόνιας υποχρέωσης του δικαιούχου, όπως αυτές έχουν προδιαγραφεί στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης και ο τρόπος παρακολούθησής μίας εκάστης εξ αυτών.

η) Η βεβαίωση ολοκλήρωσης κοινοποιείται στον δικαιούχο με κάθε πρόσφορο μέσο (πληροφοριακό σύστημα, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, συμβατικό ταχυδρομείο).

12.9 Καταβολή ενίσχυσης

1. Με βάση τις εκθέσεις επαλήθευσης/ πιστοποίησης, ο ΦΥ προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την καταβολή της ενίσχυσης στον δικαιούχο. Ο ΦΥ καταγράφει τα δεδομένα της καταβολής ενίσχυσης στη σχετική ηλεκτρονική φόρμα στο ΠΣ, καθώς και το σύνολο των απαραίτητων δικαιολογητικών που προσκομίζονται από τον δικαιούχο.

2. Οι προκαταβολές και οι ενδιάμεσες πληρωμές των δικαιούχων δεν κατάσχονται, δεν υπόκεινται σε κανενός είδους παρακράτηση και δεν συμψηφίζονται με τυχόν οφειλές του δικαιούχου προς το Ελληνικό Δημόσιο ή τα ασφαλιστικά ταμεία. Στην περίπτωση αυτή παραμένουν σε ισχύ οι γενικές διατάξεις περί φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για είσπραξη χρημάτων, χωρίς όμως τον όρο της παρακράτησης.

13. Τροποποίηση επενδύσεων

1. Η τροποποίηση όρων της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης είναι δυνατή μετά από αίτημα του φορέα της επένδυσης, το οποίο μπορεί να υποβληθεί καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και

μέχρι την υποβολή της τελευταίας αίτησης καταβολής της ενίσχυσης. Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της επένδυσης μπορεί να προκύψει:

α) Με την υποβολή από τον δικαιούχο αίτησης τροποποίησης στοιχείων της αίτησης ενίσχυσης ή/και της ατομικής εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης. Στην αίτηση θα πρέπει να αναφέρονται τα σημεία τροποποίησης, να τεκμηριώνονται επαρκώς οι λόγοι τροποποίησης και να επισυνάπτονται όλα τα έγγραφα και δικαιολογητικά που την τεκμηριώνουν. Αντίστοιχη αίτηση υποβάλλεται και για τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας. Η αίτηση τροποποίησης, θα πρέπει να καταχωρείται στο πληροφοριακό σύστημα πριν την υποβολή του αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης.

β) Αυτεπάγγελτα από τον ΦΥ κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της υλοποίησης της επένδυσης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της επένδυσης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης ή αποκλίσεις κατά την υλοποίηση της επένδυσης, λόγω διαχειριστικών προβλημάτων, εμπλοκών στην εκτέλεση της επένδυσης κ.α.

2. Οι τροποποιήσεις μπορεί να αφορούν, με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων που απορρέουν από τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων:

α) ουσιώδεις διαφοροποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

β) παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της επένδυσης

γ) αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου, όπως για παράδειγμα αλλαγή της νομικής μορφής, της επωνυμίας της επιχείρησης κ.λπ.

δ) μεταβολή του χρηματοδοτικού σχήματος, όπως για παράδειγμα, μεταβολή της ίδιας συμμετοχής, του τραπεζικού δανεισμού κ.λπ.

ε) διόρθωση προφανών σφαλμάτων

στ) αλλαγή του τόπου εγκατάστασης, και υπό τους όρους της διατήρησης της επένδυσης στην ίδια Περιφέρεια (NUTS 2), εντός της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση και της μη μεταβολής του είδους και των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών

3. Τα αιτήματα τροποποίησης πραγματοποιούνται ηλεκτρονικά μέσω του ΠΣ και λαμβάνουν μοναδικό αριθμό και ημερομηνία οριστικοποίησης.

4. Κάθε δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής μέχρι δύο (2) αιτημάτων τροποποίησης. Η μεταβολή των στοιχείων του δικαιούχου, όπως για παράδειγμα η νομική μορφή, τα οποία δεν θίγουν την επιλεξιμότητα της αίτησης ενίσχυσης, των χρονοδιαγραμμάτων και του χρηματοδοτικού σχήματος της αίτησης ενίσχυσης δεν περιλαμβάνονται στα πιο πάνω αιτήματα τροποποίησης.

5. Ο ΦΥ αξιολογεί το αίτημα τροποποίησης προκειμένου να γίνει αποδεκτό ή όχι. Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, οι δικαιούχοι ενημερώνονται αμελλητί, με ευθύνη του ΦΥ, προκειμένου να προσκομίσουν, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την ενημέρωσή τους, τυχόν πρόσθετα δικαιολογητικά και στοιχεία προκειμένου η αίτηση τροποποίησης να γίνει αποδεκτή από τον ΦΥ.

Παρελθούσης άπρακτης της προθεσμίας αυτής η αξιολόγηση ολοκληρώνεται χωρίς την προσκόμιση των συμπληρωματικών δικαιολογητικών και στοιχείων.

6. Στις περιπτώσεις που το αίτημα τροποποίησης γίνει αποδεκτό, τροποποιούνται τα επί μέρους στοιχεία της ατομικής εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης και εκδίδεται τροποποίηση αυτής από τον ΦΥ. Αν το αίτημα τροποποίησης δεν γίνει αποδεκτό, απορρίπτεται με πλήρη αιτιολόγηση των λόγων απόρριψης. Το αποτέλεσμα της απόρριψης κοινοποιείται στον δικαιούχο ο οποίος δεσμεύεται να υλοποιήσει το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της επένδυσης σύμφωνα με την εν ισχύ ατομική εγκριτική απόφαση ενίσχυσης.

7. Τα αιτήματα γίνονται δεκτά, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της πρόσκλησης και της ατομικής εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης,

β) εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και να διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της,

γ) δεν διαφοροποιούνται τα κριτήρια επιλεξιμότητας και ένταξης στο Υπόέργο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παρούσα,

δ) δεν επέρχεται αύξηση του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, του συνολικού ποσού της ενίσχυσης, ούτε των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών,

ε) εξακολουθούν να τηρούνται οι προϋποθέσεις του Γενικού Μέρους και του κατά περίπτωση εφαρμοστέου άρθρου του ΓΑΚ.

14. Ανάκληση ένταξης επενδύσεων

1. Οι δικαιούχοι μπορούν να αιτηθούν την ανάκληση της ένταξής τους σε οποιοδήποτε στάδιο, με την υποβολή αιτήματος στο ΠΣ, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της επένδυσης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της.

2. Στη συνέχεια του αιτήματος και κατόπιν της εξέτασής του από τον ΦΥ, ο τελευταίος εκδίδει σχετική απόφαση ανάκλησης. Η απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον δικαιούχο.

3. Στην περίπτωση που για τη συγκεκριμένη επένδυση, η οποία ανακαλείται, έχει καταβληθεί πληρωμή, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού εντόκως από τη στιγμή που τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τουλάχιστον με βάση το επιτόκιο ανάκτησης της ΕΕ.

4. Η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης της απόφασης ένταξης επένδυσης μπορεί να προκύψει και μετά από διαπιστωμένη απάτη, βάσει απόφασης αρμόδιας δικαστικής αρχής ή κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της επένδυσης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις/εμπλοκές σε σχέση με την προγραμματισθείσα πρόοδο ή τους όρους ένταξής της. Η διαδικασία ανάκλησης δύναται να ενεργοποιείται, εφόσον επιβάλλεται κατόπιν ελέγχων εθνικών ή ενωσιακών ελεγκτικών οργάνων ή όταν διαπιστώνεται:

- α) η παρέλευση του χρόνου υποβολής πρώτου αιτήματος καταβολής της ή υλοποίησης της επένδυσης, χωρίς έγκριση σχετικής παράτασης
- β) σοβαρή εμπλοκή στην ανάληψη νομικών δεσμεύσεων
- γ) μη αποδεκτή απόκλιση του φυσικού αντικειμένου
- δ) αδυναμία στην καθολική πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου και της επιλεξιμότητάς του με βάση τα πρωτότυπα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης
- ε) άλλη παράβαση του εθνικού ή ενωσιακού θεσμικού πλαισίου η οποία διενεργείται από τον δικαιούχο δόλια και δεν επιδέχεται θεραπεία.

15. Εξακρίβωση αντιγράφων – Πληροφοριακό Σύστημα

1. Ο ΦΥ, προκειμένου να εξακριβώσει την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται στα αντίγραφα εγγράφων που υποβάλλονται, είτε στο στάδιο της υποβολής της αίτησης ενίσχυσης είτε στο στάδιο υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, διενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο σε τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) των αντιγράφων που υποβλήθηκαν κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 του Ν.2690/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν.4250/2014.

2. Όλα τα στάδια των παρακάτω παραγράφων θα διενεργούνται μέσω του ΠΣ, όπως προβλέπεται από τη διαδικασία Δ1_Οδ.2 Οδηγίες Υλοποίησης Δράσεων Ενισχύσεων του ΣΔΕ του ΤΑΑ.

11.1 Διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης στο Υποέργο

11.2 Έλεγχος δικαιολογητικών- Αξιολόγηση

11.3 Έλεγχος Πληρότητας

11.4 Αξιολόγηση των αιτήσεων ενίσχυσης

11.5 Έκδοση Απόφασης έγκρισης ή Απόφασης απόρριψης

11.6 Υποβολή και Εξέταση Ενστάσεων

12.2 Διαδικασία χορήγησης προκαταβολής

12.5 Παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων ενίσχυσης

12.10 Επαλήθευση αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης

16. Υποχρεώσεις δικαιούχων

16.1 Προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης- Τήρηση μακροχρόνιων υποχρεώσεων

Οι προϋποθέσεις χορήγησης της δημόσιας ενίσχυσης καθώς και οι υποχρεώσεις των δικαιούχων τόσο κατά την υλοποίηση της επένδυσης όσο και για το χρονικό διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων αυτών, είναι:

1. Να υλοποιήσουν την επένδυση σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης, όπως ισχύει κάθε φορά.
2. Το αργότερο εντός **τριών (3) έξι (6) μηνών** **δώδεκα (12) μηνών** από την ημερομηνία της ατομικής εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης, οι δικαιούχοι προβαίνουν σε έναρξη εργασιών και υποβάλουν στον ΦΥ αίτηση καταβολής της ενίσχυσης ή έχουν αιτηθεί και λάβει σχετική παράταση, η οποία δεν μπορεί να ξεπερνά τους τρεις μήνες **εκτός των περιπτώσεων σε περιπτώσεις** ανωτέρας βίας οι οποίες εξετάζονται κατά περίπτωση. Σε αντίθετη περίπτωση οφείλουν να παραιτηθούν από την υλοποίηση της επένδυσης, διαφορετικά η εγκριτική απόφαση ανακαλείται.
3. Να τηρούν το χρηματοδοτικό σχήμα της επένδυσης, όπως αυτό προσδιορίζεται στην ατομική εγκριτική απόφαση ενίσχυσης. Σε περίπτωση μεταβολής του για οποιονδήποτε λόγο, απαιτείται υποβολή από τον δικαιούχο αιτήματος τροποποίησης πριν την έκδοση της βεβαίωσης ολοκλήρωσης.
4. Η επένδυση διατηρείται στην περιοχή όπου χορηγείται η ενίσχυση για τουλάχιστον πέντε έτη, ή τουλάχιστον τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ, μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης. Αυτό δεν εμποδίζει την αντικατάσταση μονάδας ή εξοπλισμού που κατέστησαν παρωχημένα ή υπέστησαν βλάβες κατά την περίοδο αυτή, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή κατά τη σχετική ελάχιστη απαιτούμενη περίοδο. Πριν την αντικατάσταση υποβάλλεται σχετική αίτηση στον ΦΥ, προκειμένου ο ΦΥ να επιτρέψει την αντικατάσταση. Η αίτηση αποδεικνύει το παρωχημένο ή/και τη βλάβη του εξοπλισμού που έχει ενισχυθεί από την παρούσα και τα χαρακτηριστικά του νέου που πρέπει να είναι τουλάχιστον ανάλογα με αυτόν που αντικαθίσταται.
5. Να μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ενισχυόμενης επιχείρησης, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης και τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων παρά μόνο μετά από έγκριση του ΦΥ.
6. Να μη χρησιμοποιούν τα πάγια στοιχεία που έχουν ενισχυθεί για δραστηριότητες που έρχονται σε αντίθεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της παρούσας.
7. Να μη μεταβιβάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα, κυριότητας του δικαιούχου και αντίστοιχων χαρακτηριστικών και ποσότητας. Πριν τη μεταβίβαση υποβάλλεται σχετική αίτηση στον ΦΥ, προκειμένου ο ΦΥ να επιτρέψει τη μεταβίβαση. Η αίτηση αποδεικνύει την αντιστοιχία των χαρακτηριστικών των καινούργιων πάγιων στοιχείων με αυτά που μεταβιβάζονται. Τα πάγια στοιχεία που αντικαταστάθηκαν δεν επιτρέπεται να πωληθούν ως παραγωγικός εξοπλισμός αξίας.

8. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί στο πλαίσιο της παρούσας δεν είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο επίσπευσης πλειστηριασμού.

9. Να μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα ή/και να μην παύουν τη λειτουργία της επιχείρησης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.

10. Ο δυνητικός δικαιούχος προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες ώστε να αποδείξει ότι οι δαπάνες του καλύπτουν το σχετικό εύλογο κόστος. ~~Στο πλαίσιο αυτό θα συλλέξει: α) τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης, και β) προμετρήσεις – προϋπολογισμούς για τα κτιριακά και λοιπές κατασκευές της αίτησης ενίσχυσης. Οι προσφορές και οι προμετρήσεις – προϋπολογισμοί δεν υποβάλλονται μαζί με την αίτηση ενίσχυσης, αλλά διατηρούνται στο αρχείο του δικαιούχου μέχρι το πέρας των μακροχρόνιων δεσμεύσεων και είναι στη διάθεση του ΦΥ και των λοιπών οργάνων ελέγχου.~~ Στο πλαίσιο αυτό θα συλλέξει: α) τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης που αφορούν σε μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό, αξίας άνω των 1.500 € (προ ΦΠΑ), β) προμετρήσεις – προϋπολογισμούς για τα κτιριακά και λοιπές κατασκευές της αίτησης ενίσχυσης. Οι προσφορές και οι προμετρήσεις – προϋπολογισμοί υποβάλλονται από τους δυνητικούς δικαιούχους σε ηλεκτρονική μορφή, κατά το στάδιο της αξιολόγησης, της υποπαραγράφου 11.4, της παραγράφου 11. Για δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες, δαπάνες που προτείνονται ως καινοτόμες με ευθύνη του δυνητικού δικαιούχου και δαπάνες για τις οποίες αποδεδειγμένα δεν είναι δυνατή η προσκόμιση τριών προσφορών (πχ ενοικίαση περιπτέρου σε εμπορική έκθεση), απαιτείται η προσκόμιση μιας προσφοράς. Στις περιπτώσεις που έχει προσκομισθεί μόνο μια προσφορά, οι αξιολογητές ή η γνωμοδοτική επιτροπή, δύνανται κατά την κρίση τους, να ζητήσουν την προσκόμιση δύο συμπληρωματικών προσφορών

11. Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του πληροφοριακού συστήματος με τα δεδομένα και έγγραφα που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των επενδύσεων που υλοποιούν ή έχουν ολοκληρώσει, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και την πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο πληροφοριακό σύστημα.

12. Να τηρούν απόλυτα την ισχύουσα εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Κάθε διαπίστωση παράβασης από τους ελέγχους, επιφέρει ανάκτηση της ενίσχυσης ανάλογη του ύψους του ευρήματος, όπως αυτό καθορίζεται στην έκθεση ελέγχου.

13. Η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου είναι σύμφωνη με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία για την περιβαλλοντική προστασία. Όταν για μια επενδυτική δαπάνη απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ, η ενίσχυση καταβάλλεται μόνο εφόσον με την αίτηση καταβολής της ενίσχυσης προσκομίζεται και η περιβαλλοντική αδειοδότηση

16.2 Υποχρεώσεις τήρησης και παροχής των απαραίτητων στοιχείων

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης και για το χρονικό διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους, οι δικαιούχοι οφείλουν:

1. να παρέχουν κάθε σχετική πληροφόρηση, που αφορά στην υλοποίηση της επένδυσης και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιαδήποτε παραστατικά ζητηθούν, παρέχοντας πρόσβαση στα λογιστικά τους βιβλία σε όλες τις Ελεγκτικές υπηρεσίες του Κράτους και της ΕΕ.
2. να παρέχουν στον ΦΥ ή/και στους αξιολογητές ή/και στους ελεγκτές ή/και στην ομάδα ελέγχου ή/και σε άλλους φορείς που έχουν εξουσιοδοτηθεί να εκτελούν καθήκοντα για λογαριασμό του, όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης της επένδυσης, ιδίως σε σχέση με την επίτευξη καθορισμένων στόχων και προτεραιοτήτων.
3. Ο δικαιούχος υποχρεούται να διατηρεί στην περιοχή παρέμβασης εγκατάσταση ή υποκατάστημα.

16.3 Υποχρεώσεις αποδοχής ελέγχων και επιτόπιων επισκέψεων από όλα τα εθνικά και κοινοτικά όργανα

Ο δικαιούχος έχει την υποχρέωση να δέχεται και να διευκολύνει τη διενέργεια κάθε ελέγχου και επιτόπιας αυτοψίας από όλα τα εθνικά και κοινοτικά όργανα, για όσο διαρκούν οι δεσμεύσεις που απορρέουν από την ένταξή του στο Υποέργο.

16.4 Υποχρεώσεις εφαρμογής δράσεων ενημέρωσης ή δημοσιότητας

Ο ΦΥ και οι αποδέκτες χρηματοδότησης μέσω της παρούσας είναι υπεύθυνοι για τις ακόλουθες τουλάχιστον ενέργειες επικοινωνίας και συγκεκριμένα αναγνωρίζουν ρητώς την προέλευση των εν λόγω κονδυλίων και διασφαλίζουν την προβολή της ενωσιακής χρηματοδότηση ως εξής:

α) Εμφανίζουν το έμβλημα της Ένωσης και τη σχετική δήλωση χρηματοδότησης με την ένδειξη «Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – NextGenerationEU» και το λογότυπο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» στις ενέργειες επικοινωνίας, πληροφόρησης και προβολής που υλοποιούν σε οποιαδήποτε μορφή (έντυπη, οπτικοακουστική, ηλεκτρονική) και σε όλο το επικοινωνιακό και πληροφοριακό υλικό (έντυπο, οπτικοακουστικό, διαδικτυακό κλπ.) που παράγουν σχετικά με το έργο ή τη δράση και προορίζεται για οποιοδήποτε μέσο. Επιπλέον, σε ενέργειες που περιλαμβάνουν συγγραφή κειμένου όπως δελτία τύπου, οδηγοί δράσεων, έντυπα πέραν της εμφάνισης των εμβλημάτων γίνεται και λεκτική αναφορά της χρηματοδότησης εντός του κειμένου.

β) Παρέχουν στον επίσημο επαγγελματικό διαδικτυακό τόπο τους, εάν υπάρχει, και στους επαγγελματικούς λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εάν υπάρχουν, σύντομη περιγραφή της/των δράσης/ων και έργου/ων που υλοποιούν, που επισημαίνει τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

γ) Για έργο ή δράση που αφορά σε φυσική επένδυση όπως υποδομή ή/και προμήθεια εξοπλισμού και το συνολικό κόστος της υπερβαίνει τις 500.000€, αναρτούν πλάκα ή πινακίδα, από ανθεκτικό υλικό, ευδιάκριτη στο κοινό όταν ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση της δράσης/έργου ή όταν εγκατασταθεί ο εξοπλισμός που έχει αγοραστεί. Η πλάκα /πινακίδα περιλαμβάνει το έμβλημα της Ένωσης με τη δήλωση

«Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – NextGenerationEU» και το λογότυπο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0».

δ) Για έργο ή δράση που δεν εμπίπτει στο ανωτέρω σημείο (γ), αναρτούν σε θέση που είναι σαφώς ορατή στο κοινό τουλάχιστον μία έντυπη αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή μια ηλεκτρονική προβολή σε οθόνη, με πληροφορίες σχετικά με την δράση/έργο και αναδεικνύοντας τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ε) Για έργα και δράσεις εμβληματικές ή/και έργα και δράσεις των οποίων το συνολικό κόστος υπερβαίνει τα 10.000.000 EUR, υλοποιούν μια σημαντική επικοινωνιακή ενέργεια (ενδεικτικά: καμπάνια, εκδήλωση), μετά από συντονισμό με την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης και, όταν κρίνεται σκόπιμο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

στ) Για τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, οι συμβαλλόμενοι φορείς υλοποίησης διασφαλίζουν μέσω συμβατικών υποχρεώσεων ότι οι τελικοί αποδέκτες δηλαδή τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και κάνουν χρήση των κονδυλίων του ΤΑΑ συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που καθορίζονται παραπάνω. Στην περίπτωση που ο τελικός αποδέκτης της χρηματοδότησης είναι φυσικό πρόσωπο και δεν ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα (ενδεικτικά ωφελούμενος δράσης, καταρτιζόμενος κλπ) δεν εφαρμόζονται οι παραπάνω αρμοδιότητες.

17. Εφαρμογή διοικητικών κυρώσεων – Ανάκτηση ενίσχυσης

1. Η αιτούμενη ενίσχυση απορρίπτεται ή, στην περίπτωση που έχει ήδη χορηγηθεί, ανακτάται εξ ολοκλήρου και εντόκως τουλάχιστον με βάση το επιτόκιο ανάκτησης όταν τόσο κατά την διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου όσο και κατά την διάρκεια των μακροχρόνιων υποχρεώσεων:

α) δεν πληρούνται:

αα) τα κριτήρια επιλεξιμότητας της παρούσας.

ββ) άλλες υποχρεώσεις, που προβλέπονται από διατάξεις της ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας, ιδίως αυτές που αφορούν στις κρατικές ενισχύσεις ή άλλα υποχρεωτικά πρότυπα, συνδέονται με το ενισχυόμενο Υποέργο και επηρεάζουν λειτουργικά την επένδυση.

β) διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία με σκοπό να λάβει την ενίσχυση.

γ) ο δικαιούχος εμποδίζει τη διενέργεια οποιουδήποτε σχετικού ελέγχου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί τροποποίησης της επένδυσης, εάν ο δικαιούχος παραβεί, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης ή της περιόδου τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στην υποπερίπτωση 6.1 της παρούσας, καθώς και αυτές που απορρέουν από την απόφαση ένταξης του δικαιούχου στο Υποέργο, επιβάλλονται οι κυρώσεις που αναφέρονται στο

Παράρτημα VII. Για την επιβολή των εν λόγω κυρώσεων λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα της παράβασης, η έκταση, καθώς και η διάρκεια της μη συμμόρφωσης σε σχέση με τις προϋποθέσεις ενίσχυσης.

3. Οι κυρώσεις του Παραρτήματος VII δεν επιβάλλονται όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία ή σε σφάλμα της αρμόδιας ή άλλης αρχής και το σφάλμα αυτό δεν μπορούσε, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να εντοπιστεί από το υπόχρεο προς συμμόρφωση πρόσωπο.

18. Διαφάνεια των ενισχύσεων

1 Για τη διασφάλιση της υποχρέωσης διαφάνειας, όπως προβλέπεται από τον ΓΑΚ (άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ) σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, αναρτώνται ~~σε δημόσια προσβάσιμο διαδικτυακό ιστότοπο~~ στην ηλεκτρονική εφαρμογή της Ε.Ε. («Transparency Award Module» - TAM), οι κάτωθι συνοπτικές πληροφορίες για τις χορηγηθείσες μεμονωμένες κρατικές ενισχύσεις προϋπολογισμού άνω των 500.000 ευρώ:

- α) Επωνυμία του δικαιούχου
- β) Αναγνωριστικό ταυτότητας δικαιούχου
- γ) Είδος επιχείρησης (ΜΜΕ/μεγάλη) κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης
- δ) Περιφέρεια στην οποία βρίσκεται ο δικαιούχος, σε επίπεδο NUTS II
- ε) Τομέας δραστηριότητας σε επίπεδο ομάδας NACE
- στ) Στοιχείο ενίσχυσης, εκπεφρασμένο ως ακέραιο ποσό στο εθνικό νόμισμα
- ζ) Μέσο ενίσχυσης (επιχορήγηση / επιδότηση επιτοκίου, δάνειο / επιστρεπτές προκαταβολές / επιστρεπτά επιχορήγηση, εγγύηση, φορολογικό πλεονέκτημα ή φορολογική απαλλαγή, χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, άλλο)
- η) Ημερομηνία χορήγησης
- θ) Στόχος της ενίσχυσης
- ι) Χορηγούσα αρχή
- ια) Αριθμός αναφοράς του μέτρου ενίσχυσης

2 Οι παραπάνω πληροφορίες θα πρέπει να οργανώνονται και να είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα III, του ΓΑΚ, και να επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι εν λόγω πληροφορίες δημοσιεύονται εντός έξι μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης και παραμένουν διαθέσιμες για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (άρθρο 12 του ΓΑΚ).

19. Προσωπικά δεδομένα

Ο ΦΥ καθώς και τα εθνικά και ενωσιακά ελεγκτικά όργανα έχουν τη δυνατότητα να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα όταν είναι αναγκαίο για τους σκοπούς αξιολόγησης των αιτήσεων

χρηματοδότησης, της διασφάλισης ορθής υλοποίησης των έργων, λογιστικών και λοιπών ελέγχων της χρήσης των κονδυλίων στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και το Νόμο 4624/2019. Σημειώνεται ιδίως ότι η απόφαση έγκρισης χρηματοδότησης η οποία θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την επωνυμία των εταιρών / συνδικαιούχων των έργων και το ΑΦΜ αυτών θα αναρτηθούν για λόγους διαφάνειας στις ιστοσελίδες του ΥΠΑΑΤ, του Ταμείου Ανάκαμψης και στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ.

20. Τελικές διατάξεις

1. Μετά από εισήγηση του ΦΥ με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής και Διεθνών Σχέσεων καθορίζονται λεπτομερώς οι διαδικασίες αξιολόγησης των αιτήσεων ενίσχυσης. Με ίδια ή όμοια απόφαση καθορίζονται λεπτομερώς και οι διαδικασίες ελέγχου των αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΝΤΑΣ

Συνημμένα:

Παράρτημα I: Λίστα δικαιολογητικών

Παράρτημα II: Πρότυπο Οικονομοτεχνικής μελέτης

Παράρτημα III: Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης

Παράρτημα IV: Αίτηση ενίσχυσης

Παράρτημα V: Υπεύθυνη Δήλωση ΜΜΕ

Παράρτημα VI: Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου

Παράρτημα VII: Πίνακας Κυρώσεων

~~Παράρτημα VIII: Περιπτώσεις ίδρυσης καταλυμάτων (τι ισχύει)~~

Παράρτημα VIII: Συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)

Κοινοποίηση:

1. Υπουργείο Οικονομικών, Γρ. Υπουργού Οικονομικών, κ. Χρ. Σταϊκούρα
2. Υπουργείο Οικονομικών, Γρ. Αν. Υπουργού Οικονομικών, κ. Θ. Σκυλακάκη

3. Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης
4. Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
5. Υπουργείο Οικονομικών, Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης
6. Υπουργείο Οικονομικών, Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου
7. Υπουργείο Οικονομικών, Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων
8. Εθνική Αρχή Διαφάνειας

Εσωτερική διανομή:

1. Γρ. Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, κ. Γ. Γεωργαντά
2. Γρ. Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, κ. Γ. Στύλιου
3. Γρ. Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διεθνών Σχέσεων, κ. Κ. Μπαγινέτα
4. Γρ. Γενικού Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων & Υποδομών, κ. Δ. Παπαγιαννίδη
5. Γρ. Γενικής Γραμματέως Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, κ. Χρ. Καλογήρου
6. Γρ. Υπηρεσιακού Γραμματέα, κ. Δ. Τσαγκαλίδη
7. Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών
8. Γενική Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: Λίστα δικαιολογητικών ένταξης

I_1 Δικαιολογητικά υποβολής αίτησης

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Υποβολή αίτησης ενίσχυσης	<ul style="list-style-type: none"> i. Συμπλήρωση των πεδίων του Πληροφοριακού συστήματος ΚΑΙ ii. Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης ενίσχυσης του Παραρτήματος IV
2	Οικονομοτεχνική μελέτη	<p>Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Οικονομοτεχνικής μελέτης του Παραρτήματος II. ~~Περιλαμβάνει τη μελέτη βιώσιμου βιωματικού τουρισμού.~~</p> <p>Συμπληρωμένος πίνακας ανάλυσης επενδυτικών δαπανών (σύμφωνα με το υπόδειγμα).</p>
3	Φορολογικά έντυπα ή/και οικονομικές καταστάσεις των τριών τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων	<p>A. Τήρηση απλογραφικών λογιστικών βιβλίων</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Φορολογικό έντυπο Ε3 ~~για τα έτη 2018, 2019 και 2020~~ ΚΑΙ για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ii. Φορολογικό έντυπο Ν για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις <p>B. Τήρηση διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων</p> <ul style="list-style-type: none"> ~~i. Οικονομικές καταστάσεις έτους 2018~~ ΚΑΙ ~~ii. Οικονομικές καταστάσεις έτους 2019~~ ΚΑΙ iii. Οικονομικές καταστάσεις έτους 2020 <ul style="list-style-type: none"> i. Οικονομικές καταστάσεις για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις
4	Δήλωση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ)	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος V

5	Νόμιμη δυναμικότητα λειτουργίας δικαιούχου	Άδεια λειτουργίας / εγκατάστασης ή τεκμηρίωση απαλλαγής / ή ΥΔ ότι δεν απαιτείται
6	Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1	<p><u>Η ιδιωτική συμμετοχή που αποτελείται από την ίδια συμμετοχή ή/και την εξωτερική χρηματοδότηση, κατά μόνες και συνδυαστικά, τεκμηριώνεται κατά περίπτωση, με τα ακόλουθα δικαιολογητικά.</u></p> <p>A. Υφιστάμενες Επιχειρήσεις</p> <p>A1. Τεκμηρίωση ίδιας συμμετοχής (προσκομίζονται τα ακόλουθα δικαιολογητικά κατά περίπτωση νομικής μορφής και τρόπου εισφοράς).</p> <p>i. Βεβαίωση μέσου υπολοίπου, των εταιρικών λογαριασμών ή/και του τραπεζικού λογαριασμού των μετόχων / εταιρών, του τελευταίου μηνός πριν την υποβολή της αίτησης ένταξης, με σκοπό την απόδειξη της διαθεσιμότητας των ιδίων πόρων για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής. Αιτήσεις που υποβάλλονται τον μήνα Μάιο θα φέρουν βεβαίωση από τραπεζικό ίδρυμα για τον μήνα Απρίλιο (1^η έως 30^η). Αντίστοιχα, αιτήσεις που θα υποβληθούν τον μήνα Ιούνιο θα φέρουν βεβαίωση του μηνός Μαΐου κ.ο.κ.</p> <p>ii. Δικαιολογητικό του τρόπου σχηματισμού των φορολογηθέντων αποθεματικών από πραγματοποιηθέντα έσοδα (ενδεικτικά, Λογαριασμοί 46,48 (ΕΛΠ) ή 41.03, 41.04, 41.05 (ΕΓΛΣ), Ισολογισμός χρήσης σχηματισμού αυτών, Προσάρτημα Ισολογισμού με «Στοιχεία Καθαρής Θέσης», Κατάσταση Μεταβολών καθαρής θέσης, Απόφαση ΓΣ σχηματισμού αποθεματικών, κατά περίπτωση)</p> <p>iii. Αύξηση μετοχικού / εταιρικού κεφαλαίου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απόσπασμα απόφασης Γενικής Συνέλευσης για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ή σε περίπτωση προσωπικής εταιρείας, πράξη τροποποίησης καταστατικού όπου θα αναφέρεται ως σκοπός της αύξησης η υλοποίηση της αιτούμενης επένδυσης • Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ για την καταχώρηση της απόφασης για την αύξηση του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου. <p>~~iv. Αύξηση μετοχικού / εταιρικού κεφαλαίου:~~</p> <ul style="list-style-type: none"> ~~• Απόσπασμα απόφασης Γενικής Συνέλευσης για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου όπου θα αναφέρεται ως σκοπός της αύξησης η υλοποίηση της αιτούμενης επένδυσης ή σε περίπτωση~~

	<p>~~προσωπικής εταιρείας, πράξη τροποποίησης καταστατικού (σε κάθε περίπτωση, θα αναφέρεται ο σκοπός της αύξησης).~~ ~~Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ για την καταχώρηση της απόφασης για την αύξηση του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου.~~</p> <p>iv. Αύξηση μετοχικού κεφαλαίου πριν την ένταξη:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τροποποίηση καταστατικού για την αύξηση μετοχικού κεφαλαίου που έχει ήδη υλοποιηθεί. • Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ για την καταχώρηση της καταβολής της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου • ~~Τροποποίηση καταστατικού (για ήδη υλοποιηθείσα αύξηση κεφαλαίου)~~ • Απόσπασμα απόφασης Γενικής Συνέλευσης για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ή σε περίπτωση προσωπικής εταιρείας, πράξη τροποποίησης καταστατικού (σε κάθε περίπτωση, θα αναφέρεται ο σκοπός της αύξησης) <p>A2. Τεκμηρίωση εξωτερικής χρηματοδότησης</p> <p>i. Πρόθεση δανειοδότησης από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ ή</p> <p>ii. Έγκριση με τραπεζικό δανεισμό, από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ, με ρητή πρόβλεψη ότι το δάνειο συνάπτεται αποκλειστικά για την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου ή</p> <p>iii. Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου της Α.Ε. (Δ.Σ. ή Γ.Σ.) για την έκδοση ομολογιακού δανείου και βεβαίωση γνωστοποίησής της στο ΓΕΜΗ.</p> <p>B. Υπό σύσταση Επιχειρήσεις</p> <p>B1. Τεκμηρίωση ιδίας συμμετοχής/εξωτερικής χρηματοδότησης</p> <p>i. Πρόθεση δανειοδότησης από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ για οποιοδήποτε από τα μέλη/εταίρους/μέτοχους της υπό σύστασης εταιρείας ή</p> <p>ii. Βεβαίωση μέσου υπολοίπου, τραπεζικού λογαριασμού των μετόχων/εταίρων, τελευταίου μηνός πριν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, με σκοπό την απόδειξη της διαθεσιμότητας των ιδίων πόρων για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής. Αιτήσεις που υποβάλλονται τον μήνα Μάιο θα φέρουν βεβαίωση από τραπεζικό ίδρυμα για τον μήνα Απρίλιο (1^η έως 30^η). Αντίστοιχα, αιτήσεις που θα υποβληθούν τον μήνα Ιούνιο θα φέρουν βεβαίωση του μηνός Μαΐου κ.ο.κ.</p>
--	--

7	<p>Νομική μορφή επιχείρησης ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2</p>	<p>A. Υφιστάμενες Επιχειρήσεις (~~παράγραφος 5, περίπτωση 1, υποπερίπτωση α~~) Συλλογικοί Φορείς (Α.Σ., Ο.Π., Ομ.Π. κλπ) (παράγραφος 5, υποπαράγραφος 1)</p> <p>i. Βεβαίωση εγγραφής και επικαιροποίηση στοιχείων στο ΕΜΑΣ</p> <p>B. Υφιστάμενες Επιχειρήσεις (~~παράγραφος 5, περίπτωση 1, υποπερίπτώσεις β και γ~~) Νομικά Πρόσωπα (παράγραφος 5, υποπαράγραφος 1)</p> <p>i. Βεβαίωση καταχώρησης στο ΓΕΜΗ ή άλλο Μητρώο (βεβαίωση καταχώρησης/μεταβολών)</p> <p>Γ. Υπό σύσταση Επιχειρήσεις (παράγραφος 5, ~~περίπτωση 1, υποπερίπτωση δ~~ υποπαράγραφος 5))</p> <p>i. Αίτηση αναγνώρισης για τις περιπτώσεις ~~Α.Σ., Ο.Π., Ομ.Π.~~ Συλλογικών Φορέων (Α.Σ., Ο.Π., Ομ.Π. κλπ)</p>
8	<p>~~Προστασία του περιβάλλοντος~~ Πράσινη Μετάβαση ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3</p>	<p>Όπως προκύπτει από την Οικονομοτεχνική μελέτη του παραρτήματος II και τον πίνακα ανάλυσης επενδυτικών δαπανών.</p>
9	<p>~~Επένδυση στην καινοτομία και τον~~ ~~ψηφιακό μετασχηματισμό~~ ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4</p>	<p>Όπως προκύπτει από την Οικονομοτεχνική μελέτη του παραρτήματος II</p>
9	<p>Υλοποίηση σχεδίου βιωματικού αγροτουρισμού ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4</p>	<p>Προσκόμιση μνημονίου συνεργασίας με τουλάχιστον 5 νομικές και συλλογικές οντότητες με έδρα ή υποκατάστημα (σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ΓΑΚ) εντός της Περιφέρειας υλοποίησης της επένδυσης στο οποίο θα περιγράφεται αναλυτικά:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ο ρόλος των συμμετεχόντων στο πλάνο υλοποίησης του σχεδίου βιωματικού τουρισμού 2. Ο βαθμός διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος μέσα από την προτεινόμενη συνεργασία 3. Η οικονομική συμμετοχή των επιλεγμένων οντοτήτων (η οποία δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για το παρόν επενδυτικό σχέδιο) στο πλαίσιο υλοποίησης της συνεργασίας. 4. Τα προβλεπόμενα οικονομικά οφέλη.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

		5. Η δέσμευση υλοποίησης του σχεδίου βιωματικού αγροτουρισμού για χρονικό διάστημα που ορίζεται στις μακροχρόνιες δεσμεύσεις.
10	Προσδιορισμός της βιωσιμότητας της επένδυσης ΚΡΙΤΗΡΙΟ 5	Όπως προκύπτει από την Οικονομοτεχνική μελέτη του παραρτήματος II
~~11~~	~~Ειδικές περιπτώσεις~~	~~Τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά του Παραρτήματος X~~
~~1211~~	~~Υπεύθυνη Δήλωση Υποέργου~~	~~Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος III~~
~~1312~~	~~Υπεύθυνη Δήλωση περί μη πρόκλησης σημαντική βλάβης~~	~~Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος IX_1 συνοδευόμενη από τη σχετική βεβαίωση (Παράρτημα IX_2) Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος IX_1 VIII_1 συνοδευόμενη από την αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» του Παραρτήματος IX_2 VIII_2. Η σχετική μελέτη βιωσιμότητας, απαιτείται μόνο για επενδύσεις ποσού μεγαλύτερου των € 10 εκατ. (μη συμπ. ΦΠΑ) και προσκομίζεται στο πρώτο αίτημα πληρωμής~~
14	Υλοποίηση σχεδίου βιωματικού αγροτουρισμού ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4	Προσκόμιση μνημονίου συνεργασίας με τουλάχιστον 5 νομικές και συλλογικές οντότητες με έδρα ή υποκατάστημα (σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ΓΑΚ) εντός της Περιφέρειας υλοποίησης της επένδυσης στο οποίο θα περιγράφεται αναλυτικά: 6. Ο ρόλος τους στο πλάνο υλοποίησης του σχεδίου βιωματικού τουρισμού 7. Ο βαθμός διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος μέσα από την προτεινόμενη συνεργασία 8. Η οικονομική συμμετοχή των επιλεγμένων οντοτήτων (η οποία δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για το παρόν επενδυτικό σχέδιο) στο πλαίσιο υλοποίησης της συνεργασίας. 9. Τα προβλεπόμενα οικονομικά οφέλη 10. Η δέσμευση υλοποίησης του σχεδίου βιωματικού αγροτουρισμού για χρονικό διάστημα που ορίζεται στις μακροχρόνιες δεσμεύσεις.

I_2 Δικαιολογητικά ένταξης (πριν την έκδοση εγκριτικής απόφασης — εφόσον προκύπτει θετική εισήγηση) (υποβάλλονται κατά το στάδιο της αξιολόγησης των αιτήσεων ενίσχυσης)

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Νομική μορφή επιχείρησης ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2	Εφόσον κατά την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης ο φορέας ήταν υπό σύσταση, προσκομίζει: A. Συλλογικοί φορείς (παράγραφος 5, περίπτωση 1, υποπερίπτωση α)) (Α.Σ., Ο.Π., Ομ.Π. κλπ) i. Βεβαίωση εγγραφής στο ΕΜΑΣ B. Νομικές οντότητες πλην των συλλογικών φορέων (παράγραφος 5, περίπτωση 1, υποπεριπτώσεις β) και γ)) Νομικά πρόσωπα πλην των συλλογικών φορέων i. Βεβαίωση καταχώρησης στο ΓΕΜΗ ή άλλο Μητρώο (βεβαίωση καταχώρησης/μεταβολών)
2	Φερεγγυότητα φορέα	i. Φορολογική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της ii. Ασφαλιστική ενημερότητα του φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της iii. Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας, που έχει εκδοθεί έως και τρεις (3) μήνες πριν την υποβολή του
3	Επιλεξιμότητα δραστηριότητας	Πρόσφατη κατάσταση ενεργών δραστηριοτήτων (ΚΑΔ) όπου θα εμφανίζονται ως κύρια ΚΑΔ, τουλάχιστον ένα από τα ΚΑΔ του παραρτήματος VIII
4	Νόμιμη κατοχή τόπου υλοποίησης	i. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε ιδιόκτητο χώρο: • Τίτλος κυριότητας και πιστοποιητικό μεταγραφής αυτού στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο ή • Δήλωση ιδιοκτήτη (ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα) για την πρόθεση πώλησης του ακινήτου για το σκοπό της επένδυσης. Στην περίπτωση αυτή το συμβόλαιο προσκομίζεται στο πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης ii. Σε περίπτωση εγκατάστασης σε μη ιδιόκτητο χώρο: • Σύμβαση μίσθωσης με αντίστοιχη εγγραφή δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

		<ul style="list-style-type: none"> Δήλωση ιδιοκτήτη (ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα) για την πρόθεση μίσθωσης για το σκοπό της επένδυσης. Στην περίπτωση αυτή το μισθωτήριο προσκομίζεται με την υποβολή του πρώτου αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης.
5	Εύλογο κόστος υλοποίησης	<ul style="list-style-type: none"> i. Τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης ενίσχυσης, με τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στην περίπτωση 10, της υποπαραγράφου 16.1, της παραγράφου 16. ii. Πίνακας αντιπαραβολής προσφορών (σύμφωνα με το υπόδειγμα). iii. Προμετρήσεις - προϋπολογισμοί για τα κτιριακά και λοιπές κατασκευές της αίτησης ενίσχυσης.

I_3 Δικαιολογητικά αιτήματος πληρωμής

I_3.1 Δικαιολογητικά επιλεξιμότητας (μόνο κατά το πρώτο αίτημα πληρωμής)

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Νόμιμη κατοχή τόπου υλοποίησης	<p>Εφόσον κατά την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης ο φορέας υπέβαλε δήλωση ιδιοκτήτη (ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα) για την πρόθεση πώλησης ή μίσθωσης ακινήτου για το σκοπό της επένδυσης προσκομίζει:</p> <ul style="list-style-type: none"> ii. Τίτλος κυριότητας και πιστοποιητικό μεταγραφής αυτού στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο ή iii. Σύμβαση μίσθωσης με αντίστοιχη εγγραφή δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ
2	Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1	<p>A. Υφιστάμενες Επιχειρήσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Εφόσον η ίδια συμμετοχή θα υλοποιηθεί με αύξηση μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου προσκομίζονται: <ul style="list-style-type: none"> Πιστοποιητικό για την καταχώρηση στο ΓΕΜΗ της καταβολής της αύξησης του μετοχικού/ εταιρικού κεφαλαίου ή στο οικείο Μητρώο. Απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για την έγκριση της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου (ΑΜΚ).

ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ID: 16626

Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5164846

		<p>ii. Εφόσον η ιδιωτική συμμετοχή περιλαμβάνει τραπεζικό δανεισμό και πριν την έκδοση της απόφασης έγκρισης της ενίσχυσης δεν είχε προσκομιστεί έγκριση δανείου, προσκομίζεται έγκριση δανείου, από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ, με ρητή πρόβλεψη ότι το δάνειο συνάπτεται αποκλειστικά για την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.</p> <p>B. Υπό σύσταση Επιχειρήσεις</p> <p>Εφόσον η ιδιωτική συμμετοχή περιλαμβάνει τραπεζικό δανεισμό και πριν την έκδοση της απόφασης έγκρισης της ενίσχυσης δεν είχε προσκομιστεί έγκριση δανείου, προσκομίζεται έγκριση δανείου, από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ, με ρητή πρόβλεψη ότι το δάνειο συνάπτεται αποκλειστικά για την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου</p>
3	Επιλεξιμότητα δραστηριότητας	Πρόσφατη κατάσταση ενεργών δραστηριοτήτων (ΚΑΔ) ~~όπου θα εμφανίζονται ως κύρια ΚΑΔ, τουλάχιστον ένα από τα ΚΑΔ του παραρτήματος VIII~~
4	Φερεγγυότητα φορέα	<p>i. ~~Φορολογική ενημερότητα του φορέα~~</p> <p>ii. ~~Ασφαλιστική ενημερότητα του φορέα~~</p> <p>iii. ~~Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας~~</p>
4	Μη πρόκληση σημαντικής βλάβης	Μελέτη βιωσιμότητας περί μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης στο περιβάλλον από την υλοποίηση της επένδυσης, για επενδύσεις ποσού μεγαλύτερου των € 10 εκατ. (μη συμπ. ΦΠΑ).

I_3.2 Δικαιολογητικά φυσικού αντικείμενου

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Δικαιολογητικά κριτηρίου 3 (Προστασία Περιβάλλοντος Πράσινη Μετάβαση)	<p>i. ~~Επεξεργασία βιολογικών α' υλών ή α' υλών που παράγονται με μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον:~~ Ανάρτηση του πιστοποιητικού στο ΠΣ και σχετική ΥΔ του νόμιμου εκπροσώπου.</p>

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

		<ul style="list-style-type: none"> i. Επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις με καλύτερο συντελεστή ενεργειακής απόδοσης: α) Κατά περίπτωση ακινήτου τα δικαιολογητικά που αφορούν σε ακίνητα και ορίζονται πιο κάτω και β) βεβαίωση μηχανικού αρμόδιας ειδικότητας και τα τεχνικά φυλλάδια. ii. Επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό με μειωμένη κατανάλωση ενέργειας: α) Δικαιολογητικά που αφορούν στον μηχανολογικό εξοπλισμό, β) βεβαίωση μηχανικού αρμόδιας ειδικότητας ή/και προμηθευτών και γ) τεχνικά φυλλάδια του εξοπλισμού. iii. Προμήθεια οχημάτων: Βεβαιώσεις προμηθευτών και τεχνικά φυλλάδια του εξοπλισμού από τα οποία προκύπτει η επιλεξιμότητα των οχημάτων όσον αφορά στις εκπομπές ρύπων. iv. Επενδύσεις σε ΑΠΕ: Δικαιολογητικά «ΑΠΕ εκτός της περίπτωσης του κριτηρίου 3» «ΑΠΕ όλων των κατηγοριών ενισχύσεων»
2	Επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις	<ul style="list-style-type: none"> i. Ανέγερση – εκσυγχρονισμός ακινήτων συμπεριλαμβανομένων των ακινήτων του κριτηρίου 3: Άδεια δόμησης ή άδεια εργασιών μικρής κλίμακας ή γνωστοποίηση στις ΥΔΟΜ ή βεβαίωση απαλλαγής από τις ΥΔΟΜ, σύμφωνα με το άρθρο 48 του ν. 4178/2013 και ii. ~~Αναλυτική επιμέτρηση σφραγισμένη και υπογεγραμμένη από τον επιβλέποντα μηχανικό~~ Αναλυτική επιμέτρηση και προϋπολογισμός σφραγισμένα και υπογεγραμμένα από τον επιβλέποντα μηχανικό και iii. Εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια
3	Επενδύσεις σε μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό	<ul style="list-style-type: none"> i. ~~Μηχανολογικό σχέδιο διάταξης (layout) του εξοπλισμού~~ Σχέδιο διάταξης (layout) των δωματίων το οποίο προσκομίζεται κατά την πρώτη αίτηση καταβολής της ενίσχυσης ii. Τεχνικά φυλλάδια (προσπέκτους) για μεμονωμένο εξοπλισμό αξίας μεγαλύτερης των 100.000 ευρώ iii. Πιστοποιητικό CE και αριθμοί σειράς (Serial Number)

ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
ID: 16626
Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5164846

		iv. Κατά περίπτωση κατηγορίας ενίσχυσης και αίτησης ενίσχυσης πιστοποιητικά περιβαλλοντικής διαχείρισης ή εξοικονόμησης ενέργειας και νερού
4	Οχήματα κάθε είδους εκτός της περίπτωσης των οχημάτων του κριτηρίου 3	i. Άδεια κυκλοφορίας στο όνομα του δικαιούχου
5	ΑΠΕ όλων των κατηγοριών ενισχύσεων	i. Μελέτη τεκμηρίωσης ισχύος ΑΠΕ
6	Όλες οι δαπάνες	i. Φωτογραφική τεκμηρίωση

I_3.3 Δικαιολογητικά ολοκλήρωσης τελευταίου αιτήματος πληρωμής

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Νόμιμη δυναμικότητα λειτουργίας δικαιούχου	Τα κατά περίπτωση προβλεπόμενα από την νομοθεσία δικαιολογητικά

I_3.4 Δικαιολογητικά οικονομικού αντικειμένου

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Αποδεικτικά πληρωμής	Δικαιολογητικά του παραρτήματος VI

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

2	Καταβολή της ενίσχυσης	Πριν την καταβολή της ενίσχυσης ο δικαιούχος ενημερώνεται από τον ΦΥ ώστε να προσκομίσει: <ul style="list-style-type: none"> i. Φορολογική ενημερότητα για είσπραξη χρημάτων και ii. Ασφαλιστική ενημερότητα
3	Κατάθεση επιχορήγησης	Στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού πίστωσης της επιχορήγησης
4	Φερεγγυότητα φορέα	Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας

I_3.5 Δικαιολογητικά παραγράφου 12

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Αίτηση προκαταβολής	<ul style="list-style-type: none"> i. Πρωτότυπη εγγυητική επιστολή για την είσπραξη της προκαταβολής ii. Στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού πίστωσης της προκαταβολής
2	Αίτημα χρήσης καταπιστευτικού λογαριασμού	<ul style="list-style-type: none"> i. Όπως περιγράφεται στο θεσμικό πλαίσιο
3	Εκχώρηση του ποσού της επιχορήγησης	<ul style="list-style-type: none"> i. Σύμβαση με χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ

I_3.6 Δικαιολογητικά απόδειξης τήρησης μακροχρόνιων δεσμεύσεων

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
-----	------------------------	-----------

ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
ID: 16626
Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5164846

1	Αναγνώριση συλλογικού φορέα	<p>Διατήρηση της αναγνώρισης για τουλάχιστον 3 έτη για τις ΜΜΕ και 5 έτη για τις μεγάλες επιχειρήσεις, μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης.</p> <p>Με την πάροδο του ανωτέρω χρονικού διαστήματος προσκομίζεται το σύνολο των αποφάσεων αναγνώρισης για 3 ή 5 έτη αντίστοιχα.</p> <p>Προσκομίζεται κατ' έτος επικαιροποιημένη εγγραφή στο Μητρώο ή ζητείται αυτεπάγγελτα.</p>
1	Βιωματικός τουρισμός	<p>Προσκόμιση βεβαίωσης ορκωτού λογιστή, με την πάροδο 2-ετίας από την ολοκλήρωση της υλοποίησης της επένδυσης και εντός προθεσμίας 2 μηνών, όπου βεβαιώνεται η τήρηση και η υλοποίηση του πλάνου βιωματικού τουρισμού, με καταγραφή του συνόλου των δαπανών και δράσεων.</p> <p>Φωτογραφικό υλικό από τις δράσεις βιωματικού τουρισμού</p> <p>Νόμιμα παραστατικά υλοποίησης της δράσης.</p> <p>Λίστα συμμετεχόντων στις δράσεις βιωματικού τουρισμού.</p>
2	Συμβολαιακή γεωργία	<p>Προσκόμιση βεβαίωσης ορκωτού λογιστή, με την πάροδο 3-ετίας ~~για τις ΜΜΕ και 5ετίας για τις μεγάλες επιχειρήσεις~~ από την ολοκλήρωση της υλοποίησης της επένδυσης, όπου βεβαιώνεται η αξία των Α' υλών που προκύπτει από συμβολαιακή γεωργία κατά τα οριζόμενα στην παρούσα.</p>
3	Καθετοποίηση της παραγωγής	<p>Προσκόμιση βεβαίωσης ορκωτού λογιστή, με την πάροδο 3-ετίας ~~για τις ΜΜΕ και 5ετίας για τις μεγάλες επιχειρήσεις~~ από την ολοκλήρωση της υλοποίησης της επένδυσης, όπου βεβαιώνεται η αξία των Α' υλών που προκύπτει από καθετοποίηση κατά τα οριζόμενα στην παρούσα.</p>

Σε κάθε στάδιο ελέγχου / αξιολόγησης ο αντίστοιχος ελεγκτής / αξιολογητής δύναται να ζητήσει πρόσθετα δικαιολογητικά και στοιχεία με σκοπό να διευκολυνθεί η διαδικασία ελέγχου / αξιολόγησης.

Εισαγωγή - Περίληψη επενδυτικού σχεδίου -

- I. Σύντομη περιγραφή αντικειμένου και των χαρακτηριστικών του επενδυτικού σχεδίου
  - II. Γενικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης σε συνάφεια με το Υποέργο 3 : «Πράσινο Αγροτουρισμός»
  - III. Τόπος εγκατάστασης.
  - IV. Συνολικό κόστος επένδυσης
  - V. Αναφορά της σκοπιμότητας και των στόχων της επιχείρησης από την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου (συσχέτιση με τους στόχους του Υποέργου).
- 1. Στοιχεία φορέα επενδυτικού σχεδίου και τεκμηρίωση της νόμιμης σύστασης και λειτουργίας του**
    - 1.1. Στοιχεία ίδρυσης φορέα
    - 1.2. Χρόνος ίδρυσης - σύντομο ιστορικό ανάπτυξης, καταστατικός σκοπός
    - 1.3. Εταιρική - Μετοχική Σύνθεση
    - 1.4. Μετοχικό/ Εταιρικό/Συνεταιριστικό Κεφάλαιο (κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης ενίσχυσης)
    - 1.5. Στοιχεία μετόχων /εταίρων/μελών του φορέα
    - 1.6. Δραστηριότητα του φορέα
    - 1.7. Μέγεθος φορέα επενδυτικού σχεδίου-Αναφορά στο μέγεθος του φορέα
    - 1.8. Νόμιμη λειτουργία φορέα
  - 2. Τεχνική περιγραφή επενδυτικού σχεδίου**
    - 2.1. Γενική παρουσίαση του επενδυτικού σχεδίου
    - 2.2. Στοιχεία του χώρου υλοποίησης της επένδυσης
      - 2.2.1. Ιδιοκτησιακό Καθεστώς
    - 2.3. Υφιστάμενες Εγκαταστάσεις – Υφιστάμενα πάγια
    - 2.4. Περιγραφή του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου (αναλυτική περιγραφή δαπανών)
    - 2.5. Περιγραφή της παραγωγικής διαδικασίας (υφιστάμενης και νέας)
      - 2.5. Δυναμικότητα – Ισχύς
  - 3. Στοιχεία απασχόλησης (υφιστάμενης και νέας) σε ΕΜΕ**
    - 3.1. Τεκμηρίωση των υφιστάμενων και νέων θέσεων απασχόλησης
    - 3.2. Παρουσίαση των αναγκαίων νέων θέσεων απασχόλησης για την επένδυση

¹ Αξιολογείται η συμπλήρωση κάθε ερωτήματος και η επίτευξη των στόχων των δεικτών στην παράγραφο 6)

4. Επενδυτικό σχέδιο

- 4.1. Πλήρης και εξαντλητική παρουσίαση επενδυτικού σχεδίου που περιλαμβάνει τα τεχνικά και λοιπά χαρακτηριστικά δαπανών
- 4.2. Πλήρης περιγραφή των κτιριακών εγκαταστάσεων με αναφορά σε ποσότητες και υλικά κατασκευής. Αιτιολόγηση της σκοπιμότητας, της λειτουργικής και του εύλογου κόστους της κάθε δαπάνης
- 4.3. Τεχνικά και λοιπά χαρακτηριστικά δαπανών. Πλήρης περιγραφή των χαρακτηριστικών του εξοπλισμού με αναφορά σε ισχύ, δυναμικότητα και παραγωγικότητα. Αιτιολόγηση της σκοπιμότητας, της λειτουργικής και του εύλογου κόστους της κάθε δαπάνης

5. Κόστος επενδυτικού σχεδίου

- 5.1 Παρουσίαση συγκεντρωτικού πίνακα κόστους.
- 5.2 Πίνακας κόστους ανά κατηγορία ενίσχυσης και δαπανών

6. Χρηματοδότηση επενδυτικού σχεδίου

- 6.1 Παρουσίαση χρηματοδοτικού σχήματος – Ανάλυση των πηγών χρηματοδότησης.

7. Προβλέψεις βιωσιμότητας του επενδυτικού σχεδίου

- 7.1. Κόστος επενδυτικού σχεδίου
- 7.2. Προβλέψεις
- 7.3. Παραδοχές
- 7.4. Παραγωγή και βαθμός απασχόλησης
- 7.5. Πωλήσεις
- 7.6. Α' και Β' ύλες
- 7.7. Κόστος προσωπικού (υφιστάμενου και νέου)
- 7.8. Λοιπά έξοδα
- 7.9. Συνολικό κόστος παραγωγής
- 7.10. Κεφάλαιο κίνησης
- 7.11. Υφιστάμενες δανειακές υποχρεώσεις
- 7.12. Ξένα κεφάλαια
- 7.13. Αποσβέσεις
- 7.14. Λογαριασμός εκμετάλλευσης
- 7.15. Διανομή κερδών

8. Δείκτες βιωσιμότητας

- 8.1. Αριθμοδείκτες επίδοσης
  - 8.1.1. Γενική ρευστότητα του Φορέα πριν την επένδυση (Κυκλοφορούν Ενεργητικό² / Βραχυχρόνιες υποχρεώσεις) > 1
  - 8.1.2. Καθαρό περιθώριο κέρδους του Φορέα μετά την επένδυση (Καθαρό κέρδος³ / συνολικό τζίρο) > 1%
- 8.2. Χρηματοοικονομική ανάλυση
  - 8.2.1. Εσωτερικός συντελεστής απόδοσης (IRR) του Φορέα μετά την επένδυση για περίοδο 10 ετών > 10
  - 8.2.2. Ικανότητα αποπληρωμής τοκοχρεολυσίων (IAT) του Φορέα μετά την επένδυση < 2

9. Σχέδιο βιωματικού αγροτουρισμού

- ~~Ρόλος τους στο πλάνο υλοποίησης του σχεδίου βιωματικού αγροτουρισμού.~~
- ~~Βαθμός διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος μέσα από την προτεινόμενη συνεργασία~~
- ~~Οικονομική συμμετοχή των επιλεγμένων οντοτήτων (η οποία δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για το παρόν επενδυτικό σχέδιο) στο πλαίσιο υλοποίησης της συνεργασίας.~~
- Προβλεπόμενα οικονομικά οφέλη (επιχειρηματικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά κ.ά.)

9.1. Περιγραφή των προτεινόμενων δράσεων ανάπτυξης βιωματικού τουρισμού. Συμπεριλαμβάνεται

9.1.1 Ανάλυση του τρόπου επίτευξης μιας εκάστης από τις ακόλουθες δράσεις:

- Προώθησης της τοπικής γαστρονομίας (π.χ. ειδικά θεματικά εργαστήρια τοπικής γαστρονομίας, σύνδεση της αγροδιατροφής με τις γαστρονομικές συνήθειες της περιοχής, κοινές δράσεις με τοπικές επιχειρήσεις του κλάδου της εστίασης κ.ά.).

ή/και

- Προώθησης της τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από αγροτικές δραστηριότητες (π.χ. συμμετοχή σε παραγωγικές και μεταποιητικές δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα της περιοχής παρέμβασης και σύνδεση της πολιτιστικής και λαογραφικής παράδοσης με τον τουρισμό – όπως γιορτές οίνου, φεστιβάλ γευσιγνωσίας κ.ά.).

ή/και

- Διασύνδεση της ενισχυόμενης τουριστικής δραστηριότητας με τοπικές επιχειρήσεις και φορείς στο πλαίσιο υλοποίησης δράσεων βιωματικού τουρισμού (π.χ. σύμφωνα συνεργασίας με πολιτιστικούς φορείς, τοπικές επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα, συμμετοχή σε καλλιεργητικές ή/και μεταποιητικές δραστηριότητες κ.ά.).

² (Αποθέματα + Απαιτήσεις + Διαθέσιμα)

³ Μετά φόρων, τόκων και αποσβέσεων

- 9.1.2 Περιγραφή των συμμετεχόντων στο πλάνο βιωματικού αγροτουρισμού (εκμεταλλεύσεις ή/και επιχειρήσεις ή/και σύλλογοι)
- Ρόλος και παρεχόμενες υπηρεσίες
  - Περιγραφή των εγκαταστάσεων υλοποίησης των δράσεων βιωματικού αγροτουρισμού
- 9.1.3 Βαθμός διαφοροποίησης του αγροτουριστικού προϊόντος μέσα από την προτεινόμενη συνεργασία
- Αύξηση των μηνών της τουριστικής δραστηριότητας
  - Περιγραφή δράσεων εναλλακτικού τουρισμού – αγροτουρισμού σε σχέση με τον μαζικό τουρισμό (ήλιος και θάλασσα)
- 9.1.4 Οικονομική συμμετοχή των επιλεγμένων οντοτήτων (η οποία δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη για το παρόν επενδυτικό σχέδιο) στο πλαίσιο υλοποίησης της συνεργασίας.
- 9.1.5 Προβλεπόμενα οφέλη (οικονομικά, επιχειρηματικά, κοινωνικά, περιβαλλοντικά κ.ά.)

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III: Υπόδειγμα Υπεύθυνης Δήλωσης

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΤΗΣ	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων						
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης:							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχ. (Email):			
<p>Περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα:</p> <p>Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις της πρόσκλησης για το Υποέργο: Πράσινο Αγροτουρισμός του ΤΑΑ, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας «.....» ή σε περίπτωση υπό σύσταση επιχείρησης ως μελλοντικός νόμιμος εκπρόσωπος της επιχείρησης δηλώνω ότι:</p> <p>α) Τα αναγραφόμενα στην ηλεκτρονική αίτηση υποβολής καθώς και όλα τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά και αρχεία που περιλαμβάνονται στον ηλεκτρονικό φάκελο της πρότασης είναι, ακριβή και αληθή. Σε περίπτωση αντιφατικών υποβαλλόμενων στοιχείων θα λαμβάνονται υπόψη αυτά που έχουν δηλωθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα.</p> <p>β) Έχω λάβει γνώση του περιεχομένου της προκήρυξης και των παραρτημάτων αυτής καθώς και των υποχρεώσεων που απορρέουν σε περίπτωση υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος.</p> <p>γ) Ο φορέας της επένδυσης διαθέτει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και δύναται να εκδώσει πιστοποιητικό περί μη πτώχευσης και μη υποβολής αίτησης για πτώχευση καθώς και πιστοποιητικό περί μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση και μη υποβολής αίτησης για θέση σε αναγκαστική διαχείριση.</p> <p>δ) Ο φορέας της επένδυσης δεν έχει υποβάλει και δεν προτίθεται να υποβάλει αίτηση ενίσχυσης σε άλλο καθεστώς ενισχύσεων για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες με αυτές που προτείνονται προς ενίσχυση στο παρόν.</p>							

ε) Το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο στο σύνολό του ή εν μέρει δεν έχει υπαχθεί και δεν θα υποβληθεί προς υπαγωγή στο ίδιο ή άλλο καθεστώς ενίσχυσης.

στ) Δεν έχει πραγματοποιηθεί έναρξη του επενδυτικού σχεδίου πριν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης.

ζ) Ο φορέας δεν έχει λάβει οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση σε βάρος της οποίας έχει κινηθεί ή εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία οι ενισχύσεις αυτές έχουν κηρυχθεί παράνομες και ασυμβίβαστες προς την εσωτερική αγορά.

η) Ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου:

- Δεν είναι προβληματική επιχείρηση, όπως αυτή ορίζεται στο στοιχείο 18 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2024 ως ισχύει και ότι υποβάλλει τα ανά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της παρούσας πρόσκλησης,
- Δεν έχει προβεί σε έναρξη των εργασιών όπως αυτή ορίζεται στο στοιχείο 23) του άρθρου 2 του Κανονισμού (δείτε σχετικό για το προτεινόμενο έργο πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης
- Δεν έχει λάβει ενίσχυση στο πλαίσιο εθνικού ή ενωσιακού προγράμματος βάσει Κανονισμών για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας της ΕΕ ή του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 ως ισχύει ή άλλων Κανονισμών Απαλλαγής της ΕΕ ή Αποφάσεων της ΕΕ για επιλέξιμες δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται στο προτεινόμενο για χρηματοδότηση έργο ή ότι, σε περίπτωση που έχει λάβει ενίσχυση βάσει των ανωτέρω για επιλέξιμες δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται στο προτεινόμενο για χρηματοδότηση έργο, δε θα υπάρξει υπέρβαση των εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στα κατά περίπτωση άρθρα του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 ως ισχύει, ύστερα από τη χορήγηση ενίσχυσης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης.
- Δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση - όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 61α του τροποποιημένου ΓΑΚ με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1084 της Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 2017 (άρθρο 6, παρ.3. β της παρούσας προκήρυξης) - στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, κατά τη διετία πριν την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης και δεν θα το πράξει εντός περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση,
- δεν πραγματοποιεί το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο με πρωτοβουλία και για λογαριασμό του δημοσίου βάσει σχετικής σύμβασης εκτέλεσης έργου, παραχώρησης ή παροχής υπηρεσιών,
- δεν έχει ανατεθεί στο φορέα η εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού,
- δεν έχει ανατεθεί στο φορέα από το κράτος αποκλειστικά η προσφορά υπηρεσιών
- δεν επιχορηγείται η λειτουργία του φορέα με δημόσιους πόρους για το διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων,
- έχει λάβει σαφή γνώση ότι το επενδυτικό σχέδιο που υποβάλλει είναι εναρμονισμένο και υπακούει στους περιορισμούς σχετικά με την σώρευση ενισχύσεων.

θ) Ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου είναι ΜΜΕ (πολύ μικρή / μικρή / μεσαία επιχείρηση) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Ι του ΓΑΚ ή μεγάλη επιχείρηση εάν δεν πληροί τα κριτήρια του Παραρτήματος Ι του ΓΑΚ, όπως αυτή προσδιορίζεται με βάση την εταιρική του σύνθεση κατά το χρόνο έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου και ότι υποβάλλει τα ανά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά παρούσας πρόσκλησης.

ι) Κατά το στάδιο της αξιολόγησης της υποβαλλόμενης αίτησης ενίσχυσης, η δικαιούχος επιχείρηση (υφιστάμενη, υπό ίδρυση) θα έχει αποκτήσει την νομική μορφή, την εταιρική σύνθεση, την κατηγορία βιβλίων και την έδρα (ή το υποκατάστημα της επιχείρησης στην ελληνική επικράτεια) όπως αυτά αποτυπώνονται στα αντίστοιχα πεδία της αίτησης.

ια) Δεν υφίσταται σχέση μεταξύ του φορέα της επένδυσης και του πωλητή και τα πάγια στοιχεία ενεργητικού που αποκτώνται από επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει δεν έχουν στο παρελθόν ενισχυθεί μέσω αναπτυξιακών νόμων ή άλλων καθεστώτων ενισχύσεων (μόνο στην περίπτωση που το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο εμπεριέχει την αγορά παγίων στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει)

ιβ) Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού η αγορά των οποίων ενισχύεται από το επενδυτικό σχέδιο (α) θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση, (β) θα περιλαμβάνονται στα αποσβεστέα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και (γ) αγοράζονται από πωλητή μεταξύ του οποίου και του φορέα της επένδυσης δεν υφίσταται καμία σχέση εξάρτησης (μόνο στην περίπτωση που το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο εμπεριέχει δαπάνες σε άυλα στοιχεία ενεργητικού)

ιγ) Το υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο διασφαλίζει τις απαραίτητες συνθήκες ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος των ευπαθών ομάδων, ιδίως ως προς την προσβασιμότητα σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά

ιδ) Αποδέχομαι οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών οργανισμών (ΠΣΚΕ, ΟΠΣ, TAXIS κ.λπ.)

ιε) Το σύνολο των ενεργειών για την υλοποίηση των εργασιών, όπως αυτές περιγράφονται στην οικονομοτεχνική μελέτη θα γίνουν με νόμιμο τρόπο, κατόπιν εκδόσεως των σχετικών αδειών ή της σχετικής απόφασης απαλλαγής όπου δεν απαιτείται.

ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ID: 16626

Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5164846

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: Αίτηση χρηματοδότησης (Διορθώθηκε)

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΥΡΙΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΔΡΑΣΗ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

ΥΠΟΕΡΓΟ

ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

0. ΕΓΓΡΑΦΟ ΑΝΑΛΗΨΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Πριν ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική υποβολή, ο Δικαιούχος (ο νόμιμος εκπρόσωπος) επισυνάπτει στο Πληροφοριακό Σύστημα ένα ηλεκτρονικό έντυπο (.pdf) με ψηφιακή υπογραφή ή βεβαίωση γνησιότητας εγγράφου μέσω του gov.gr, στο οποίο δηλώνει ότι ο ίδιος αναλαμβάνει την ευθύνη της υποβολής της παρούσας Αίτησης Χρηματοδότησης.

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	
Τίτλος Επένδυσης	
Τίτλος Επένδυσης (Αγγλικά)	

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
2. ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ.	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ(Αγγλικά)	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ.	
ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ. (Προαιρετικό πεδίο συμπλήρωσης)	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΝΑΡΞΗΣ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ.	
ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΟΕ/ΕΕ/ΙΚΕ/ΕΠΕ/ΑΕ/ΚΟΙΣΠΕ/ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ/ΟΠ/Ομπ/ΑΕΣ	
Α.Φ.Μ.	Συμπληρώνεται ο Α.Φ.Μ. της Επιχείρησης	
V.A.T. (ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ)	Συμπληρώνεται εφόσον αφορά	
Δ.Ο.Υ.		
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΕΙΣΜΕΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	Συμπληρώνεται ο αριθμός των κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων	
ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ/ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ	
ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΜΙΚΡΗ/ΜΕΣΣΑΙΑ/ΜΕΓΑΛΗ	
2.2 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ (ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ NUTSLevelII Κωδικοποίηση) ⁴		
2.2.1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.3. ΔΗΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.4. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.5. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ	ΟΔΟΣ – ΑΡΙΘΜΟΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ
	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ
	ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
2.2.6. ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.7. FAX	Προαιρετικό προς συμπλήρωση	
2.2.8. Ιστοχώρος (Website)	Προαιρετικό προς συμπλήρωση	
2.2.9. Ηλεκτρονική Διεύθυνση (e-mail) (αποκλειστικά της επιχείρησης ή του νόμιμου εκπροσώπου)	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	

⁴ Για υπό σύσταση φορείς τα στοιχεία της μελλοντικής έδρας

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ / ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ	
ΕΠΩΝΥΜΟ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΟΝΟΜΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
Α.Φ.Μ.	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΔΗΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΟΔΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΑΡΙΘΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΠΟΛΗ / ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ / ΤΘ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΤΗΛΕΦΩΝΟ (Σταθερό)	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΤΗΛΕΦΩΝΟ (Κινητό)	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
FAΧ	Προαιρετικό προς συμπλήρωση
e-mail νόμιμου εκπροσώπου ή της επιχείρησης	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση

4. ΚΩΔΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (Κ.Α.Δ.)

4. Κ.Α.Δ. – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ			
4.1 Κ.Α.Δ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΚΑΤΑΤΑΧΘΕΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (Προστίθενται οι απαραίτητες γραμμές)			
A/A	Κωδικός	Περιγραφή Κ.Α.Δ.	Ημερομηνία προσθήκης
	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ
1			
2			
3			
4			

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ

5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	(εντός 18 μηνών)
ΤΟΠΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΡΓΟΥ	
ΕΙΔΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	Επιχορήγηση
ΠΟΣΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	
Περιγραφή του έργου	

--

6. ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

6 ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ		
Τίτλος άδειας	Δυναμικότητα	Αριθμός Άδειας
ΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ	Μόνο εφόσον υπάρχει άδεια	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ	Μόνο εφόσον υπάρχει άδεια	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ	Μόνο εφόσον υπάρχει άδεια	
ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	
Απαλλαγή από υποχρέωση έκδοσης άδειας λειτουργίας	ΝΑΙ/ΟΧΙ	
Παρατηρήσεις που αφορούν τις άδειες		
Συμπληρώνεται με τυχόν παρατηρήσεις σχετικά με την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, πρέπει να υπάρξει σχετική αναφορά στο πεδίο αυτό		

7. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

7. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
7.1	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ (Συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία της επιχείρησης και τα στοιχεία συνδεδεμένων και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα με τον ορισμό των ΜΜΕ)	
	ΕΤΟΣ v-1	ΕΤΟΣ v
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΣΕ €)	Υποχρεωτικό πεδίο	Υποχρεωτικό πεδίο
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΣΕ €)	Υποχρεωτικό πεδίο	Υποχρεωτικό πεδίο
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ (ΣΕ ΕΜΕ)	Υποχρεωτικό πεδίο	Υποχρεωτικό πεδίο
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση Με επιλογή από: ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΗ, ΜΙΚΡΗ, ΜΕΣΑΙΑ.	

8. ΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

8		ΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ (ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ)	
Τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων για τη δημοσιότητα, την πληροφόρηση και τη διάχυση των αποτελεσμάτων			
Ο δικαιούχος δεσμεύεται ότι το επενδυτικό σχέδιο περιλαμβάνει σαφείς και συγκεκριμένες δεσμεύσεις ως προς την τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων περί δημοσιότητας και πληροφόρησης.		ΝΑΙ/ΟΧΙ	
Τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων που αφορούν κρατικές ενισχύσεις			
Ο δικαιούχος δεσμεύεται να τηρήσει τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις κατά το στάδιο της πρόσκλησης, της απόφασης ένταξης και πιθανών τροποποιήσεων αυτής.		ΝΑΙ/ΟΧΙ	
Τήρηση των κατευθυντηρίων αρχών που προβλέπονται από τους Κανονισμούς και αφορούν στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας για τα ΑμεΑ			
Ο δικαιούχος δεσμεύεται να τηρήσει τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές και να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα.		ΝΑΙ/ΟΧΙ	

Προϋπόθεση για τη συνέχιση της διαδικασίας είναι η θετική απάντηση **ΝΑΙ** σε όλα τα ανωτέρω.

ΑΝ ΟΧΙ ΔΕΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ

9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

9.			ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
9.1			ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
9.1			ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ		Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
ΔΗΜΟΣ		Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ		Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ	ΟΔΟΣ – ΑΡΙΘΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
	ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ		Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
FAX		Προαιρετικό	
e-mail		Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

9.2	Κ.Α.Δ. ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (εφόσον είναι παραπάνω από ένας προστίθεται γραμμή)		
A/A	Κωδικός	Περιγραφή Κ.Α.Δ.	Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΤΟΝ ΚΑΔ;
1			ΝΑΙ/ΟΧΙ
9.3	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ (ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ) ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗΣ – ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΕΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ (ΑμεΑ)		
Υπάρχουν υποδομές διευκόλυνσης πρόσβασης των ΑμεΑ;			ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΙΔΟΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΤΙΡΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΑμεΑ ΠΟΥ ΔΙΑΘΕΤΕΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ			
9.3.1	ΡΑΜΠΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	
9.3.2	ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ ΑμεΑ		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	
9.3.3	ΔΩΜΑΤΙΑ ΑμεΑ (Ισχύει μόνο για τις επιχειρήσεις του Κ.Α.Δ. 55)		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	
9.3.4	ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΙ ΑμεΑ (ΟΠΤΙΚΟΙ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΙ κλπ)		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	
9.3.5	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΕΣ ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ ΑμεΑ		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	
9.3.6	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑμεΑ		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	

1. Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται από και προς τον ΦΥ μέσω του πληροφοριακού συστήματος ή/και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη διεύθυνση email που έχει δηλώσει ο υποψήφιος, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών.

ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ

2. Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α' 75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα σχετικά δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων,

συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης.

ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ

Ο νόμιμος εκπρόσωπος

Όνομ/μο

Υπογραφή

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: Υπεύθυνη Δήλωση ΜΜΕ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν. 1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΤΗΣ									
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:					
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:									
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:									
Ημερομηνία γέννησης:									
Τόπος Γέννησης:									
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:		ΤΚ:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/νση Ηλεκτρ.					
				Ταχ. (Email):					

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

ΑΦΜ: .....

Τύπος της επιχείρησης (βλέπε επεξηγητικό σημείωμα)

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση ή της περιπτώσεις της οποίας υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση:

Ανεξάρτητη επιχείρηση

Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από της λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον. Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.

Συνεργαζόμενη επιχείρηση **Συνδεδεμένη επιχείρηση**

Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα (και το τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω

Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας επιχείρησης

Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 του παραρτήματος της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ τελικό σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ.

Περίοδος αναφοράς: .....

Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση.

Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)

ΠΡΟΣΟΧΗ:

Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση);

Όχι

Ναι

σ' αυτή την περίπτωση, να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση

ΥΠΟΓΡΑΦΗ

Όνομα και ιδιότητα του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος

να εκπροσωπεί την επιχείρηση: .....

Δηλώνω υπεύθυνα και γνωρίζοντας της κυρώσεις που προβλέπονται από της διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986 ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης καθώς και των ενδεχόμενων παραρτημάτων της είναι ακριβή.

..... (τόπος), .../...../2022 (ημερομηνία)

(υπογραφή):

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επισυναπτόμενα παραρτήματα

- Παράρτημα Α εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)
- Παράρτημα Β εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση ⁽¹⁾ (βλέπε επεξηγηματικό σημείωμα)

Περίοδος αναφοράς ⁽²⁾: .....

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
1. Στοιχεία ⁽²⁾ της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β(1) του παραρτήματος Β ⁽³⁾)			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			
3. Άθροισμα στοιχείων ⁽²⁾ όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β]			
Σύνολο			

⁽¹⁾ Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3.

⁽²⁾ Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση (ορισμός, άρθρο 4).

⁽³⁾ Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση της λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή – εφόσον υπάρχουν – της ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή της ενοποιημένους λογαριασμούς της οποιούς περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα «Στοιχεία για τον καθορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α**Συνεργαζόμενη επιχείρηση**

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για της συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη της ενοποιημένου λογαριασμούς ⁽¹⁾], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (ακριβή στοιχεία επιχείρησης)	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ).	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Σύνολο			

(εφόσον χρειάζεται, να προστεθούν σελίδες ή να μεγαλώσει ο πίνακας)

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με της συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

- (2)** *Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται της ενοποιημένου λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2).*

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

2. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

ΑΦΜ: .....

Ονοματεπώνυμο νομίμου εκπροσώπου: .....

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: .....

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Ακαθάριστα στοιχεία			

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από της λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από της ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης.⁽¹⁾ Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για της επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

3. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής ⁽²⁾ που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου: .....

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής ⁽²⁾ που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει η δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση): .....

β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθεί στα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

«Πίνακας εταιρικής σχέσης»

Ποσοστό: ...	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του παραρτήματος Α.

⁽¹⁾ Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1.

⁽²⁾ Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β**Συνδεδεμένες επιχειρήσεις****A. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση**

Περίπτωση 1: Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης της ενοποιημένους λογαριασμούς της συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας Β(1)].

Περίπτωση 2: Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από της λογαριασμούς της και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από της ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με της εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 2 εδάφιο 2).

B. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας Β(1)

Πίνακας Β (1)

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ) (*)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο			

(*) Όταν της ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός της υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με της οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (ακριβή στοιχεία)	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	ΑΦΜ	Νόμιμος Εκπρόσωπος
A.			
B.			
Γ.			
Δ.			
Ε.			

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία της και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον πίνακα Β(2) παρακάτω.

Πίνακας Β (2)

Επιχείρηση αριθ.:	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
5. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με της συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(μόνο για τη συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

2. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας : .....

ΑΦΜ: .....

Όνοματεπώνυμο Νομίμου Εκπροσώπου: .....

2.Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: .....

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο			

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από της λογαριασμούς της και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από της ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με της εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατάντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (1).

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία της και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ**ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΣ ΤΥΠΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΚΤΙΜΩΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ****I. ΤΥΠΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Ο ορισμός των ΜμΕ⁵ κάνει διάκριση μεταξύ τριών τύπων επιχειρήσεων ανάλογα με τον τύπο των σχέσεων που διατηρούν με της επιχειρήσεις σε επίπεδο συμμετοχής στο κεφάλαιο, στα δικαιώματα ψήφου ή δικαιώματος άσκησης κυριαρχικής επιρροής⁶.

Τύπος 1: ανεξάρτητη επιχείρηση

Αποτελεί τη συνηθέστερη περίπτωση. Πρόκειται απλά για της της επιχειρήσεις που δεν υπάγονται της της δύο τύπους επιχειρήσεων, δηλαδή της συνεργαζόμενες ή της συνδεδεμένες.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι ανεξάρτητη εάν:

- δεν έχει συμμετοχή 25 % ή περισσότερο σε άλλη επιχείρηση,
- το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της δεν ανήκει σε μία άλλη επιχείρηση ή σε δημόσιο οργανισμό ή από κοινού σε της συνδεδεμένες επιχειρήσεις ή σε δημόσιους οργανισμούς, πλην ορισμένων εξαιρέσεων⁷,
- δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ούτε περιλαμβάνεται της λογαριασμούς επιχείρησης που καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς και συνεπώς δεν είναι συνδεδεμένη επιχείρηση⁸.

Τύπος 2: συνεργαζόμενη επιχείρηση

⁵ Στη συνέχεια του κειμένου, ο όρος «ορισμός» αναφέρεται στο παράρτημα της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής που αφορά τον ορισμό των ΜμΕ.

⁶ Ορισμός, άρθρο 3.

⁷ Μία επιχείρηση μπορεί ωστόσο να εξακολουθήσει να είναι ανεξάρτητη εάν το κατώτατο όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, στην περίπτωση των παρακάτω κατηγοριών επενδυτών (εφόσον αυτοί δεν είναι συνδεδεμένοι με την αιτούσα επιχείρηση):

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που δραστηριοποιούνται συστηματικά σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου («άγγελοι επιχειρήσεων») και που επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον οι συνολικές επενδύσεις των εν λόγω επιχειρήσεων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνουν το ποσό των 1 250 000 ευρώ,

β) πανεπιστήμια ή ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού,

γ) θεσμικοί επενδυτές συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης (Ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2, εδάφιο 2).

δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και λιγότερο από 5000 κατοίκους.

⁸ — Εάν η εταιρική έδρα της επιχείρησης βρίσκεται σε κράτος μέλος που προβλέπει απαλλαγή από την υποχρέωση κατάρτισης παρομοίων λογαριασμών κατά την έννοια της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, η επιχείρηση οφείλει ωστόσο να διευκρινίζει ότι δεν πληροί κάποιον από τους ορούς που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

—Υπάρχουν ορισμένες πολύ σπάνιες περιπτώσεις όπου μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως συνδεδεμένη με μία άλλη μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 3).

—Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η σχετικά σπάνια περίπτωση μία επιχείρηση να καταρτίζει με δική της πρωτοβουλία ενοποιημένους λογαριασμούς χωρίς να της επιβάλλεται παρόμοια υποχρέωση από την προαναφερόμενη έβδομη οδηγία. Στην περίπτωση αυτή, η επιχείρηση δεν είναι υποχρεωτικά συνδεδεμένη και μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι μονό συνεργαζόμενη.

Για να προσδιοριστεί εάν μία επιχείρηση είναι συνδεδεμένη ή όχι, πρέπει να εξακριβώνεται σε κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις εάν η επιχείρηση πληροί ή όχι κάποιον από τους ορούς που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού, ενδεχομένως μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού.

Ο τύπος της αντιπροσωπεύει την περίπτωση επιχειρήσεων που διατηρούν σημαντικές χρηματοοικονομικές εταιρικές σχέσεις, χωρίς της η μία να ασκεί σημαντικό άμεσο ή έμμεσο έλεγχο στην άλλη. Είναι συνεργαζόμενες οι επιχειρήσεις που δεν είναι ανεξάρτητες αλλά ούτε και συνδεδεμένες μεταξύ της.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι συνεργαζόμενη με μία άλλη εάν:

- κατέχει ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου μεγαλύτερο ή ίσο του 25 % σε αυτήν, ή η άλλη επιχείρηση κατέχει ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου μεγαλύτερο ή ίσο του 25 % στην αιτούσα επιχείρηση και
- οι επιχειρήσεις δεν είναι συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια που περιγράφεται παρακάτω, πράγμα που σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι τα δικαιώματα ψήφου της μιας στην άλλη δεν υπερβαίνουν το 50 % και
- η αιτούσα επιχείρηση δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς της οποίους να περιλαμβάνεται η άλλη επιχείρηση βάσει ενοποίησης ούτε περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης της λογισμους της της της της επιχείρησης ή της επιχείρησης που είναι συνδεδεμένη με την τελευταία αυτή⁸.

Τύπος 3: συνδεδεμένη επιχείρηση

Της ο τύπος αντιστοιχεί στην οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε έναν όμιλο, μέσω του άμεσου ή έμμεσου ελέγχου της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου (ακόμη και μέσω συμφωνιών ή σε ορισμένες περιπτώσεις μέσω φυσικών προσώπων που είναι μέτοχοι), ή μέσω της ικανότητας άσκησης κυριαρχικής επιρροής σε μία επιχείρηση. Πρόκειται λοιπόν για πιο σπάνιες περιπτώσεις που διακρίνονται κατά κανόνα σαφέστατα από της δύο προαναφερόμενους τύπους.

Προκειμένου να μην συναντήσουν οι επιχειρήσεις δυσκολίες ερμηνείας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε αυτόν τον τύπο επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνοντας, εφόσον αυτές ανταποκρίνονται στο αντικείμενο του ορισμού, της όρους που προβλέπονται στο πρώτο άρθρο της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13^{ης} Ιουνίου 1983, σχετικά με της ενοποιημένους λογαριασμούς⁹, η οποία εφαρμόζεται εδώ και αρκετά χρόνια.

Συνεπώς, μία επιχείρηση γνωρίζει κατά κανόνα αμέσως εάν είναι συνδεδεμένη, εφόσον υποχρεούται κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης της λογισμους μιας επιχείρησης που υποχρεούται να καταρτίζει παρόμοιους ενοποιημένους λογαριασμούς.

Οι δύο μοναδικές και σπάνιες περιπτώσεις κατά της οποίες μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί συνδεδεμένη ενώ δεν υποχρεούται να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς περιγράφονται της δύο πρώτες παραγράφους της υποσημείωσης 5 στο τέλος το παρόντος επεξηγηματικού σημειώματος. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση πρέπει να διευκρινίζει εάν πληροί κάποιον από της όρους που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

II. Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ¹⁰

Ο αριθμός των εργαζομένων μιας επιχείρησης αντιστοιχεί στον αριθμό των ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ).

Ποιοι λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων;

- Οι μισθωτοί της εξεταζόμενης επιχείρησης,

⁹Εβδομη οδηγία 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου βασισμένη στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193 της 18.7.1983, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από της οδηγία 2001/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 1 283 της 27.10.2001, σ. 28).

¹⁰Ορισμός, άρθρο 5.

- τα πρόσωπα που εργάζονται για αυτή την επιχείρηση, που έχουν σχέση εξάρτησης με αυτή και εξομοιούνται της μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- οι μέτοχοι που απασχολούνται συστηματικά στην επιχείρηση και έχουν οικονομικά οφέλη από αυτή.

Οι ασκούμενοι ή οι φοιτητές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης άσκησης ή επαγγελματικής εκπαίδευσης δεν υπολογίζονται στον αριθμό των εργαζομένων.

Πώς υπολογίζεται ο αριθμός των εργαζομένων;

Μία ΕΜΕ αντιστοιχεί σε ένα πρόσωπο που έχει εργαστεί στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης με πλήρη απασχόληση καθ' όλη τη διάρκεια του εξεταζόμενου έτους. Ο αριθμός εκφράζεται σε ΕΜΕ.

Η εργασία προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ή που έχουν εργαστεί με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ανεξαρτήτως διάρκειας, ή η εποχιακή εργασία, υπολογίζονται σε κλάσματα ΕΜΕ.

Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή γονικών αδειών δεν υπολογίζεται.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: Εξόφληση δαπανών επενδυτικού σχεδίου

Για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της επενδυτικού σχεδίου, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών επί φορολογητέων πράξεων και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες θα αποτελούν επενδυτικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του Κ.Φ.Ε. (Ν. 4172/2013, ΠΟΛ. 1216/1.10.2014 και ΠΟΛ.1079/6.4.2015) και η εξόφλησή της να γίνεται – ώστε εξασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου – με τους ακόλουθους αποδεκτούς τρόπους:

1. Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (χωρίς ΦΠΑ), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.
2. Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (χωρίς ΦΠΑ), η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:
  - 2.1 Η κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).
  - 2.2 Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών της επιχείρησης που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας της κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).
  - 2.3 Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
  - 2.4 Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής (έως του ορίου που επιτρέπεται από τα ΕΛΤΑ). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.
  - 2.5 Η καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του για την αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν δαπάνη για την οποία πρόκειται να εκδοθεί παραστατικό καθαρής αξίας άνω των €500, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

1. Έκδοση επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- 1.1 τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης)
  - 1.2 φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και
  - 1.3 αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
2. Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν.3862/2010 (ήτοι Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών), από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:
- 2.1 το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης – επενδυτής και
  - 2.2 αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
3. Μεταφορά από τον εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή τον ταυτοποιημένο επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών σε εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:
- 3.1 αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή
  - 3.2 τα σχετικά έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών ή των επαγγελματικών λογαριασμών πληρωμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης και
  - 3.3 αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
4. Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο) της τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:
- 4.1 αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής,
  - 4.2 σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του δικαιούχου της ενίσχυσης, το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης και
  - 4.3 αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
5. Ηλεκτρονική συναλλαγή (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:
- 5.1 έντυπο κίνησης του εταιρικού λογαριασμού (extrait) που τηρείται σε Τράπεζα ή σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο),
  - 5.2 αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης και
  - 5.3 αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

6. Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης (εταιρικής σε περίπτωση Νομικού Προσώπου), είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση θα υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή θα αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται:
- 6.1 αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει της κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και
  - 6.2 αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).
7. Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής –ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:
- 7.1 αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή και
  - 7.2 αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω δικαιολογητικού με τίτλο «αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)» ισχύει μόνο για της δικαιούχους που τηρούν Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (πρώην βιβλία Γ' κατηγορίας).

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και 500€) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής ή σχετική αναγραφή στο εν λόγω τιμολόγιο/παραστατικό ότι εξοφλήθηκε τοις μετρητοίς και με σφραγίδα του προμηθευτή εφόσον το τιμολόγιο/παραστατικό είναι χειρόγραφο.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών θα συνοδεύεται από της κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014).

Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφο ή μηχανογραφική τήρηση) θα προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων του επιχειρηματικού σχεδίου (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κλπ.) στο βιβλίο εσόδων-εξόδων της επιχείρησης.

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων θα προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης, της τηρούνται σε ξεχωριστή λογιστική μερίδα. Γενικές επισημάνσεις: Σε κάθε περίπτωση ο ΦΥ έχει το δικαίωμα να ζητήσει την προσκόμιση οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνει σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλίσει τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών και την ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου.

Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών θα έχει πλήρως εξοφληθεί πριν από την ολοκλήρωση/οριστικοποίηση της εκάστοτε τελικής έκθεσης επαλήθευσης/ πιστοποίησης της επένδυσης.

Οι δαπάνες του επιχειρηματικού σχεδίου είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται τηςτης απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.

Ο δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την επένδυση στην οποία θα καταχωρίζονται της οι σχετικές δαπάνες του επιχειρηματικού σχεδίου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας θα είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών της επιχορηγούμενης επένδυσης.

Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική έκδοση ή και πληρωμή τιμολογίου με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία, για την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).

Οι εταιρείες-προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες του προγράμματος θα τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση καταθέσεων σε προσωπικό λογαριασμό και όχι εταιρικό (εξαιρούνται οι προμηθευτές που είναι ατομικές επιχειρήσεις) δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.

Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρών /μετόχων της επιχείρησης.

Δεν θα γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.

Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου. Οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) θα καταχωρηθούν στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.

Ο δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει της πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για της σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια, σε κάθε περίπτωση θα εκτυπώνονται.

~~Σε περίπτωση προμήθειας εξοπλισμού από το εξωτερικό, το Proforma Invoice (προτιμολόγιο) δύναται να γίνει αποδεκτό σε ενδιάμεση επαλήθευση για πιστοποίηση χωρίς τα συνοδευτικά παραστατικά διακίνησης. Τα σχετικά παραστατικά διακίνησης του εξοπλισμού θα προσκομιστούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης.~~

~~Στην περίπτωση όπου έχει δοθεί προκαταβολή για την προμήθεια εξοπλισμού, ο οποίος δεν έχει παραληφθεί, η δαπάνη αυτή γίνεται δεκτή στα πρώτα 3 αιτήματα πληρωμής, υπό τον όρο ότι ο εξοπλισμός της θα έχει εγκατασταθεί και λειτουργήσει στο αμέσως επόμενο αίτημα πληρωμής και όχι μεταγενέστερα του τελικού αιτήματος ελέγχου (ολοκλήρωση της επένδυσης).~~

Στην περίπτωση που έχει δοθεί προκαταβολή για την προμήθεια δαπάνης η οποία δεν έχει παραληφθεί, είναι δυνατή η καταβολή της αναλογούσας ενίσχυσης εφόσον το σχετικό αίτημα περιληφθεί (οριστικοποιηθεί) στα πρώτα 3 αιτήματα πληρωμής, υπό τον όρο ότι ο δαπάνη θα έχει εγκατασταθεί και λειτουργήσει στο αμέσως επόμενο αίτημα πληρωμής και όχι μεταγενέστερα του τελικού αιτήματος πληρωμής (ολοκλήρωση της επένδυσης). Η ενίσχυση καταβάλλεται με την προσκόμιση α) των δικαιολογητικών καταβολής και εξόφλησης της προκαταβολής σύμφωνα με τα οριζόμενα πιο πάνω για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης και β) του προτιμολογίου ή του proforma invoice (απόκτηση από το εξωτερικό) ή του συμφωνητικού που υποβλήθηκε στην εφορία (για έργα πολιτικού μηχανικού). Σε διαφορετική περίπτωση ο ΦΥ θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: Πίνακας Κυρώσεων

	ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΟΡΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΚΑΙ / Η ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	
ΟΡΟΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ	ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΟΡΟΥ / ΟΡΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΟΡΟΥ / ΟΡΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
1) Τήρηση χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης	Στην περίπτωση μη τήρησης το χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης, και παρόδου προθεσμίας κατά την οποία ο δικαιούχος δεν έχει ενημερώσει της φορείς παρακολούθησης της επένδυσης για την πορεία της και δεν έχει αιτηθεί παράταση δεόντως αιτιολογημένη, η επένδυση θεωρείται ότι εγκαταλείφθηκε, η απόφαση ένταξης ανακαλείται και οι τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις αναζητούνται.	
2) Διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης / Διακοπή ενισχυόμενης δραστηριότητας		Σε περίπτωση που η επιχείρηση διακόψει οριστικά τη λειτουργία της ή τη δραστηριότητα για την οποία έχει ενισχυθεί, ο ΦΥ οφείλει να προβεί άμεσα στην ανάκτηση της καταβληθείσας δημόσιας δαπάνης αναλογικά για τα έτη διακοπής της ενισχυθείσας δραστηριότητας.
3) Μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων που ενισχύθηκαν	Μεταβίβαση παγίων που ενισχύθηκαν στο πλαίσιο του Υποέργου χωρίς την άμεση αντικατάστασή της από άλλα αντίστοιχα με τα ενισχυόμενα, και σχετική ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών, οδηγεί σε μη πιστοποίηση της	Μεταβίβαση παγίων μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, χωρίς την άμεση αντικατάστασή της με άλλα αντίστοιχα με τα ενισχυόμενα, και σχετική ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών, οδηγεί σε ανάκτηση της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε για την απόκτηση των παγίων αυτών με την προϋπόθεση ότι η

Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Οικονομικός Μετασχηματισμός Του Αγροτικού Τομέα

	επένδυσης και ανάκτηση των τυχόν καταβληθεισών ενισχύσεων.	επιχείρηση δεν έχει διακόψει τη δραστηριότητα για την οποία ενισχύθηκε. Σε αντίθετη περίπτωση η καταβληθείσα δημόσια δαπάνη ανακτάται στο σύνολό της.
4) Πώληση παγίων που αντικαταστάθηκαν μέσω της αίτησης ενίσχυσης, ως παραγωγικός εξοπλισμός αξίας.	Στην περίπτωση αυτή ανακτάται η δημόσια δαπάνη που καταβλήθηκε για την αντικατάστασή της.	
5) Διαπίστωση μη νόμιμης λειτουργίας της επένδυσης (λειτουργία χωρίς αδειοδοτήσεις, νοθεία παραγόμενων προϊόντων)		Σε περίπτωση διαπίστωσης από τον ΦΥ ή τα εξουσιοδοτημένα από αυτόν όργανα, μη νόμιμης λειτουργίας της Επιχείρησης, ενημερώνεται η αρμόδια υπηρεσία και επιβάλλεται κύρωση ύψους 1% της δημόσιας δαπάνης
6) Μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας εκτός Ένωσης όπου απαγορεύεται		Πλήρης ανάκτηση ενίσχυσης
7) Εξόφληση τιμολογίου με τρόπο μη αποδεκτό από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο		Ανακτάται η δημόσια δαπάνη που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο τιμολόγιο στο σύνολό της.
8) Μη τήρηση της τριετίας για την εφαρμογή του 40% 60% της συμβολαιακής γεωργίας και της καθετοποίησης.		Πλήρης ανάκτηση ενίσχυσης
9) Τήρηση πλάνου βιωματικού αγροτουρισμού		Ανάκτηση ποσοστού 50% επί της ενίσχυσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII: Περιπτώσεις ίδρυσης καταλυμάτων (τι ισχύει)

1. Όσον αφορά στα καταλύματα, στο πλαίσιο της παρούσας ενισχύεται η ίδρυση των ακόλουθων λειτουργικών μορφών καταλυμάτων υπό τους εξής όρους, προϋποθέσεις και περιορισμούς:

α) Ξενοδοχεία κλασσικού τύπου 5, 4 ή 3 αστέρων, ελάχιστης δυναμικότητας 10 δωματίων και 20 κλινών,

β) Ξενοδοχεία τύπου επιπλωμένων δωματίων 5 ή 4 αστέρων, ελάχιστης δυναμικότητας 30 κλινών,

γ) Ενοικιαζόμενα δωμάτια 4 κλειδιών, ελάχιστης δυναμικότητας 5 δωματίων και 10 κλινών,

δ) Ενοικιαζόμενα επιπλωμένα διαμερίσματα 4 κλειδιών, ελάχιστης δυναμικότητας 5 δωματίων και 10 κλινών

ε) Τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες μεμονωμένες ή σε σειρά ή σε συγκρότημα, μονόροφες ή δύοροφες μονοκατοικίες που έχουν αυτοτέλεια λειτουργίας, ανεξάρτητη εξωτερική προσπέλαση η κάθε μια και ιδιωτικότητα, ελάχιστων διαστάσεων:

αα) μονόχωρες 40 τ.μ

ββ) δύο κύριων χώρων 60 τ.μ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ✕ VIII: Συμμόρφωση με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ✕ VIII_1: Υπεύθυνη δήλωση στην υποβολή της αίτησης ενίσχυσης

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΠΡΟΣ							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ¹¹ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	TK:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλεκτρ.			Ταχ. (Email):	

Δηλώνω υπεύθυνα ότι, το προτεινόμενο επενδυτικό σχέδιο συμμορφώνεται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία και συγκεκριμένα με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH), όπως παρουσιάζεται στην ακόλουθη λίστα ελέγχου:

Παρακαλείσθε να αναφέρετε ποιοι από τους ακόλουθους περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική DNSH αξιολόγηση του Υποέργου:	Ναι	Όχι	Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγθεί το «Όχι»
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής			
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή			
Βιώσιμη χρήση και προστασία του νερού και των θαλάσσιων πόρων			
Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης			

¹¹ Αναγράφεται ολογράφως

Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στον αέρα, στο νερό ή στο έδαφος			
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων			

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Η' VIII _2: Βεβαίωση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)

Αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)

Αποτελέσματα ελέγχου στο πλαίσιο συμμόρφωσης του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία. Για τη διενέργεια του ελέγχου απαιτείται η ύπαρξη και το περιεχόμενο έκθεσης συμβούλου/μηχανικού από την οποία προκύπτει σαφώς και αιτιολογημένα η συμμόρφωση του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία.

Αποτελέσματα ελέγχου ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. II της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 5886) / 15.12.2021. Για τη διενέργεια του ελέγχου απαιτείται η ύπαρξη και το περιεχόμενο έκθεσης συμβούλου/μηχανικού από την οποία προκύπτει σαφώς και αιτιολογημένα ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. II της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 5886) / 15.12.2021.

Υποβολή Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού

Μη υποβολή Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού (συνεπάγεται με απόρριψη σχετικά με τη συμμόρφωση με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης)

Σε περίπτωση υποβολής Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού ελέγχεται:

α) Η σαφής και αιτιολογημένη συμμόρφωση του επενδυτικού σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία	☐ Ναι ☐ Όχι
β) Η σαφής και αιτιολογημένη αποτύπωση ότι το επενδυτικό σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. II της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 5886) / 15.12.2021.	☐ Ναι ☐ Όχι

<p>Γ.1) Η ύπαρξη μελέτης ελέγχου βιωσιμότητας (sustainability proofing) της επενδυτικής δραστηριότητας του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον απαιτείται¹².</p> <p><i>Κατ' εφαρμογή της Ανακοίνωσης 2021/C 280/01 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και υπό τους όρους της παρ. 1.3 της ανωτέρω Ανακοίνωσης ελέγχεται η ύπαρξη και το περιεχόμενο μελέτης ελέγχου βιωσιμότητας (Sustainability Proofing) της επενδυτικής δραστηριότητας του επενδυτικού σχεδίου, η οποία εκπονείται από συμβούλους / μηχανικούς σύμφωνα με την κλιματική διάσταση και την περιβαλλοντική διάσταση, όπως ορίζονται στην υπ' αρ. 2021/C 280/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής.</i></p>	<p>☐ Ναι ☐ Όχι</p>
<p>Γ.2) Στη μελέτη ελέγχου βιωσιμότητας (Sustainability Proofing), περιλαμβάνεται απαραίτητα περίληψη του ελέγχου βιωσιμότητας με τα ακόλουθα στοιχεία:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ αποτελέσματα του ελέγχου ☐ τις επιπτώσεις που προσδιορίστηκαν (αρνητικές ή θετικές) ☐ τα βασικά μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων που θα εφαρμοστούν ☐ ειδικά για έργα τα οποία απαιτούν Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, τους υπολειπόμενους κινδύνους μετά την εφαρμογή όλων των μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων. Πρέπει να επεξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους οι εν λόγω υπολειπόμενοι κίνδυνοι ή οι μετριασμένες επιπτώσεις είναι αποδεκτοί/αποδεκτές για να προχωρήσει περαιτέρω η χρηματοδότηση του επενδυτικού σχεδίου και συνάδουν με τους στόχους του InvestEU. <p>Κατά περίπτωση, θα πρέπει να καλύπτεται επίσης η χρηματική αποτίμηση και η συνεκτίμηση των αρνητικών και θετικών επιπτώσεων (συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών παραγόντων στην οικονομική αποτίμηση).</p>	<p>☐ Ναι ☐ Όχι</p>
<p>Γ.3) κατάλογοι σημείων ελέγχου προς χρήση από τους εταίρους υλοποίησης για τον έλεγχο βιωσιμότητας, σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας του InvestEU (2021/C 280/01), μόνο για την κλιματική και την περιβαλλοντική διάσταση.</p> <p>Πληροφορίες που ανά περίπτωση απαιτείται να συμπεριληφθούν στην περίληψη του ελέγχου βιωσιμότητας:</p> <p>α) Προσδιορισμός της επενδυτικής δραστηριότητας: γενικές πληροφορίες σχετικά με την επενδυτική δραστηριότητα (τομέας και πεδίο επιλεξιμότητας, είδος χρηματοδότησης, ποσό, συνολικό κόστος, τελικός αποδέκτης, τοποθεσία κ.λπ.)</p> <p>β) Οδηγία ΕΠΕ: επενδυτική δραστηριότητα που υπόκειται σε ΕΠΕ (που απαιτεί έλεγχο περιβαλλοντικής</p>	<p>☐ Ναι ☐ Όχι</p>

¹²Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής 2021/C 280/01 (Παρ. 1.3), δεν απαιτείται έλεγχος βιωσιμότητας στις ακόλουθες περιπτώσεις: i) Επενδυτικά έργα των οποίων το συνολικό επενδυτικό κόστος δεν υπερβαίνει το ποσό των € 10 εκατ. (μη συμπ. ΦΠΑ), ii) Όσον αφορά την επιχειρηματική χρηματοδότηση γενικού σκοπού/τις άμεσες επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, η συνολική χρηματοδότηση που παρέχει ο εταίρος υλοποίησης στον τελικό αποδέκτη, δεν υπερβαίνει το ποσό των € 10 εκατ.

βιωσιμότητας ανεξάρτητα από το συνολικό κόστος της)·

γ) Σύντομη περιγραφή της διαδικασίας ελέγχου βιωσιμότητας: το μέρος αυτό θα συμπεριλαμβάνεται στο έντυπο αίτησης εγγύησης και θα περιλαμβάνει τις βασικές πτυχές βιωσιμότητας της επενδυτικής δραστηριότητας:

— συμμόρφωση και συνέπεια της πράξης με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ και τις πολιτικές της ΕΕ στον οικείο τομέα/τομείς, καθώς και με άλλες συναφείς διεθνείς συμβάσεις και το εθνικό δίκαιο ή τυχόν ζητήματα συμμόρφωσης (εφόσον υπάρχουν)·

— αποτελέσματα της διαδικασίας ελέγχου βιωσιμότητας: i) συνοπτική περιγραφή των κλιματικών/περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τόσο των θετικών όσο και των αρνητικών· ii) προτεινόμενα μέτρα μετριασμού ή αντιστάθμισης και το κόστος τους (εφόσον διατίθεται)· iii) υπολειπόμενοι κίνδυνοι (εάν υπάρχουν)· και iv) πτυχές της χρηματικής αποτίμησης (κατά περίπτωση) κ.λπ.·

— ειδικές ρυθμίσεις, κατά περίπτωση: π.χ. ειδικές συμβατικές διατάξεις σχετικά με αναβλητικές αιρέσεις και ρήτρες, ειδικές ρυθμίσεις παρακολούθησης κ.λπ.· προσδιορισμός των έργων υποδομής για τα οποία ο εταίρος υλοποίησης προσδιόρισε μόνο περιορισμένα μέτρα μετριασμού και κατά πόσον για τα μέτρα αυτά έχουν διατυπωθεί συστάσεις και έχουν υλοποιηθεί.

δ) Κλιματική διάσταση — στο παρόν τμήμα θα παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την κλιματική διάσταση, ανάλογα με την περίπτωση και τη συνάφεια με την επενδυτική δραστηριότητα:

— νομικό πλαίσιο που ισχύει για την επενδυτική δραστηριότητα υπό το πρίσμα του κλίματος, για παράδειγμα αν η αναθεωρημένη οδηγία ΕΠΕ (2014) εφαρμόζεται στην επενδυτική δραστηριότητα και αν εξετάστηκαν δεόντως οι κλιματικές παράμετροι στο πλαίσιο της έκθεσης ΕΠΕ·

— προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: συνοπτική περιγραφή και αποτελέσματα της εκτίμησης κλιματικής τρωτότητας, περιγραφές των κινδύνων που εντοπίστηκαν και της εκτίμησης κλιματικού κινδύνου, των μέτρων προσαρμογής που έχουν τεθεί σε εφαρμογή και του κόστους τους, των υπολειπόμενων κινδύνων (εάν υπάρχουν) και του τρόπου με τον οποίο θα αντιμετωπιστούν κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης και λειτουργίας της επενδυτικής δραστηριότητας·

— μετριασμός της κλιματικής αλλαγής: βάση για τη διενέργεια εκτίμησης αποτυπώματος άνθρακα, σε περίπτωση που το αποτύπωμα άνθρακα υπολογίστηκε από τον εταίρο υλοποίησης ή άλλο μέρος (φορέα υλοποίησης της επενδυτικής δραστηριότητας ή ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα), μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, βάση για τη διενέργεια (ή μη) της χρηματικής αποτίμησης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τον προσδιορισμό των επιλογών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, το σκιώδες κόστος CO₂ που χρησιμοποιήθηκε και η υποκείμενη μεθοδολογία (σε περίπτωση που διαφέρει από τη συνιστώμενη), αναφέρετε την αναμενόμενη διάρκεια ζωής της υποδομής και περιγράψτε τη συμβατότητα της επενδυτικής δραστηριότητας με τους όρους κλιματικής ουδετερότητας·

— προαιρετικά μέτρα που συμφώνησε να λάβει ο τελικός αποδέκτης για τη βελτίωση των κλιματικών

επιδόσεων της επενδυτικής δραστηριότητας (προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στο κατώτατο όριο, χρήση βελτιωμένων τεχνολογιών για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κ.λπ.).
13.7.2021 EL Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 280/77

ε) Περιβαλλοντική διάσταση — στο παρόν τμήμα θα παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την περιβαλλοντική διάσταση, ανάλογα με την περίπτωση και τη συνάφεια με την επενδυτική δραστηριότητα:

— συμμόρφωση με το κανονιστικό και νομικό πλαίσιο που ισχύει για την επενδυτική δραστηριότητα, την οδηγία ΕΠΕ (διαθέσιμες ΕΠΕ ή αποφάσεις ελέγχου), άλλες σχετικές οδηγίες, κατάσταση χορήγησης των αναγκαίων αδειών και εγκρίσεων, τυχόν ζητήματα συμμόρφωσης (εάν υπάρχουν):

— αν οι πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση του ελέγχου βιωσιμότητας έχουν ληφθεί από επίσημες εκθέσεις που απαιτούνται από τη νομοθεσία και/ή αν ο εταίρος υλοποίησης ζήτησε πρόσθετες μελέτες:

— σύντομη περιγραφή των επιπτώσεων που προσδιορίστηκαν για οποιοδήποτε από τα περιβαλλοντικά στοιχεία που αναφέρονται λεπτομερώς στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης, αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων, σωρευτικές επιπτώσεις, προτεινόμενα μέτρα μετριασμού και αντιστάθμισης και το κόστος τους, ποσοτικός προσδιορισμός και χρηματική αποτίμηση των υπολειπόμενων κινδύνων, όπως περιλαμβάνονται στην οικονομική αποτίμηση της επενδυτικής δραστηριότητας, κατά περίπτωση:

— αιτιολόγηση των λόγων για τους οποίους θεωρούνται αποδεκτοί οι υπολειπόμενοι κίνδυνοι ή οι προσδιορισμένες/ μετριασμένες επιπτώσεις και περιγραφή τυχόν μέτρων μετριασμού που έχουν προσδιοριστεί και εφαρμοστεί (πέραν εκείνων που απαιτούνται λόγω της συμμόρφωσης προς τις κείμενες διατάξεις):

— προαιρετικά μέτρα βάσει του καταλόγου σημείων ελέγχου του θετικού θεματολογίου του παραρτήματος 3 του εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας του InvestEU (2021/C 280/01), τα οποία έλαβε ο φορέας υλοποίησης της επενδυτικής δραστηριότητας/τελικός αποδέκτης για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της επενδυτικής δραστηριότητας, και το κόστος τους, καθώς και επιβεβαίωση της ένταξής τους στην οικονομική αποτίμηση της επενδυτικής δραστηριότητας.